

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Cilt: 6 Sayı: 1 Yıl: 2023

Journal of COMU Sport Sciences
Volume: 6 Issue: 1 Year: 2023

ÇOMÜ Spor Bilimleri Dergisi

Journal of COMU Sport Sciences

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi resmi yayınıdır.
The official journal of Çanakkale Onsekiz Mart University Faculty of Sport Sciences

Yılda iki kez elektronik olarak yayınlanır. / Published electronically two times a year

Yayın dili Türkçe ve İngilizcedir. / Official languages are Turkish and English

Yaygın süreli yayındır. / Widespread periodical publication

Yayın İdare Adresi / Editorial Office

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Çanakkale/Türkiye

Telefon / Telephone: +90 286 218 22 97

Faks / Fax: +90 286 218 21 77

e-posta / e-mail: comusbd@gmail.com

Web link: <http://dergipark.gov.tr/comusbd>

ÇOMÜ Spor Bilimleri Dergisi

Journal of COMU Sport Sciences

Baş Editör/ Editor-in-Chief

Prof. Dr. Hürmüz KOÇ

Editör/ Editor

Doç. Dr. Gökmen ÖZEN

Yayın Kurulu / Editorial Board

Dr. Abdulmenaf KORKUTATA

Dr. Ahmet YAPAR

Dr. Barış BAYDEMİR

Dr. Can ÖZGİDER

Dr. Cevdet CENGİZ

Dr. Emrah AYKORA

Dr. Gülçin GÖZAYDIN

Dr. Gülşah ŞAHİN

Dr. Günay ESKİCİ

Dr. Hasan ABANOZ

Dr. Hüseyin Özden YURDAKUL

Dr. İlhan ADILOĞULLARI

Dr. Mahmut AÇAK

Dr. Murat ASLAN

Dr. Mustafa Deniz DİNDAR

Dr. Necati CERRAHOĞLU

Dr. Özdemir ATAR

Dr. Özhan BAVLI

Dr. Sinan UĞRAŞ

Dr. Şakir SERBES

Dr. Zülbiye KAÇAY

ÇOMÜ Spor Bilimleri Dergisi

Journal of COMU Sport Sciences

İÇİNDEKİLER / CONTENT

Ortaokul Öğrencileri için Bedensel Okuryazarlık Tutum Ölçeği'nin Geliştirilmesi.....	1-12
<i>Fatih ÖZGÜL, Kıvanç SEMİZ, Murat KANGALGİL</i>	
Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Dijital Bağımlılık ve Mutluluk Düzeylerinin İncelenmesi.....	13-26
<i>Mehmet Görkem TURAÇ, Cemal GÜLER</i>	
Rekreasyonel Spor Hizmeti Veren Tesislerde Hizmet Kalitesinin Değerlendirilmesi.....	27-45
<i>İdris BALKAN, Ahmet Nusret BULGURCUOĞLU</i>	
Selim Sırrı Tarcan'ın Dekroli Mektebi II İsimli Yazısının Osmanlıcadan Latin Harflerine Çevirisi.....	46-52
<i>Şeyhmus ÖYÜN, Ünsal TAZEGÜL</i>	
Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması ve Okul Deneyimi Web Günlüğü Yansımaları.....	53-72
<i>Sena KARAKOÇ, Kıvanç SEMİZ</i>	
Okçuluk Sporcularının Sporda İmgeleme Becerilerinin Hedef Yönelimi Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi.....	73-89

Ortaokul Öğrencileri için Bedensel Okuryazarlık Tutum Ölçeği'nin Geliştirilmesi

Fatih ÖZGÜL¹, Kıvanç SEMİZ², Murat KANGALGİL³

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin bedensel okuryazarlığa ilişkin tutumlarını ölçebilecek kapsamda bir ölçüm aracı geliştirmektir.

Yöntem: Araştırmaya iki farklı örneklemede toplam 827 ortaokul öğrencisi katılmıştır. İlk grup için yaşları 11 ile 14 arasında, 235 kız ve 200 erkek olmak üzere toplam 435 katılımcıdan, ikinci grup ise yine yaşları 11 ile 14 arasında değişen, 212 kız 180 erkek olmak üzere toplam 392 katılımcıdan oluşmaktadır. Açıklayıcı Faktör Analizi ve Doğrulayıcı Faktör Analizi ile veriler analiz edilerek bedensel okuryazarlık arka planı ile oluşturulan soru havuzundan oluşan ölçekle bulgular elde edilmiştir.

Bulgular: 39 maddelik taslak ölçek açıklayıcı faktör analizi sonucunda, 34 maddeye düşürülerek 8 alt boyutta toplanmış ve toplam varyansın % 66.812'sini açıklamıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre uyum değerlerinin hepsi modelin iyi uyum gösterdiğini belirtmektedir.

Sonuç: Bedensel okuryazarlığa karşı tutumun incelenmesinde ilgili araştırmacılara yönelik kullanılabilecek bir ölçek Türk alan yazımına sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bedensel okuryazarlık, Ortaokul öğrencileri, Tutum ölçeği

ABSTRACT

Development of the Physical Literacy Attitude Scale for Middle School Students

Purpose: The purpose of this study was to develop a measurement tool for secondary school students' attitudes towards physical literacy.

Method: A total of 827 secondary school students participated in the study in two different samples. The first group consists of 435 participants, 235 girls and 200 boys, aged between 11 and 14, and the second group consists of a total of 392 participants, 212 girls and 180 boys, again aged between 11 and 14. Data were analyzed with Explanatory Factor Analysis and Confirmatory Factor Analysis, and findings were obtained with a scale consisting of a question pool created with a physical literacy background.

Results: As a result of the explanatory factor analysis of the 39-item draft scale was reduced to 34 items and gathered in 8 sub-dimensions and explained 66.812% of the total variance. According to the results of confirmatory factor analysis, all of the fit values indicate that the model fits well.

Conclusion: A scale that can be used to examine secondary school students' the attitudes towards physical literacy in Turkish sports science literature.

Keywords: Physical literacy, Secondary school students, Attitude scale

¹Giresun Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Giresun/TÜRKİYE. ORCID: 0000-0002-8671-9854, fatih.ozgul@giresun.edu.tr

²Giresun Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Giresun/TÜRKİYE. ORCID: 0000-0003-3051-4814, kivancsemiz@gmail.com

³Dokuz Eylül Üniversitesi Nejat Hepkon Spor Bilimleri Fakültesi, İzmir/TÜRKİYE. ORCID: 0000-0002-7480-199X, murat.kangalgil@deu.edu.tr

GİRİŞ

Bedensel okuryazarlık, son yıllarda dünya genelinde ve ülkemizde gençlerin bütüncül gelişimi ve nitelikli bir beden eğitimi dersi için dikkate değer bir ilgi çekmektedir (Whitehead, 2010). Genel itibarıyla sağlık, temel motor beceriler, bedensel yeterlilik ve yaşam boyu fiziksel aktivite alışkanlığı için bilgi ve anlayışa odaklanan bedensel okuryazarlık; çocuk ve gençlerin sahip olması gereken bir yeterlilik olarak öne çıkmaktadır (Liu ve Chen, 2021). Öğrencilerde bir bedensel okuryazarlık geliştirmek, eğitimsel bir çıktı olduğu kadar belli aşamalardan geçen bir süreçtir. Bu süreç; erken yaşlardan başlayarak beden eğitimi dersi gibi ortamlarda zenginleşerek hayat boyu fiziksel aktiviteye katılım alışkanlığı kazandırmada anlamlı öğrenmeler ve deneyimlerin sunulduğu ortamlar yaratılmasıyla verimli bir zaman dilimini ifade eder (Castelli ve ark., 2015; Hastie, 2017). Özellikle ilkököl ve ortaokul gibi kritik gelişim yaşlarındaki bireylerde bedensel okuryazarlık geliştirmede çeşitli paydaşların rolü bütünsel gelişim için önem arz etmektedir (Taş ve Altunsöz, 2021a). Örneğin, Kanada’da 5. ve 7. Sınıf 2000’in üzerinde öğrenci ile yapılan bir araştırmada; çocuk ve gençlerde nitelikli bir beden eğitimi dersi deneyimi sunulurken olumlu duygusal davranışlarla ilişkilendirilmeden motor beceriye ve motivasyona odaklanılmasının, bedensel yeterlilik ve özgüven yaratmada eksiklik yaratacağı raporlanmıştır (Cairney ve ark., 2019). Ayrıca bezer olarak; başka bir araştırmada da bedensel okuryazarlığın, fiziksel becerinin yanında psikolojik faktörler ve çevresel etmenlerden etkilendiği ortaya konmuştur (Shortt ve ark., 2019).

Beden eğitimcilerin bedensel okuryazarlığı ölçme ve değerlendirmede uygun araçlar kullanması için; hareket becerilerini ölçmede fiziksel alan, alan bilgisi ve strateji geliştirme gibi becerileri ölçmede bilişsel alan, bir topluluğa aidiyet geliştirme ve iş birliği gibi beceriler için sosyal alan ve son olarak özgüven ve öz-düzenleme gibi becerilerde psikolojik alanı göz önünde bulundurmaları gerektiği vurgulanmaktadır (Barnett ve ark., 2019). Özellikle küçük yaş gruplarına uygun öğretim ortamları sunmada sınıf öğretmenlerinin sahip olması gerek bedensel okuryazarlık bilgisi için eğitim programlarının öneminin vurgulanmasıyla birlikte (Edwards ve ark., 2019) ülkemizde de beden eğitimi öğretmenleriyle sınıf öğretmenlerinin beden eğitimcilerle oranla bedensel okuryazarlık bilgisinde eksikliklerin olduğu ortaya konmuştur (Yıldizer, ve Munusturlar, 2022). Ülkemizde son yıllarda güncel araştırmalar bedensel okuryazarlık alan yazınına katkı sağlamaktadır. Taş ve Altunsöz (2021b), PLAY ölçüm aracıyla 154 altıncı ve yedinci sınıf öğrencisinin bedensel okuryazarlıklarını; fiziksel alan (hareket becerileri), psikolojik alan ve davranışsal alanlarını göz önünde bulundurarak incelemişlerdir. Katılımcı öğrencilerin hareket yetkinliği konusunda fiziksel alanda yeterli

olmadıkları, ancak psikolojik alanda yüksek puanlar aldıklarını raporlanmıştır. Davranışsal alanda ise genellikle ana akım sporların ön planda olduğu görülmüştür. Yine Türk alan yazınına bakıldığında bedensel okuryazarlığın ölçülmesiyle alakalı beden eğitimi öğretmenleri için adapte edilen bir ölçeğe rastlanmaktadır (Munusturlar ve Yıldız, 2020). Ancak, bedensel okuryazarlığın duyuşsal boyutuna ilişkin öğrenci perspektifinin algılanabileceği bir ölçüm aracına rastlanmamıştır. Bu çalışmanın, Ortaokul düzeyindeki öğrenciler için bedensel okuryazarlığın belirlenmesi, karşılaştırılmasına ve böylece bilişsel ve devinişsel alanlarda geliştirilecek olan ölçme araçlarına da katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin bedensel okuryazarlığa ilişkin tutumlarını ölçebilecek kapsamda bir ölçüm aracı geliştirmektir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin bedensel okuryazarlığa ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla Likert tipi bir ölçek geliştirme çalışmasıdır. Ölçek geliştirme aşamasının başlangıcında ölçüm şeklinin belirlenmesi, madde havuzunun oluşturulması ve puanlama aşamasında Rensis Likert (1967) tarafından vurgulanan aşamalar takip edilmiştir.

Katılımcılar

Zaman ve maddi imkanlar göz önünde bulundurularak en kolay ve ulaşılabilir birimlerden veri elde etme yolu ile uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Büyüköztürk ve ark., 2008). Ölçek geliştirme ile ilgili yapılan araştırmalarda geçerli ve güvenilir sonuçların elde edilmesi için evrenin temsiliyeti ile alakalı belli öneriler bulunmaktadır. Açıklayıcı Faktör Analizi ve Doğrulayıcı Faktör analizi için, iki ayrı örneklem grubu ile ölçekte bulunan madde sayısının en az 5-10 katı kadar örneklem sayısına ulaşmanın önemi vurgulanmaktadır (Karagöz ve Bardakçı, 2020; Nunnally, 1978). Araştırma grubuna ilk grup için yaşları 11 ile 14 arasında, 235 kız ve 200 erkek olmak üzere toplam 435 orta okul öğrencisinden veri toplanmıştır. İkinci grupta ise yine yaşları 11 ile 14 arasında değişen, 212 kız 180 erkek olmak üzere toplam 392 orta okul öğrenci ile veri toplanmıştır. Literatür doğrultusunda yeterli sayıda katılımcıya ulaşıldığı görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada yazarlar tarafından “Ortaokul Öğrencileri için Bedensel Okuryazarlık Tutum Ölçeği” geliştirilmiştir. Ölçek formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik bilgileri ve ikinci bölümde de bu makalede geliştirilen ölçek

maddeleri yer almaktTaslak ölçeğin hazırlanmasında, beden eğitimi öğretmenleri ile fiziksel aktivite ve beden eğitimi ve spor alanında araştırmaları bulunan öğretim elemanlarından yararlanılmıştır. Tasarlanan 39 maddelik taslak ölçeğin kapsam geçerliğinin incelenmesi için ise tekrar fiziksel aktivite ile beden eğitimi ve spor alanlarındaki araştırmacılardan ve beden eğitimi öğretmenlerinden destek alınarak ölçeğin son hali verilmiştir. Sonrasında, taslak ölçek ortaokul öğrencileri tarafından anlaşılabilirliğinin tespiti için 50 öğrenciden oluşan küçük bir gruba uygulanmıştır. Ortaokul öğrencileri tüm maddelerin açık ifadeler olduğunu belirtmişlerdir. Açıklayıcı Faktör Analizi ve Doğrulayıcı Faktör Analizine göre ölçek; toplam 34 maddeden ve 8 alt boyuttan oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Gerekli etik kurul izni alınarak (İzin No: 21/35; Tarih: 28.04.2022), araştırma verileri 2022 yılının Eylül ayında Giresun ilinde toplanmıştır. Araştırma sürecinde iki farklı çalışma grubuyla çalışılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi ve gerekli güvenilirlik analizleri birinci katılımcı grubundan, doğrulayıcı faktör analizi ikinci katılımcı grubundan elde edilen verilerle yapılmıştır. Madde havuzu oluşturulurken alan yazında yer alan önde gelen çalışmalar incelenmiştir (Cairney ve ark., 2019; Lundvall, 2015; Whitehead, 2010). Devamında oluşturulan madde havuzu için bedensel okuryazarlık konusunda araştırma deneyimi olan 3 farklı uzmandan görüş alınarak ölçeğe ön uygulama için son şekli verilmiştir.

Veri Analizi

Geliştirilen ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini sınamak amacıyla SPSS 25 programı aracılığıyla Açıklayıcı (AFA) ve AMOS programıyla da Doğrulayıcı Faktör Analizleri (DFA) uygulanmış, iç tutarlılığı test etmek için de Cronbach Alfa tekniğinden yararlanılmıştır. Verilerin faktör analizine uygunluğunu test etmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Katsayısı ve Bartlett Küresellik Testi uygulanmıştır (Bartlett, 1950). AFA için temel bileşenler analizi ve varimax eğik döndürme kullanılmıştır. DFA'nın kabul edilebilir değerleri sağlayıp sağlamadığına ise ilgili uyum indeksleri referans alınarak kontrol edilmiştir.

BULGULAR

Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Başlangıç olarak, ölçeğin normallik sınanması sonuçlarına göre; ölçek ortalamalarının basıklık (-1,202) ve çarpıklık (1,403) değerleri; verilerin normal dağılım gösterdiğini ifade etmektedir (Tabachnick ve Fidel, 2012). Madde-Toplam istatistikleri sonuçları göz önünde bulundurulduğunda; madde-toplam korelasyon değerinin 0,20'den düşük olması iç tutarlılığı

bozduğundan 16. maddenin ölçekten çıkarılması gerekmektedir. Ayrıca korelasyon değerleri; 0,20-0,30 aralığında olan 11., 14. ve 21. Maddelerin de ölçekten çıkarılmaları gerekmektedir. Dolayısıyla, ilk aşamada dört adet madde (11., 14., 16., ve 21.) ölçekten çıkarılarak yeniden madde analizi yapılmıştır. İkinci aşamada, düzeltilmiş madde toplam korelasyon değerleri incelendiğinde; korelasyon değeri 0,20-0,30 aralığında olan 15. madde ölçekten çıkarılarak yeniden madde analizi yapılmıştır. Bu şekilde düzeltilmiş madde-toplam korelasyon değerleri incelendiğinde, negatif ve 0,305'in altında madde kalmadığı görülmüştür. Toplam 5 maddenin çıkartılarak 39 maddelik havuzdan 34 maddeye düşen ölçekteki maddelerin korelasyon değerleri 0,305 ile 0,732 arasında dağıldığı görülmüştür. Genel güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alfa) 0,931 olarak bulunmuş; bu değer 0,80 üstü olduğundan, ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğu ifade edilebilir.

Öncelikle KMO ve Bartlett Testi uygulanarak, KMO değerinin 0,750 olduğu bulunmuştur. Bu sonuç, örneklem yeterliliğinin iyi düzeyde olduğunu ve örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olduğunu göstermektedir. Ayrıca Bartlett Küresellik Testinin sonucunun anlamlı çıkması da ($\chi^2= 10223,928$; $p=.00$) faktör analizinin uygulanabilir olduğunu göstermektedir. Açıklanan toplam varyansa bakıldığında ise; geliştirilen ölçeğin 8 alt boyutta toplam varyansın % 66.812'sini açıkladığı bulunmuştur. Bu değer ölçek geliştirme çalışmaları için oldukça iyi bir değer olarak belirtilmektedir (Karagöz ve Bardakçı, 2020).

Tablo 1. Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Faktör	Faktör Yüğü	Cronbach Alpha Değeri	Açıklanan Varyans
Amaçsallık			
Bedenimle neler yapabileceğimi görmek isterim	0.707	0.855	32,895
Ne kadar yükseğe sıçrayabileceğimi bilmek isterim	0.693		
Raket, top, sopa, vb. nesnelere istediğim gibi kullanabilirim	0.506		
Ne kadar ileri (uzun) atlayabileceğimi bilmek isterim	0.682		
Vücudumun yatkın olduğu sportif becerileri öğrenmek isterim	0.556		
Arkadaşlarıma onların da hareketli olmaları için yardım etmek istiyorum	0.495		
Sağlıklı ve Aktif Olma			
Sürekli olarak hareket etme ihtiyacı hissederim	0.713	0.787	7,000
Sağlıklı olabilmem için hareket etmem gerektiğini bilirim	0.405		
Farklı egzersizler ve farklı spor dalları ile uğraşmak gün içinde daha da enerjik hissetmemi sağlıyor	0.305		
Farklı fiziksel aktivitelerde yer almak / fiziksel aktivitelere katılmak hoşuma gidiyor	0.480		
İş birliği ve Ortaklık			

Antrenörüm ve Beden Eğitimi Spor Öğretmenim de grup halinde spor ve fiziksel aktivite uygulamalarını öneriyor	0.531		
Grup halinde sağladığımız enerjinin fiziksel aktivite yaparken hiç bitmeyeceğini düşünüyorum	0.422		
Birçok fiziksel aktiviteye katılmaya karşı istekliyim	0.426	0.743	5,622
Obezite ve diğer sağlık sorunları ile mücadele için fiziksel hareketlilik bence yeterlidir	0.394		
Fiziksel aktivite sayesinde kendime olan güvenim artıyor	0.550		
Toplu halde fiziksel aktivite yaparken katılımcılara da güven sağladığımı hissediyorum	0.400		
İşleme			
Ne kadar hızlı koşabileceğimi bilmek isterim	0.700		
Ne kadar esnek olduğumu bilmek isterim	0.666		
Günlük etkinliklerimi çoğunlukla fiziksel aktivitelerle doldururum	0.465	0.776	5,144
Okul sporu-serbest zaman ilişkisinin yeterince sağlanmadığına inanıyorum	0.440		
Beni zorlayıcı fiziksel aktiviteler oldukça ilgimi çekiyor	0.530		
Süreç			
Fiziksel aktivite sayesinde daha sosyal olduğuma inanıyorum	0.478		
Arkadaşlarımla birlikte hobi olarak yeni fiziksel aktivite-spor olanaklarını öğrenme çabası içerisindeyim	0.598		
Hareketli oyun-aktiviteleri (sanal gözlük oyunları, Xbox Kinect, Playstation Move) beni mutlu eder	0.402	0.812	4,679
Sabah kalkarken günümün yoğun bir fiziksel hareketlilikle geçmesini hayal ediyorum	0.732		
Spor ve fiziksel aktivite gelecek için bana umut vadediyor	0.728		
Engeller			
Aile ile birlikte yapılan fiziksel aktiviteler beni çok mutlu ediyor	0.650		
Ev işlerine yardımcı olduğumda kendimi mutlu hissediyorum	0.386	0.741	4,363
Durağan oyun-aktiviteler, video oyunları-pc-tablet-telefon gün içerisinde kendimi çok yorgun ve bitkin hissetmemi sağlıyor	0.450		
Davranış			
Kitlesel hareketlilik uygulamaları adına yeterli yönlendirme yapılmadığını düşünüyorum	0.603		
Yeni bir hareketlilik-beceri öğrenimi yerine, ailemin ders çalışmam gerektiğini savunduğunun farkındayım	0.428	0.735	3,846
Çevremdeki fiziksel aktivite olanaklarının yeterli olduğunu düşünüyorum	0.369		
Uygulamalar			
Düzenli spor ve fiziksel aktiviteyi destekleyen uygulamaların yeterli olmadığını düşünüyorum	0.539	0.705	3,262
Aile ve arkadaşlarımla benim fiziksel aktivite düzeyimi önemsemediklerini görüyorum	0.345		
Toplam		0.931	%66.812

Açıklayıcı faktör analizi sonuçlarına göre ölçek 34 madde ve 8 alt boyutta dağılım göstermiştir:

1. Amaçsallık: M1 – M3 – M4 – M5 – M7 – M17
2. Sağlıklı ve Aktif Olma: M8 – M10 – M12 – M13
3. İş birliği ve Ortaklık: M18 – M19 – M20 – M22- M23 – M24

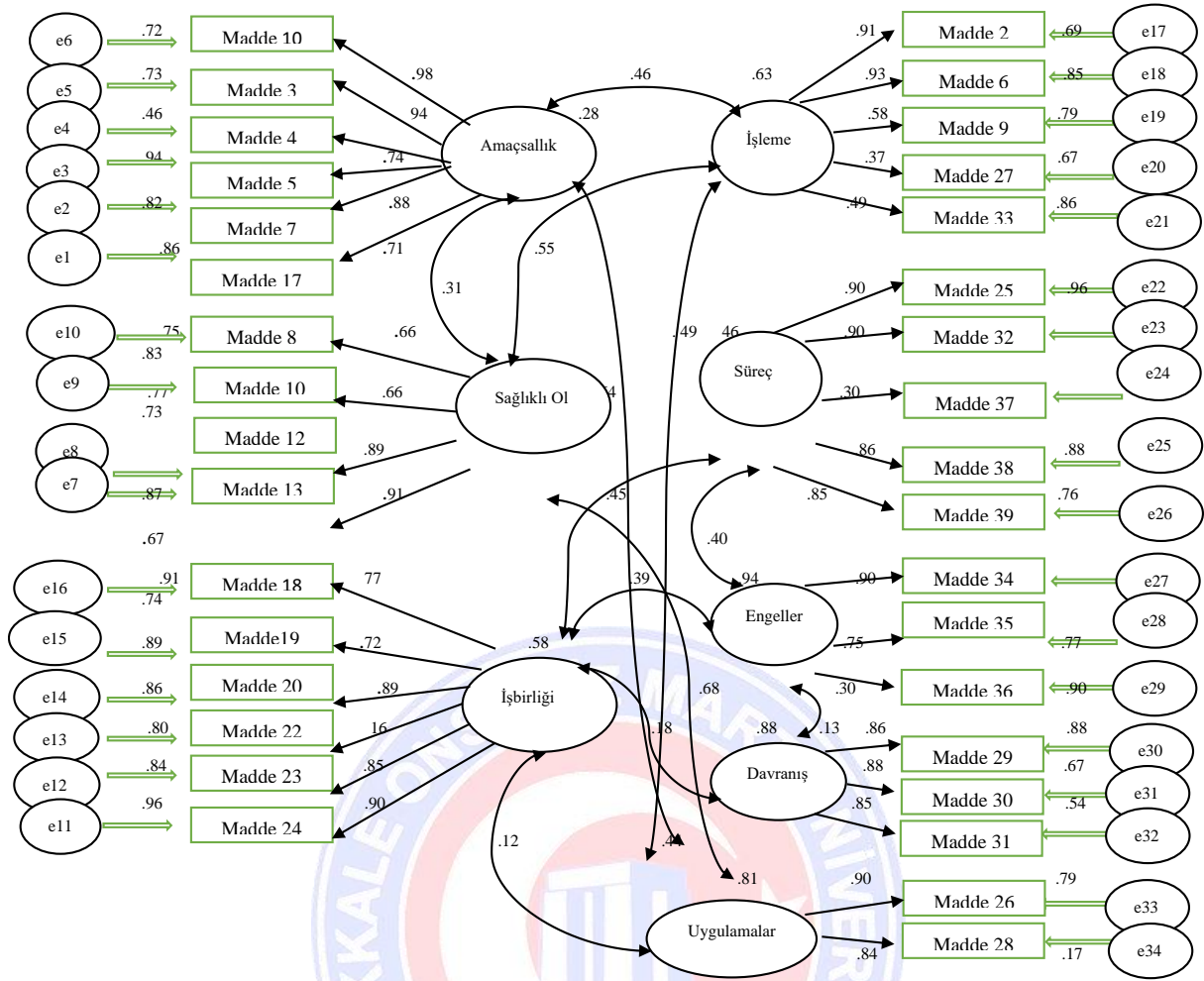
4. İşleme: M2 – M6 – M9 – M27 – M33
5. Süreç: M25 – M32 – M37 – M38 – M39
6. Engeller: M34 – M35 – M36
7. Davranış: M29 – M30 – M31
8. Uygulamalar: M26 – M28

Doğrulayıcı Faktör Analizi

Elde edilen verilere göre ki-kare (χ^2) iyilik uyumu değerinin $\chi^2= 1040,335$, $sd=499$, $p=0.00$ şeklinde olduğu görülmektedir. Değerler oranlandığında χ^2/sd ($\chi^2=1040,335/sd=499$) sonuç 2,085 olarak ortaya çıkmaktadır. Şimşek'e (2007) göre bu oranın 5'ten daha az olması yeterlidir. Uyum indeksleri değerlerinin $TLI=0.81$, $GFI=0.86$, $IFI=0.82$, $CFI=0.82$, şeklinde sıralandığı görülmüş ve bu değerlerin uyum indeksleri için kabul edilir aralıklarda olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Çokluk ve ark., 2010). Çünkü Çokluk ve arkadaşlarına (2010) göre bu değerlerin 0.80 ve üzerinde olması kabul edilebilir olarak değerlendirilmektedir. Bu sebeple literatürdeki bilgiler doğrultusunda uyum iyiliği indekslerinin hepsi kabul edilebilir değerler göstermiştir. Ayrıca DFA sonucuna göre RMSEA değeri 0.053 olarak bulunmuştur (Şekil 1) ve bu değer de kabul edilebilir uyum değerlerine sahip olduğu görülmektedir. Çünkü Sümer'e göre (2000) RMSEA değerinin kabul edilebilir olması için 0.08'in altında olması gerekir. Yukarıdaki uyum değerlerine göre model verilere iyi uyum göstermektedir. Modelin verilere iyi uyduğunu gösteren yeterli sayıda uyum indeksi vardır.

Güvenirlilik Analizi

Ölçek Alt boyutlarının; Cronbach Alfa katsayısına göre hesaplanan güvenirlik değerleri Amaçsallık alt boyutu için 0.85, Sağlık ve Aktif Olma alt boyutu için 0.78, İşbirliği ve Ortaklık alt boyutu için 0.74, İşleme alt boyutu için 0.77, Süreç alt boyutu için 0.81, Engeller alt boyutu için 0.74, Davranış alt boyutu için 0.73 ve Uygulamalar alt boyutu için de 0.71 olarak hesaplanmıştır. Tüm Ölçeğin güvenirlik katsayısı ise 0.93 olarak hesaplanmıştır. Buna göre, ölçeğin toplamı ve tüm alt boyutları güvenilir olarak tespit edilmiştir (Büyüköztürk, 2008; Tabachnik ve Fidell, 2012).

Şekil 1. Ölçeğin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çözümlemesi

TARTIŞMA ve SONUÇ

Doğrulayıcı faktör analizi, ölçek yapısını incelemeye yardımcı olur. Bunun öncesinde Açıklayıcı Faktör Analizi ile faktör yüklerini değerlendirmek gereklidir. Faktör yükü, bir maddenin ait olduğu faktörle olan ilişkisini açıklayan bir değerdir. Bu değer mümkün olduğunca yüksek olması beklenir. Bir faktöre ait maddelerin faktör yüklerinin yüksek olması, o maddelerin ilgili yapıyı birlikte ölçtüğünü ifade eder (Büyüköztürk, 2008). Ortaokul öğrencilerinin bedensel okuryazarlığa ilişkin tutumlarının değerlendirilmesinin amaçlandığı bu çalışmada, geçerlik ve güvenilirlik analizlerinden elde edilen bulgulara göre 34 madde ve 8 alt boyuttan oluşan bir ölçüm aracı ortaya konmuştur. Söz konusu analizler için gerçekleştirilen AFA ve DFA değerlendirilmesinde, veri uyumu ve alt boyutların dağılımında dikkate alınması önerilen indekslerden χ^2/sd , TLI, IFI, CFI, GFI ve RMSE'nin tamamının kabul edilebilir aralıklarda olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (Hu ve Bentler, 1999; Kline, 1994). Türkçe alan yazında bedensel okuryazarlığa ilişkin tutumları ölçmek amacıyla geliştirilmiş

herhangi bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Ancak literatürde çok sayıda araştırmacının çocukların bedensel okuryazarlık düzeylerini inceledikleri birçok araştırmaya rastlamak mümkündür (Gu, Chen, ve Zhang, 2018; Choi ve ark., 2021; Giblin, Collins ve Button, 2014).

Sonuç olarak bu çalışmada elde edilen bulgular, ölçeğin geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu ortaya koymuştur. 5’li Likert tipinde tasarlanan ölçekte 1 puan “katılmıyorum” ve 5 puan “kesinlikle katılıyorum” arasında değişen bir değerlendirmeye sahiptir. Ölçüm aracı toplam 34 maddedir ve ters puanlanan madde yoktur. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek amacıyla Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı kullanılmıştır. Cronbach alfa katsayısının .70 üzerinde olması ölçeğin güvenilirliğini göstermektedir. Ölçek alt boyutlarının isimlendirilmesinde, alan yazında yer alan fiziksel aktivite, bedensel okuryazarlık ile ilgili araştırmalardan yararlanılmıştır (Canadian Sport for Life, 2016; Higgs, 2010; IPLA, 2016; Jurbala, 2015; Shearer et al., 2018; Whitehead, 2001).

Öneriler

- Çalışma kapsamında elde edilen bilgilere göre; ortaokul öğrencilerinin bedensel okuryazarlığa ilişkin tutum düzeylerini belirlemek amacıyla “Ortaokul Öğrencileri için Bedensel Okuryazarlık Tutum Ölçeği” araştırmacılar tarafından kullanılabilir.
- Tespit edilen bulgulara göre ortaokul öğrencilerinin bedensel okuryazarlıkla ilgili olumlu tutum geliştirmeleri için önlemler ve planlamalar yapılabilir.
- Geliştirilen ölçekten hareketle, daha üst yaş grupları için ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları tekrarlanabilir.
- Geliştirilen tutum ölçeğinden hareketle, bedensel okuryazarlık kavramının bilişsel ve devinişsel alanlarında da ölçme araçları planlamaları yapılabilir.
- Bedensel okuryazarlık tutum ölçeği farklı dil ve kültürler için de uyarlanabilir.

KAYNAKLAR

- Barnett, L. M., Dudley, D. A., Telford, R. D., Lubans, D. R., Bryant, A. S., Roberts, W. M., Morgan, P. J., Schranz, N. K., Weissensteiner, J. R., Vella, S. A., Salmon, J., Ziviani, J., Okely, A. D., Wainwright, N., Evans, J. R. ve Keegan, R. J. (2019). Guidelines for the selection of physical literacy measures in physical education in Australia, *Journal of Teaching in Physical Education*, 38(2), 119-125.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Cairney, J., Dudley, D., Kwan, M., Bulten, R. ve Kriellaars, D. (2019). Physical literacy, physical activity and health: Toward an evidence-informed conceptual model. *Sports Medicine*, 49(3), 371-383.
- Canadian Sport for Life (CS4L). (2016). Sport for life—long-term athlete development resource paper 2.1: Sport for Life Society. Retrieved from <http://sportforlife.ca/portfolio-view/long-termathlete-development-2-1/>
- Castelli D. M., Barcelona J.M. ve Bryant, L. (2015). Contextualizing physical literacy in the school environment: The challenges. *Journal of Sport and Health Science*, 4(2), 156–163.
- Choi, Siu-Ming, Raymond Kim-Wai Sum, Tristan Wallhead, Amy Sau-Ching Ha, Cindy Hui-Ping Sit, Deng-Yau Shy, and Feng-Min Wei. 2021. “Preservice physical education teachers’ perceived physical literacy and teaching efficacy.” *Journal of Teaching in Physical Education* 40(1), 146–156. doi:10.1123/jtpe.2019-0076.
- Çokluk, Ö. Şekercioğlu, ve G., Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL Uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Edwards, L. C., Bryant, A. S., Morgan, K., Cooper, S., Jones, A. M. ve Keegan, R. J. (2019). A professional development program to enhance primary school teachers’ knowledge and operationalization of physical literacy, *Journal of Teaching in Physical Education*, 38(2), 126-135.
- Field, A. (2005). *Discovering Statistics Using SPSS*. London: SAGE Publications.
- Giblin, Susan, Dave Collins, and Chris Button. 2014. “Physical literacy: Importance, assessment and future directions.” *Sports Medicine* 44(9), 1177–1184. doi:10.1007/s40279-014-0205-7.

- Gu, X., S. Chen, and X. Zhang. 2018. "Physical literacy at the start line: Young children's motor competence, fitness, physical activity, and fitness knowledge." *Journal of Teaching in Physical Education* 38(2), 1–29.
- Hastie, P. A. (2017). Revisiting the national physical education content standards: What do we really know about our achievement of the physically educated/literate person? *Journal of Teaching in Physical Education*, 36(1), 3–19.
- Higgs, C. (2010). Physical literacy—two approaches, one concept. *Physical and Health Education*, 76(1), 6–7.
- Hu, L. ve Bentler, P. M. (1999). Cut off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
- International Physical Literacy Association (IPLA). (2016). Defining physical literacy. Retrieved from <https://www.physical-literacy.org.uk/defining-physical-literacy/>
- Jurbala, P. (2015). What is physical literacy, really? *Quest*, 67, 367–383. doi:10.1080/00336297.2015.1084341
- Karagöz Y. ve Bardakçı S. (2020). *Bilimsel Araştırmalarda Kullanılan Ölçme Araçları ve Ölçek Geliştirme*. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Kline, P. (1994). *An Easy Guide to Factor Analysis*. New York: Routledge
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing an Attitude Scale, Readings in Attitude Theory and Measurement* (Ed. Fishbein M.), New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Liu, Y., ve Chen, S. (2021). Physical literacy in children and adolescents: Definitions, assessments, and interventions. *European Physical Education Review*, 27(1), 96-112.
- Longmuir, P.E., & Tremblay, M.S. (2016). Top 10 research questions related to physical literacy. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 87, 28–35. PubMed ID: 26889582 doi:10.1080/02701367.2016.1124671
- Lundvall, S. (2015). Physical literacy in the field of physical education—A challenge and a possibility. *Journal of Sport and Health Science*, 4(2), 113-118.
- Munusturlar, S. ve Yıldız, G. (2020). Beden eğitimi öğretmenleri için algılanan beden okuryazarlığı ölçeği'nin faktör yapısının Türkiye örneğine yönelik sınanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 200-209.

- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory* (2nd ed.). McGrawHill: New York
- Shearer, C., Goss, H.R., Edwards, L.C., Keegan, R.J., Knowles, Z.R., Boddy, L.M., Fowweather, L. (2018). How is physical literacy defined? A contemporary update. *Journal of Teaching in Physical Education*, 37. doi:10.1123/jtpe.2018-0136
- Shortt, C. A., Webster, C. A., Keegan, R. J., Egan, C. A. ve Brian, A. S. (2019). Operationally conceptualizing physical literacy: Results of a Delphi study, *Journal of Teaching in Physical Education*, 38(2), 91-104.
- Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş; Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları*. Ankara: Ekinoks Yayıncılık.
- Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (2012). *Using multivariate statistics*. Pearson Education: Boston
- Taş, H. ve Altunsöz, I. H. (2021b). Ortaokul öğrencilerinin bedensel okuryazarlığını değerlendirme. *Eğitim ve Bilim*, 46(208), 475-491.
- Taş, H. ve Altunsöz, İ. H. (2021a). Bedensel okuryazarlık kavramı ve önemi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 32(3), 109-122.
- Whitehead, M. (2001). The concept of physical literacy. *European Journal of Physical Education*, 6, 127–138. doi:10.1080/1740898010060205
- Whitehead, M. (2010). *Physical Literacy Throughout the Lifecourse*. Routledge: New York.
- Yıldız, G. ve Munusturlar, S. (2022). Differences in perceived physical literacy between teachers delivering physical education in schools: classroom teachers vs physical education teachers. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 27(6), 626-639.

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Dijital Bağımlılık ve Mutluluk Düzeylerinin İncelenmesi

Görkem TURAÇ¹, Cemal GÜLER²

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin dijital bağımlılığı ile mutluluk düzeylerinin incelenmesidir.

Yöntem: Araştırmaya %59,6'sı (158) Erkek, % 40,4'ü (107) Kadın olmak üzere toplam 265 gönüllü öğrenciler katılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmada katılımcılara altı sorudan oluşan kişisel bilgi formu ile birlikte Kesici ve Tunç (2018) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik olarak geliştirilen "Dijital Bağımlılık Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek beşli likert tipinde olup 19 maddeli, Aşırı kullanım, Nüks etme, Hayatın akışını engelleme, Duygu durumu ve Bırakamama olarak isimlendirilen 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu araştırma için ölçeğin geneline ilişkin iç tutarlılık katsayısı .93 bulunurken, Aşırı kullanım alt boyutu .81, Nüks etme alt boyutu .87, Hayatın akışını engelleme alt boyutu .85, Duygu durumu .81 ve Bırakamama alt boyutu için .76 olarak saptanmıştır. Katılımcıların mutluluk düzeylerini ölçmek amacıyla Demirci ve Ekşi (2018) tarafından geliştirilen "Mutluluk Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek beşli likert tipinde olup, 6 maddeli ve tek alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin geneline ilişkin iç tutarlılık katsayısı .83 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırma için ölçek iç tutarlılık katsayısı .89 olarak bulunmuştur.

Bulgular: Analiz sonuçlarına göre dijital araç kullanım sıklığı ve sosyal durumları ile dijital bağımlılık alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilirken, cinsiyet, yaş, sınıf ve aile tipi arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Cinsiyet, dijital araç kullanım sıklığı ve sosyal durum ile mutluluk arasında anlamlı düzeyde farklılık tespit edilmiştir. Ancak yaş, sınıf ve aile tipi arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmamıştır. Yapılan spearman korelasyon testine göre ise dijital bağımlılık ölçeği alt boyutları ile mutluluk ölçeği arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Sonuç olarak, spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin dijital bağımlılık ve mutluluk düzeyleri sosyo demografik değişkenlere göre farklılık göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital bağımlılık, Mutluluk, Üniversite öğrencileri.

ABSTRACT

Investigation of Digital Addiction and Happiness Levels of Faculty of Sports Sciences Students

Purpose: The aim of this study is to examine the digital addiction and happiness levels of students studying at the faculty of sports sciences.

Method: A total of 265 volunteer students, 59.6% (158) of whom were male and 40.4% (107) were female, participated in the study. As a data collection tool, the "Digital Addiction Scale" developed by Kesici and Tunç (2018) for university students was used, along with a personal information form consisting of six questions for the participants. The scale is in five-point Likert type and consists of 19 items, 5 sub-dimensions called overuse, relapse, blocking the flow of life, mood and inability to quit. While the internal consistency coefficient for the overall scale was found .93 for this study, it was determined as .81 for the Overuse sub-dimension, .87 for the relapse sub-dimension, .85 for the sub-dimension of preventing the

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul/TÜRKİYE. gorkemturac@gmail.com

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, İstanbul/TÜRKİYE. cemal.guler95@gmail.com

flow of life, .81 for the mood, and .76 for the inability to quit sub-dimension. The “Happiness Scale” developed by Demirci and Ekşi (2018) was used to measure the happiness levels of the participants. The internal consistency coefficient for the overall scale was calculated as .83. The scale internal consistency coefficient for this study was found to be .89.

Results: According to the results of the analysis, while a significant difference was found between the frequency of digital tool use and social status and the sub-dimensions of digital addiction, no significant difference was found between gender, age, class and family type. A significant difference was found between gender, frequency of digital tool use, social status and happiness. However, there was no significant difference between age, class and family type. According to the Spearman correlation test, it was determined that there was a statistically significant positive correlation between the sub-dimensions of the digital addiction scale and the happiness scale.

Conclusion: As a result, digital addiction and happiness levels of students studying at the faculty of sports sciences differ according to socio-demographic variables.

Keywords: Digital addiction, Happiness, University students.

GİRİŞ

Teknolojiye yön veren ana unsur gereksinimlerdir. Teknolojik gelişmeler refah seviyesi yüksek daha uygar toplumları inşa eder. Günümüzde dijital teknolojinin insanlara olumlu katkı sunduğu aşikardır. Bireyin yaşamını kolaylaştırması ve kendini geliştirmesine imkân yaratması insanlık için önemli ölçüde kıymetlidir. Öyle ki, dünyada 4.66 milyar aktif internet kullanıcısının bulunduğu ve 4.32 milyar kişinin ise sosyal medya kullanıcısı olduğu tespit edilmiştir (Statista, 2022). Akıllı telefon kullanım oranı ise şuan dünyada 6,648 milyardır. Dünya nüfusunun oranına bakıldığında nüfusun %83,72’sinin akıllı telefona sahip olduğu belirtilmektedir (İlk, 2022). Türkiye’de internet kullanım oranlarına baktığımızda, TÜİK’in (Türkiye İstatistik Kurumu) yaptığı araştırmaya göre 2021 yılından itibaren hanelerin %92,0’nın evden internete erişim imkanının olduğu ve internet kullanım oranının 16-74 yaş grubundaki bireylerde 2020 yılında %79,0 oranındayken, 2021 yılında %82,6 oranına yükseldiği belirlenmiştir (TÜİK, 2022). Teknolojinin insanlara sunduğu internet, sosyal medya ve akıllı telefonlar sayesinde insanların yaşamları kolaylaştığı gibi zaman, mekân, para ve insan kaynaklarının kullanımı hususunda da tasarruf edilmesini sağlayabilmektedir. Günümüz şartlarında zamandan tasarruf etmek isteyen bireyler yüz yüze konuşmak yerine dijital bir araç kullanarak haberleşmeyi tercih etmekte, mağazaya giderek alışveriş yapmak yerine ilgili mağazanın uygulamasını kullanarak ihtiyaçlarını karşılama yolunu tercih ettikleri düşünülmektedir.

Bireylerin bir konu, bir olay, bir nesne ya da bir araca gereğinden fazla, günlük yaşamını etkileyecek boyutta, ilişki ve iletişimlerinde tesiri dokunacak biçim ve boyutta zaman ayırması, bağıllık sergilemesi bir tür bağımlılık olarak değerlendirilebilmektedir

(Aktan, 2018). Bireyin herhangi bir maddeye bağımlı olmaksızın bir alışkanlığın sıklıkla tekrarlanmasıyla ortaya çıkan, aynı zamanda madde bağımlılıklarında görülen patolojik sorunların gözlemlendiği ve bireyin etkilendiğinin farkında olmasına rağmen o davranışı devam ettirdiği davranış ise davranışsal bağımlılık türüdür (Kesici ve Tunç, 2018). Dijital bağımlı olma durumu, davranışsal bir teknoloji bağımlılığıdır. Mobil cihazlardan uzak kalınca kendisini yalnız hisseden ve internet haricinde bir sosyal yaşamı olmayan her türlü uygulamayı yakından takip eden bir nesil ortaya çıkmıştır (Yengin, 2019). Günümüzde davranışsal bağımlılık adı altında araştırılan dijital bağımlılık kavramı bireyin, bilgisayar, tablet, sosyal medya vb. teknolojik araçlar ve ortamlarla olan ilişkisini ifade etmektedir (Altınok, 2021).

Mutluluk, “kişinin hayatını bir bütün olarak değerlendirdiğinde hayattan ne kadar çok hoşlandığı ne kadar iyi hissettiği, hayatından ne kadar tatmin olduğu üzerine yaptığı öznel bir değerlendirme” olarak kabul edilmektedir (Veenhoven, 2006). “Mutluluk kavramının iki farklı boyutu olduğu bilinmektedir. Bunlardan ilki, mutlulukta olumlu duyguların olumsuz duygulardan daha sık görülmesi durumudur. Bu durum mutluluğun duyuşsal alanını içermektedir. Diğeri ise hayattan haz alma ya da doyum almanın derecesinin yüksek olması bileşenidir. Bu durum da bilişsel boyutu içermektedir” (Çeçen, 2007). Dijital araçlarda zaman geçiren bireyler bu durumdan haz alıyorsa bu durum mutluluğun bilişsel alanını kapsamaktadır.

Günümüzde bir iletişim platformu olan sosyal medya toplumsal bir alışkanlık haline almıştır. Her yaşta dünya vatandaşının içinde yer aldığı sosyal medya; bireylerin ihtiyaç ve temel ilgi alanlarına göre kullanılmaktadır. Sanayi devrimi sonrası teknolojinin araçtan amaca dönüşmesinde büyük rol oynayan teknik, insan kontrolünde bu faaliyetini gerçekleştirmektedir. Ancak insan üretimi olan teknoloji her zaman olduğu gibi beraberinde bağımlılık sorunlarını da getirmektedir. Sosyal medyada; katılım, açıklık, karşılıklı konuşma, topluluk ve bağlantısallık özellikleri kullanımın artmasını sağlamaktadır. Bu noktada bağımlılık, iletişim çalışmalarında çoğunlukla kullanımlar ve doyumlar kuramıyla ilişkilendirilmektedir. Bireyin toplum içindeki huzursuzluğundan kaçışı medya kullanımıyla gerçekleşir. Bu noktada yeni medya olarak mobil telefonlar ve bu araçlarla kullanılan sosyal medya bireyin toplumdaki sıkıntılarından uzaklaşmasının en önemli yolu olmaktadır (Yengin, 2019). Bireyin kaçış aracı olarak kullandığı sosyal medya zamanla bağlılığa ve sonrasında bağımlılığa doğru bir süreç ilerlemektedir.

İnternet bağımlılığı kavramı internetin hayatımıza girdiği yıllardan bu yana ele alınan ve sıkça telaffuz edilen bir kavram olsa da dijital bağımlılık kavramını son yıllarda daha sık duymaktayız. Dijital bağımlılık ile ilgili ilk çalışmalar internet bağımlılığına odaklanmışken, son yıllarda internetin akıllı telefon, bilgisayar, saat ve tablet gibi teknolojik cihazlarda da kullanılmasıyla birlikte sonraki çalışmalar internet bağımlılığı ile ilgili araştırmaların dijital bağımlılığa doğru evrildiğini göstermektedir.

Literatürde dijital bağımlılık ve mutluluk ile ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında bu iki kavramın birlikte incelendiği çalışma pek bulunmamasına rağmen, Aktan (2018), sosyal medyanın yoğun kullanımıyla ortaya çıkan sosyal medya bağımlılığı konusunu üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılık düzeylerini çeşitli değişkenlere göre incelemiş ve bağımlılık düzeylerini ölçmeye çalışmıştır. 315 öğrenci ile yüz yüze yaptığı anket sonucunda elde ettiği sonuçlara bakıldığında katılımcıların sosyal medya bağımlılık düzeylerini az bağımlı olarak bulmuştur.

Arslan ve Bardakçı (2021) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerin dijital bağımlılık düzeylerinin sosyal kaygı düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin oluşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Gentile'e göre "ebeveynler tarafından farkında olunmadan, çocuklarının sevgi ve mutlu olma ihtiyaçlarını ihmal etmeleri, onların oyun için aşırı zaman harcamalarına kayıtsız kalmaları, ev ortamında iletişimden uzak tutumlar sergilenmesi durumları da gençlerin dijital oyun bağımlılığına sürüklenmesine sebep olmaktadır" (Gentile vd. 2011). Cengiz'e göre bu durum, "oyunan oyunlarla bireyin aslında yaşamda başarmak istediği ancak başaramadığı şeyleri yerine getirmekte ve bundan mutlu olmasından kaynaklanmaktadır. Fakat bu mutluluk geçici olduğu gibi bireyi yaşamsal gerçeklerden uzaklaştırabilmektedir" (Cengiz, 2020).

Bireylerin sağlık düzeyleri, sosyal çevreleri ile etkileşimlerine ve sosyal davranışlarına bağlıdır. Bu noktada beden eğitimi ve spor faaliyetleri sağlıklı bir yaşam tarzı ile uyumlu sağlıklı davranışları desteklemektedir (Alexander ve Vladislav, 2015). Bu araştırmada dijital bağımlılık ile en çok karşılaşılan ve risk grubunda yer alan üniversitelerin spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin dijital bağımlılıkları ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin araştırılmasından elde edilen bulgu ve çözümlerin araştırmacılara, antrenörlere, eğitimcilere kaynak oluşturması bakımından önemlidir. Alanyazında yapılan araştırmalar incelendiğinde spor bilimlerinde okuyan öğrencilerin mutlu olma düzeyleri ve onların dijital bağımlılık düzeylerini gösterecek doğrudan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Spor bilimleri alanında uzmanlaşmaya çalışan, spor ve fiziksel aktivitenin sağlığı fiziksel, zihinsel ve sosyal

olarak nasıl teşvik ettiğinin bilincinde olduğu varsayılan, gelecekte spora ve sporcuya katkı sunacak olan üniversitelerin spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin dijital bağımlılık ve mutluluk düzeylerinin incelenmesinin gelecek araştırmalara katkı sunacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin dijital bağımlılık ve mutluluk düzeylerinin farklı sosyo demografik özelliklere göre incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırma Grubu

Araştırmanın örneklem grubu seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçlı örneklem yöntemiyle oluşturulmuştur. İstanbul ilinde yer alan İstanbul Rumeli Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören ve araştırmada gönüllü olarak yer alan % 59,6'sı (158) Erkek, %40,4'ü (107) Kadın olmak üzere toplam 265 öğrenci oluşturmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların cinsiyet, yaş, sınıf, aile tipi, günlük dijital araç kullanım sıklığı ve sosyal ifade durumlarını tespit etmek amacıyla Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

İkinci bölümde dijital bağımlılık düzeylerini ölçmek amacıyla Kesici ve Tunç (2018) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik olarak geliştirilen “Dijital Bağımlılık Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek beşli likert tipinde olup 19 maddeli, Aşırı kullanım, Nüks etme, Hayatın akışını engelleme, Duygu durumu ve Bırakamama olarak isimlendirilen 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin geneline ilişkin iç tutarlılık katsayısı .87 olarak saptanırken, Aşırı kullanım alt boyutunun .75, Nüks etme alt boyutunun .84, Hayatın akışını engelleme alt boyutunun .73, Duygu durumu alt boyutunun .69 ve Bırakamama alt boyutunun ise .69 olarak bulunmuştur. Bu araştırma için ölçeğin geneline ilişkin iç tutarlılık katsayısı .93 bulunurken, Aşırı kullanım alt boyutu .81, Nüks etme alt boyutu .87, Hayatın akışını engelleme alt boyutu .85, Duygu durumu .81 ve Bırakamama alt boyutu için .76 olarak saptanmıştır.

Üçüncü bölümde ise katılımcıların mutluluk düzeylerini ölçmek amacıyla Demirci ve Ekşi (2018) tarafından geliştirilen “Mutluluk Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek beşli likert tipinde olup, 6 maddeli ve tek alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin geneline ilişkin iç tutarlılık katsayısı .83 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırma için ölçek iç tutarlılık katsayısı .89 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Veriler değerlendirilme sürecinde Microsoft Excel 2010 programında düzenlenmiş olup, SPSS 25 paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Veriler analizinde kişisel bilgiler için tanımlayıcı istatistik yöntemleri frekans ve yüzde kullanılmıştır. Ölçek alt boyutlarının normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kolmogorov-Smirnov testi yapılmış ve verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Buna göre $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyinde 2 değişkenli veriler için Mann Whitney U testi, 2’den fazla değişkenler için ise Kruskal Wallis testi uygulanmıştır. Son olarak ise ölçek alt boyutları arasındaki ilişkileri ölçmek amacıyla Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır.

Kesitsel

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların demografik özelliklerine göre dağılımları

Değişken		n	%
Cinsiyet	Kadın	107	40,4
	Erkek	158	59,6
Yaş	18-20 yaş	137	51,7
	21-23 yaş	96	36,2
	24 yaş ve üzeri	32	12,1
Sınıf	1.sınıf	128	48,3
	2.sınıf	54	20,4
	3.sınıf	51	19,2
	4.sınıf	32	12,1
Aile tipi	Çekirdek	193	72,8
	Geniş	60	22,6
	Yalnız	12	4,5
Günlük dijital sıklık	1-2 saat	55	20,8
	3-4 saat	123	46,4
	5 saat ve üzeri	87	32,8
Sosyal ifade	Az sosyal	53	20,0
	Sosyal	153	57,7
	Çok sosyal	59	22,3
Toplam		265	100,0

Tablo 1’de katılımcılara ait demografik bilgilerin dağılımları verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre; katılımcıların %59,6’sı “Erkek”, %51,7’si “18-20 yaş” aralığında, %48,3’ü “1.sınıf”, %72,8’i “Çekirdek” aile, %46,4’ü “3-4 saat” dijital araçlarla zaman geçirmekte ve %57,7’si “Sosyal” kategorisinde yer almaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların cinsiyetlere göre dijital bağımlılık ve mutluluk düzeyleri

Alt boyut	Cinsiyet	N	Sıra değer ort.	Z	p
Aşırı kullanım	Kadın	107	134,30	-,228	,819
	Erkek	158	132,12		
Nüks etme	Kadın	107	127,07	-1,046	,296
	Erkek	158	137,02		
Hayatın akışını engelleme	Kadın	107	141,50	-1,498	,134
	Erkek	158	127,25		
Duygu durumu	Kadın	107	132,33	-,118	,906
	Erkek	158	133,46		
Bırakamama	Kadın	107	122,90	-1,780	,075
	Erkek	158	139,84		
Mutluluk toplam puan	Kadın	107	150,48	-3,063	,002
	Erkek	158	121,16		

Tablo 2’de katılımcıların cinsiyetlerine göre dijital bağımlılık ve mutluluk düzeylerini test etmek amacıyla Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre; cinsiyetlerine göre dijital bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edilmezken ($p>0.05$), mutluluk düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$).

Tablo 3. Katılımcıların yaşlarına göre dijital bağımlılık ve mutluluk düzeyleri

Alt boyut	Yaş	N	Sıra değer ort.	X ²	p
Aşırı kullanım	18-20 yaş	137	133,91	,105	949
	21-23 yaş	96	131,04		
	24 yaş ve üzeri	32	135,02		
Nüks etme	18-20 yaş	137	135,24	,716	,699
	21-23 yaş	96	127,95		
	24 yaş ve üzeri	32	138,58		
Hayatın akışını engelleme	18-20 yaş	137	138,15	1,374	,503
	21-23 yaş	96	128,53		
	24 yaş ve üzeri	32	124,38		
Duygu durumu	18-20 yaş	137	130,36	,657	,720
	21-23 yaş	96	133,63		
	24 yaş ve üzeri	32	142,41		
Bırakamama	18-20 yaş	137	127,50	1,731	,421
	21-23 yaş	96	140,82		
	24 yaş ve üzeri	32	133,08		
Mutluluk toplam puan	18-20 yaş	137	135,18	,954	,621
	21-23 yaş	96	127,35		
	24 yaş ve üzeri	32	140,61		

Tablo 3’te katılımcıların yaşlarına göre dijital bağımlılık ve mutluluk düzeylerini test etmek amacıyla Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre; katılımcıların dijital bağımlılık ve mutluluk düzeyleri ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4. Katılımcıların sınıflarına göre dijital bağımlılık ve mutluluk düzeyleri

Alt boyut	Sınıf	N	Sıra değer ort.	X ²	p
Aşırı kullanım	1.sınıf	128	143,24	5,356	,147
	2.sınıf	54	115,81		
	3.sınıf	51	129,44		
	4.sınıf	32	126,72		
Nüks etme	1.sınıf	128	136,34	1,068	,785
	2.sınıf	54	131,11		
	3.sınıf	51	134,05		
	4.sınıf	32	121,16		
Hayatın akışını engelleme	1.sınıf	128	141,61	4,823	,185
	2.sınıf	54	131,70		
	3.sınıf	51	126,96		
	4.sınıf	32	110,36		
Duygu durumu	1.sınıf	128	133,81	1,295	,730
	2.sınıf	54	136,69		
	3.sınıf	51	135,85		
	4.sınıf	32	118,97		
Bırakamama	1.sınıf	128	133,31	3,341	,342
	2.sınıf	54	124,49		
	3.sınıf	51	148,07		
	4.sınıf	32	122,09		
Mutluluk toplam puan	1.sınıf	128	140,10	3,515	,319
	2.sınıf	54	132,66		
	3.sınıf	51	128,12		
	4.sınıf	32	112,95		

Tablo 4'te katılımcıların sınıflarına göre dijital bağımlılık ve mutluluk düzeylerini test etmek amacıyla Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre; katılımcıların dijital bağımlılık ve mutluluk düzeyleri ile sınıf değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 5. Aile tiplerine göre dijital bağımlılık ve mutluluk düzeyleri

Alt boyut	Aile tipi	N	Sıra değer ort.	X ²	p
Aşırı kullanım	Çekirdek	193	128,88	3,608	,165
	Geniş	60	139,03		
	Yalnız	12	169,08		
Nüks etme	Çekirdek	193	126,80	5,872	,053
	Geniş	60	145,34		
	Yalnız	12	171,00		
Hayatın akışını engelleme	Çekirdek	193	132,76	,014	,993
	Geniş	60	133,33		
	Yalnız	12	135,25		
Duygu durumu	Çekirdek	193	128,47	3,296	,192
	Geniş	60	141,58		
	Yalnız	12	163,00		
Bırakamama	Çekirdek	193	133,96	,122	,941
	Geniş	60	130,06		
	Yalnız	12	132,21		
Mutluluk toplam puan	Çekirdek	193	130,96	,604	739
	Geniş	60	137,22		
	Yalnız	12	144,75		

Tablo 5’te katılımcıların aile tiplerine göre dijital bağımlılık ve mutluluk düzeylerini test etmek amacıyla Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre; dijital bağımlılık ve mutluluk düzeyleri ile aile tipi değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 6. Dijital araç kullanım sıklıklarına göre dijital bağımlılık ve mutluluk düzeyleri

Alt boyut	Dijital sıklık	N	Sıra değer ort.	X ²	p
Aşırı kullanım	1-2 saat	55	164,13	30,017	,000
	3-4 saat	123	143,93		
	5 saat ve üzeri	87	97,86		
Nüks etme	1-2 saat	55	154,12	16,003	,000
	3-4 saat	123	141,85		
	5 saat ve üzeri	87	107,14		
Hayatın akışını engelleme	1-2 saat	55	152,95	22,066	,000
	3-4 saat	123	146,11		
	5 saat ve üzeri	87	101,86		
Duygu durumu	1-2 saat	55	157,58	23,635	,000
	3-4 saat	123	144,50		
	5 saat ve üzeri	87	101,20		
Bırakamama	1-2 saat	55	149,25	19,563	,000
	3-4 saat	123	146,61		
	5 saat ve üzeri	87	103,49		
Mutluluk toplam puan	1-2 saat	55	158,22	9,034	,011
	3-4 saat	123	131,79		
	5 saat ve üzeri	87	118,77		

Tablo 6’da katılımcıların dijital araç kullanım sıklıklarına göre dijital bağımlılık ve mutluluk düzeylerini test etmek amacıyla Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre; dijital araç kullanım sıklıklarına göre dijital bağımlılık düzeyleri arasında “Aşırı kullanım”, “Nüks etme”, “Hayat akışını engelleme”, “Duygu Durumu”, “Bırakamama” alt boyutlarında ve mutluluk düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$).

Tablo 7’de katılımcıların sosyal durumlarına göre dijital bağımlılık ve mutluluk düzeylerini test etmek amacıyla Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre; sosyal durumları ile dijital bağımlılık düzeyleri arasında “Bırakamama” alt boyutunda ve mutluluk ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$).

Tablo 7. Katılımcıların sosyal durumlarına göre dijital bağımlılık ve mutluluk düzeyleri

Alt boyut	Sosyal durum	N	Sıra değer ort.	X ²	p
Aşırı kullanım	Az sosyal	53	138,68	,378	,828
	Sosyal	153	131,94		
	Çok sosyal	59	130,64		
Nüks etme	Az sosyal	53	118,85	2,308	,315
	Sosyal	153	136,23		
	Çok sosyal	59	137,35		

Hayatın akışını engelleme	Az sosyal	53	118,24	3,695	,158
	Sosyal	153	133,15		
	Çok sosyal	59	145,87		
Duygu durumu	Az sosyal	53	119,37	2,231	,328
	Sosyal	153	135,30		
	Çok sosyal	59	139,27		
Bırakamama	Az sosyal	53	131,92	6,249	,044
	Sosyal	153	141,37		
	Çok sosyal	59	112,27		
Mutluluk toplam puan	Az sosyal	53	98,31	20,543	,000
	Sosyal	153	133,11		
	Çok sosyal	59	163,87		

Tablo 8’de dijital bağımlılık ölçeği ile mutluluk ölçeği alt boyutları arasında ilişkinin olup olmadığını tespit etmek için Spearman Korelasyon testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre; dijital bağımlılık ölçeği alt boyutları ile mutluluk ölçeği arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.05$).

Tablo 8. Dijital bağımlılık ölçeği ile mutluluk ölçeği alt boyutları ilişkisi

		Aşırı kullanım	Nüks etme	Hayatın Akışını Engelleme	Duygu Durumu	Bırakamama	Mutluluk
Aşırı kullanım	R	1					
	P						
Nüks etme	R	,656**	1				
	P	,000					
Hayatın akışını engelleme	R	,606**	,679**	1			
	P	,000	,000				
Duygu durumu	R	,612**	,628**	,691**	1		
	P	,000	,000	,000			
Bırakamama	R	,430**	,383**	,386**	,483**	1	
	P	,000	,000	,000	,000		
Mutluluk	R	,257**	,279**	,419**	,289**	,169**	1
	P	,000	,000	,000	,000	,006	

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin dijital bağımlılık düzeyleri ve mutluluk düzeylerinin sosyo demografik özelliklere göre incelenmesidir. Katılımcıların demografik özelliklerine bakıldığında %59,6’sı “Erkek”, %51,7’si “18-20 yaş” aralığında, %48,3’ü “1.sınıf”, %72,8’i “Çekirdek” aile, %46,4’ü “3-4 saat” dijital araçlarla zaman geçirmekte ve %57,7’si “Sosyal” kategorisinde olduğu saptanmıştır.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre dijital bağımlılık düzeyleri alt boyutları ile mutluluk ölçeği alt boyutu açısından incelendiğinde mutluluk alt boyutu ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Arslan (2020) tarafından üniversite öğrencilerinin dijital

bağımlılık düzeylerinin incelendiği çalışmada cinsiyete göre alt boyutlar arasında anlamlı farklılık tespit edilirken, Şahin (2015) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik yapılan çalışmada cinsiyetin mutluluk düzeyi arasından anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Literatürde yer alan çalışmalar ile araştırma sonucumuz benzerlik ve farklılık göstermektedir.

Yaş değişkenine göre Tablo 3'te yer alan sonuçlara göre dijital bağımlılık düzeyi alt boyutları ile mutluluk ölçeği alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Erzincanlı (2022) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik yapılan çalışmada yaş ile dijital bağımlılık alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmış ve araştırma sonucuyla farklılık ortaya çıkmıştır. Akyüz ve ark. (2017) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik yapılan çalışmada yaş ile mutluluk düzeyi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Araştırma sonucu ile çalışmamızın sonucu arasında benzerlik olduğu söylenebilir.

Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördüğü sınıflarına göre dijital bağımlılık ve mutluluk düzeyleri incelendiğinde anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Arslan (2020)'nin yapmış olduğu çalışmada dijital bağımlılık düzeyleri 1.sınıflara göre farklılık ortaya çıkmış ve Tablo 4'te yer alan analiz sonucu ile farklılık göstermektedir. Yeter (2019) tarafından yapılan çalışmada ise mutluluk düzeyleri ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Çalışma sonucu Tablo 4'de yer alan analiz sonucu ile benzerlik göstermektedir.

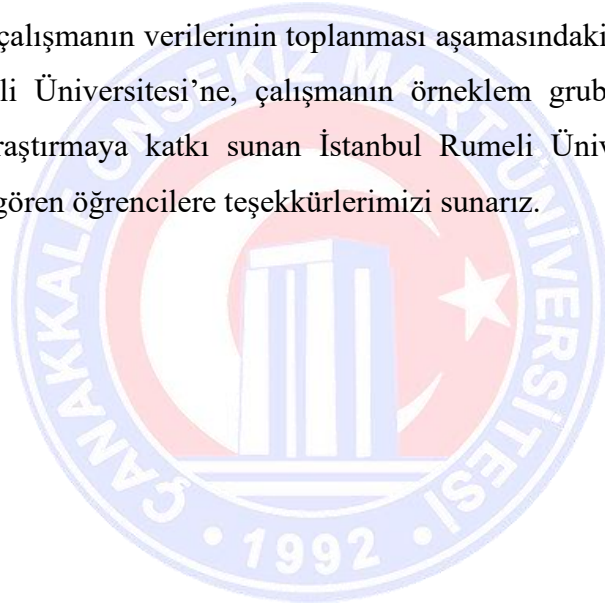
Aile tipi değişkenine göre dijital bağımlılık ve mutluluk düzeylerinin incelendiği tablo 5'te yer alan analiz sonuçlarına göre, alt boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç tespit edilmemiştir. Örneklem grubuna göre aile tiplerinin %72,8'inin çekirdek aile olması, katılımcıların çoğunun ailesiyle birlikte ikamet ettiğinin göstergesi olabilmektedir. Dijital bağımlılık alt boyutları ve mutluluk ölçeği alt boyutuna göre dijital araç kullanım sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilirken, Gezer (2022) tarafından yapılan çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiş ve araştırma sonucuyla paralellik göstermektedir (Tablo 6). Katılımcıların sosyal durumlarına göre dijital bağımlılık ve mutluluk düzeyleri incelendiğinde, dijital bağımlılık ölçeği Bırakamama alt boyutunda ve mutluluk ölçeğine göre anlamlı bir sonuç ortaya çıkmıştır (Tablo 7). Sosyal ve çok sosyal olan katılımcıların ortalama puanları diğer grupta yer alan katılımcılardan yüksek bulunmuştur. Dijital bağımlılık ölçeği alt boyutları ile mutluluk ölçeği boyutu arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü bir ilişki ortaya çıkmıştır (Tablo 8).

Sonuç olarak üniversite öğrencilerinin dijital bağımlılık ve mutluluk düzeylerinin sosyo demografik özelliklere göre incelendiği çalışmada; aile tipi, sınıf ve yaş

değişkenlerinin önemli düzeyde bir faktör olmadığı ancak cinsiyet, dijital araç kullanım sıklığı ve sosyal durum özelliklerine göre farklılık oluşturabileceği sonucu ortaya çıkmıştır. Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilere yönelik yaptığımız çalışma sonucunda şu önerilerde bulunabiliriz;

- Farklı fakültelerde yer alan öğrenciler incelenerek karşılaştırma yapılabilir,
- Bölüm düzeyinde karşılaştırma yapılabilir,
- Devlet ve özel üniversite arasındaki ilişkiye bakılabilir,
- Örneklem grubu sayısı artırılabilir,
- İkamet edilen ve/veya doğum yerine göre sosyo demografik özellikler çeşitlendirilerek çalışma daha kapsamlı hale getirilebilir.

Teşekkür: Bu çalışmanın verilerinin toplanması aşamasındaki destek ve katkılarından dolayı İstanbul Rumeli Üniversitesi'ne, çalışmanın örneklem grubunda gönüllü katılımcı olarak yer alan ve araştırmaya katkı sunan İstanbul Rumeli Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrencilere teşekkürlerimizi sunarız.

KAYNAKLAR

- Aktan, E. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (4), 405-421.
- Akyüz, H., Yaşartürk, F., AYDIN, İ., Zorba, ERDAL., ve Türkmen, M. (2017). Üniversite öğrencilerinin yaşam kalitesi ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 3(Special Issue 2), 253-262.
- Altınok, M. (2021). Lise öğrencilerinin dijital bağımlılık ve yaşam doyumunun incelenmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(1), 262-291.
- Alexander, B. ve Vladislav, B. (2015). Structure and content of the educational technology of Managing students' healthy lifestyle. *Journal of Physical Education and Sport*, 15(3), 362. DOI: 10.7752/jpes.2015.03054
- Arslan, A. (2020). Üniversite öğrencilerinin dijital bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *International e-Journal of Educational Studies*, 4(7), 27-41.
- Bardakçı, S. ve Arslan, A. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Dijital Bağımlılıklarının Sosyal Kaygı Düzeyleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi, *Milli Eğitim Dergisi*, 50 (230), 899-922. <http://doi.org/10.37669/milliegitim.710703>
- Cengiz, S. (2020). Dijital Oyun Bağımlılığının Yordayıcısı Olarak Mutluluk. *Online Journal of Technology Addiction & Cyberbullying*, 7(1), 21-34.
- Çeçen, R.A. (2007). Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve yaşam doyumu düzeylerine göre sosyal ve duygusal yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 180-190.
- Demirci, İ. ve Ekşi. H. (2018). Keep calm and be happy: A mixed method study from character strengths to well-being. *Educational Sciences: Theory & Practice* 18(29) 303–354. <http://dx.doi.org/10.12738/estp.2018.2.0799>
- Erzincanlı, Y. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Tiplerine Göre Dijital Bağımlılık ve Bilinçli Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum*.
- Gentile, D.A., Choo, H., Liau, A., Sim, T., Li, D., Fung, D. ve Khoo, A. (2011). Pathological video game use among youths: a two-year longitudinal study. *Pediatrics*, 127(2), 319-329.

- Gezer, D. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri, Psikolojik İyi Oluş ve Dijital Bağımlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- İlk, Ç. (2022). Akıllı Telefon Kullanıcılarının Mobil İnternet Reklamlarına Yönelik Tutumu, Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi, 4 (10), 783-796, DOI: 10.47994/usbad.1163983
- Kesici, A., ve Tunç, N. F. (2018). The development of the Digital Addiction Scale for the university students: Reliability and validity study. Universal Journal of Educational Research, 6(1), 91-98.
- Statiska (2022). Sosyal Ağda Geçirilen Süre, Erişim adresi: <https://www.statista.com/> Erişim tarihi: 10.01.2023.
- Şahin, Y. (2015). Üniversite öğrencilerinin mutluluk, iyimserlik ve özgecilik düzeylerinin incelenmesi (Master's thesis, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Tuik (2022). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, Erişim adresi: <https://www.tuik.gov.tr/> Erişim tarihi: 09.01.2023.
- Veenhoven, R. (2006). How do we assess how happy we are? Tenets, implications and tenability of three theories. USA: Paper presented at conference on 'New Directions in the Study of Happiness: United States and International Perspectives, Chapter 3, 45-69.
- Yengin, D. (2019), "Teknoloji Bağımlılığı Olarak Dijital Bağımlılık", The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, 9 (2), 130-144.
- Yeter, S. İ. (2019). Üniversite öğrencilerinin mutluluk düzeylerinin aile aidiyeti ve manevi yönelimlerine göre yordanması, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

Rekreasyonel Spor Hizmeti Veren Tesislerde, Hizmet Kalitesi Değerlendirmesi

İdris BALKAN¹, Ahmet Nusret BULGURCUOĞLU²

ÖZET

Amaç: Araştırmanın amacı, bir spor ve rekreasyon işletmesinde hizmet kalitesi ve müşteri memnuniyetine ilişkin katılımcıların algı ve beklentilerini belirlemek ve bazı demografik özellikler arasındaki farkı ortaya çıkarmaktır.

Yöntem: İstanbul ili Beşiktaş ilçesi Etiler bölgesinde bulunan Fit Corner Etiler spor ve rekreasyon merkezinde gerçekleştirilen bu çalışmada, veriler tarama yöntemi kullanılarak ölçekli olarak toplanmıştır. Araştırmada ilişkiyel tarama modeli temel alınarak planlanmıştır. İşletmede devamlılık gösteren 108 kadın ve 78 erkek olmak üzere toplam 186 katılımcıdan oluşmaktadır. Hizmet kalitesine yönelik algılarını belirleyebilmek amacıyla Rekreasyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi Ölçeği (Köşker Demir ve Çimen, 2012). (The Scale of Service Quality in Recreational Sport: SSQRS) kullanılmıştır.

Bulgular ve Sonuç: Yapılan değerlendirmelerde katılımcıların eğitim ve medeni durum ile hizmet kalitesi alt boyutları (Hizmet kalitesi, Program kalitesi, Etkileşim kalitesi, Çıktı kalitesi, Fiziksel çevre kalitesi) arasındaki farkların anlamlı olmadığı görülmüştür. Cinsiyet, kilo, boy ve egzersiz sürelerinde, hizmet kalitesi, program kalitesi ve etkileşim kalitesi değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hizmet kalitesi, Spor ve rekreasyon merkezi, Demografik özellikler

ABSTRACT

The Assessment of Service Quality

In Facilities That Provide Recreational Sports Service

Purpose: The aim of the research is to determine the perceptions and expectations of the participants regarding service quality and customer satisfaction in a sports and recreation business and to reveal the difference between some demographic characteristics.

Method: In this study, which was carried out at Fit Corner Etiler sports and recreation center located in Etiler district of Beşiktaş district of Istanbul, data were collected on a scaled basis using the scanning method. The research was planned based on the relational screening model. It consists of a total of 186 participants, 108 women and 78 men, who are permanent in the business. The Scale of Service Quality in Recreational Sport was used to determine their perceptions of service quality.

Results and Conclusion: In the evaluations, it was seen that the differences between the education and marital status of the participants and the service quality sub-dimensions (Service quality, Program quality, Interaction quality, Output quality, Physical environment quality) were not significant. A statistically significant difference was found between the variables of gender, weight, height and exercise age, service quality, program quality and interaction quality.

Keywords: Service quality, Sports and recreation center, Demographic characteristics

*Bu çalışma İdris BALKAN'ın "Spor Ve Rekreatif Amaçlı Tesislerde Bireysel Egzersiz Eğitimi Alan Üyelerin Hizmet Kalitesi Değerlendirmesi, Fit Corner Örneği" başlıklı tez çalışmasından üretilmiştir.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Aydın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul/TÜRKİYE. ORCID: 0000-0002-1944-5371, balkanidris@outlook.com

¹ Prof. Dr., Iğdır Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Iğdır/TÜRKİYE. ORCID: 0000-0003-0351-0236, ahmetbulgurcuoglu@hotmail.com

GİRİŞ

İşletmeler, ürettikleri mal ve hizmetlerle müşterilerinin ihtiyaçlarını karşılamaları sonucunda varlıklarını sürdürebilen kurum ve kuruluşlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Teknolojideki gelişmeler ve hızla büyüyen rekabet ortamı işletmeleri değiştirmeye zorlamaktadır. Değişen küresel şartlar neticesinde şartlara uyum sağlamak, bu şartları işletmede pratikte uygulamak ve yeniliklerin test edileceği süreçler ve değişimler sonucunda rekabet ortamı açılarak sektörde öncü olmanın yolu daha kolay olacaktır (Ertürk, 2011). Sosyal hayatın hızlı gelişimi, teknolojik ilerleme ve insanların refah düzeyinin artması tüketici bilincinde birtakım değişikliklere yol açmaktadır. Kalite, bir işletmenin ayakta kalması bakımından önemli faktördür. Müşteriler yalnızca hizmetin fiyatına bakmazlar, hizmetin çeşitliliği ve niteliğine de önem verirler (Bostanoğlu, 2012). Küreselleşme hızla büyüyen bir rekabet ortamını da beraberinde getirmesi müşterilerin birçok farklı seçeneğe sahip olduğunun da göstergesi olmuştur. Birçok farklı seçeneğin artmasıyla birlikte yapılan işin niteliğinde de farklılaşmaya ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır. Bu nedenle bir işletmenin yapması gereken ilk şey verilen hizmeti tam olarak yerine getirip getiremeyeceğini öğrenmek ve sunulan hizmetin kalitesini analiz etmektir. Bu analizin doğru bir şekilde yapılması onu rakiplerinden ayıracak kriterlerin belirlenmesine aracılık edecektir. Kriterlerin tanımlanmasından sonra tamamlanması gereken uygulama süreci sonunda işletme istenilen rekabet avantajını yakalayacaktır (Dedeoğlu, 2012). Günümüzde faaliyet gösteren spor işletmelerinin tamamı müşteri sayısının artmasını sağlamak için rekabet etmekte ve memnuniyetlerini artırma adına verdikleri hizmetin kalitesini artırmaya yönelik girişimlere daha fazla önem verilmektedir. Spor işletmelerinin başarısı, müşterilere verilen hizmetin kalitesiyle ölçülebilir. Bunu yapabilmek için spor işletmelerinin müşterilerinin gereksinimlerini ve ihtiyaç duydukları şeyleri karşılayabilmeleri gerekmektedir. Bunun yanı sıra işletmede müşteri memnuniyetini sağlayabilecek ürünlerin bulunmasına dikkat edilmeli, hizmetin sürekliliği ve tekrarlanabilirliği olmalıdır. Bu faktörlerin farkında olan spor işletmeleri, hizmet kalitesi açısından müşteri beklentilerini karşılayacak ve müşterilerin aynı hizmetleri tekrar almalarını sağlayacaktır. Bu nedenle kaliteli hizmet, müşterilerin artmasına ve buna paralel olarak işletmelerin gelir düzeyinin artmasına büyük katkı sağlayacaktır (Devecioğlu ve Gündoğdu, 2009).

Spor tesislerinde hizmet kalitesinin tanımlanması ve kurumların hizmet kalitesini nasıl artırabileceği konularında bilgi sahibi olunması gerekir. Bu nedenle rekreasyonel spor merkezi hizmetleri alanında verilen hizmetlerin kalitesini ortaya çıkarabilecek unsurların

tespit edilmesi, bu alanda çalışan veya çalışacak kişilere yardımcı olunması ve hizmetlerden yararlanan üyelerin algılanan kalitelerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda “Rekreasyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi Ölçeği” kullanılmıştır. Spor alanında ve diğer tüm hizmet sektörleri, sunulan ürünün soyutluğu yüzünden algılanan kalitede önemli farklılıklar oluşturma kapasitesine sahip işletmelerdir. Sadece kişiye özel rekreasyonel spor eğitimi veren Fit Corner Etiler adlı spor ve rekreasyon merkezinde gerçekleştirilen bu çalışmanın amacı, verilen hizmetin kalitesi ile üyelerin bu kaliteyi algılaması arasındaki farklılıkları belirlemek amacıyla tasarlanmıştır.

Sporda Hizmet Kalitesi Kavramı

Spor hizmetleri, spor endüstrisinin önemli parçalarından biri olarak kabul edilmekte olup, spor etkinliklerine ev sahipliği yapan spor tesisleri de spor hizmetlerinin önemli bir unsurudur. Spor veya egzersiz, günümüz şartlarında insanların çoğunun ihtiyaç hissettiği önemli etkinliklerden biridir ve aynı zamanda insani gelişmeyi de destekler. Spor yapan kişilerin psikolojik olarak iyi durumda olduklarına inanılır. Bu faaliyetler, bu alanda çalışmak için hem personel hem de fon gerektirir. Bu nedenle spor tesislerinde hizmet anlayışı teknolojinin gelişmesiyle birlikte sporda da kendine yer bulmaktadır (Altınışık vd., 2021, Tunç, 2020, Katırcı, 2012). Hizmet kalitesi objektif değil subjektif bir kavramdır. Hizmet kalitesi sadece bir nesne değildir. Müşterinin verilen hizmet kalitesiyle ilgili düşüncelerini anlama hizmet kalitesi ölçümünün en önemli yoludur. Hizmet kalitesinin, hizmet mükemmelliğine yönelik bir tutum veya saf yargı olduğuna dair genel bir fikir birliği olsa da bu ilişkinin doğası veya doğası hakkında genel bir anlaşma yoktur. Bazı araştırmacılar, hizmet kalitesinin algıların ve performans beklentilerinin karşılaştırılmasından kaynaklandığını, bazıları ise performansın ideal standartlara göre veya sadece performansa dayalı algılara göre karşılaştırılmasından kaynaklandığını bildirmektedirler. Bu kavramların objektif olmaması ve tamamen tüketici hafızasında şekillenmesi, bu özelliklerinden dolayı tüketici algıları hizmet kalitesinin değerlendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Demir vd., 2008). Spor tesislerinde kalitenin sürdürülmesi için spor hizmetleri hakkında iyi bilgi sahibi olunması gerekmektedir. Bir spor tesisini diğerinden ayıran en önemli unsurlardan birisi rekabet edilen işletmelere göre daha iyi hizmet vermektir. İstenilen kalitede çeşitli hizmetler üretmeyi ve sunmayı planlayan birçok spor tesisi, rakiplerinden daha iyi performans göstermekte ve tutarlı karlılık sunarak rekabet avantajı sağlamaktadır. Aslında, üyelerin beklediği kaliteli hizmetleri sunmak önemlidir. Katılımcılar her zaman sundukları hizmeti görmek istedikleri hizmetle karşılaştırırlar. Ancak verilen hizmet beklentilerin üzerinde olursa daha memnun olacaklar ve

daha sık ziyaret edeceklerdir (Çakırer, 2005). Spor tesislerinde asıl hizmetin ve hizmetleri etkileyen faktörlerin standartlara uygun bir şekilde düzenlenmesi gerekir. Bu nedenle spor tesisleri, katılımcılara sadece son teknolojik gelişmelerle fiziksel olarak hizmet verilen kuruluşlar değil, bu kuruluşların katılımcılarını zihinsel ve fiziksel olarak daha iyi hissetmelerini sağladığı yerler olarak görmelidir (Ceyhun, 2006).

Rekreasyon ve Spor Kavramı

"Rekreasyon" teriminin İngilizce karşılığı olan "recreation" terimi, "dünyaya getirmek, doğurmak, yeniden yaratmak" anlamlarına gelmektedir. Latince "creo, creare" kelimelerinden türemiştir. Sözlükte; rekreasyon kelimesi kavram olarak, "yeniden yaratma, canlandırma, yeniden yaratılan şey; eğlence, dinlenme, istirahat, teneffüs" anlamlarında kullanılmıştır (Erdemli, 2008; Redhouse, 1992). Rekreasyonu daha açık bir şekilde boş zaman, dinlenme olarak tanımlarsak; "insanların, sınırlı yaşam süresinin zorunlu davranışlar dışında kalan diliminde, gönüllü olarak katıldıkları ve doyum sağladıkları etkinlik" olarak ifade etmek daha anlamlı olacaktır. Yapılan tanımdan da anlaşılacağı üzere rekreasyon; kar amacı gütmeyen, tatmin edici faaliyetler ve gönüllü katılım gerektiren organizasyonlar (Hazar; 2000), yoğun iş hayatı, rutin yaşam tarzı veya olumsuz çevresel etkiler nedeniyle tehdit edilen veya olumsuz etkilenen bir kişinin fiziksel ve ruhsal sağlığını iyileştirmek veya korumak amacıyla kişisel tatmini, işi ve ihtiyaçları için ayrılan zaman, ülke dışında bağımsız serbest zamanlarda gönüllü olarak, bireysel veya grup halinde gerçekleştirilen bir etkinlik olarak tanımlanabilir (Karaküçük,2008).

Kişi, sosyalleşmeyi, kişiliğinin doğal yapısının ve içinde yaşadığı toplumun sosyo-kültürel öğelerinin, yaşadıklarının ışığında özümsemişi ve kişiliğinin farkına vardığı bir süreç olarak algılar ve aynı zamanda o anlamlı sosyal görevlerle yaşamak zorunda olduğu sosyal çevreye uyum sağlar (Yetim, 2011). Spor kavramı, rekreasyonun en eksiksiz, çeşitli ve ilginç alanlarından biridir.

Rekreasyon ve spor paralel olarak birbirini etkileyen iki olgudur. Spor, insanların rekreasyonel ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayan bir faaliyet alanıyken, rekreasyon sporun toplumsal olarak yayılmasında ve sportif başarının sağlanmasında aktif bir rol almaktadır. Spor genellikle bu rolü herkes için spor ya da sağlık için spor gibi faaliyetler gerçekleştirerek yerine getirmektedir (Karaküçük, 1995).

YÖNTEM

Araştırma Modeli ve Prosedür

İstanbul ili Beşiktaş ilçesi Etiler bölgesinde bulunan Fit Corner Etiler spor merkezinde hizmet kalitesinin değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada, veriler tarama yöntemi kullanılarak ölçekli olarak toplanmıştır. Araştırma, tarama modellerinden ilişkisel modelin nedensel karşılaştırma modeli temel alınarak planlanmıştır. İlişkisel Tarama Modeli çalışması, İstanbul, Beşiktaş bölgesindeki spor ve eğlence müşterilerinin algı ve beklentilerini belirleyecek ve bazı demografik özelliklerde farklılık gösterip göstermediği de incelenmiştir.

Araştırma Grubu

Araştırma evreni, İstanbul ili, Beşiktaş ilçesinde bulunan spor ve rekreatif amaçlı hizmet veren Fit Corner Etiler rekreasyonel spor merkezinde bireysel spor eğitimi alan 18 yaş ve üzeri kadın ve erkek katılımcı üyelerden oluşmaktadır. Örneklem 18 yaş ve üzeri kadın ve erkek katılımcılardan gönüllülük esaslı bir şekilde İstanbul ili, Beşiktaş ilçesinde bulunan spor ve rekreatif amaçlı hizmet veren işletmede devamlılık gösteren 186 katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmaya katılan katılımcıların 108'i (58,1) kadınlardan, 78'i (%41,9) erkek katılımcıdan oluşmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama aracının birinci bölümünde demografik bilgilere (cinsiyet, yaş, boy, kilo, eğitim durumu, medeni durum, egzersiz süresi,) ilişkin 7 soru sorulmuştur. İkinci bölümde katılımcıların, Fit Corner Spor Tesisinde hizmet kalitesine yönelik algılarını belirleyebilmek amacıyla Rekreasyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi Ölçeği (Köşker Demir ve Çimen, 2012). (The Scale of Service Quality in Recreational Sport: SSQRS) kullanılmıştır. Rekreasyonel spor tesislerine yönelik kalite ölçeği 4 alt değişken ve 38 maddeden oluşmuştur. Alt değişkenleri ise; 9 maddelik program kalitesi, 8 maddelik etkileşim kalitesi, 12 maddelik çıktı kalitesi ve tekrar 9 maddelik fiziksel çevre kalitesi oluşturmaktadır. Program kalitesi alt özelliği, rekreasyonel tesislerde sunulan spor programlarının çeşitliliği, antrenman süresi, eğitim ve bilginin seviyesi, yeterliliği; etkileşim kalitesinin alt özellikleri spor kompleksi çalışanlarının etkileşim kalitesinin, yaklaşımının ve işe koyulma hazırlığının yanında katılımcıların birbirleri üzerindeki etkisinin bir alt parametresi; çıktı kalitesi alt özelliği, katılımcılarda ve sosyalleşmede fiziksel değişim gerçekleşip gerçekleşmediği, spor tesisinin fiziksel ortamı, çevresi, tasarımı ve malzemelerinin kalitesi alt özellikleri ele alınmaktadır. Ölçek Likert modelindedir ve 1

(kesinlikle katılmıyorum) ile 7 (kesinlikle katılıyorum) puan arasında seçenekler bulunmaktadır.

Verilerin Analizi

İstatistiksel analizlerin tamamı IBM SPSS 25.0 programında gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, değişkenlere ait ortalama ve standart sapma hesaplanırken betimleyici istatistikler göz önüne alınmıştır. İlk olarak Rekreatif Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi ölçeklerinin normal dağılım hipotezine uygunluğu, çarpıklık ve basıklık non-parametrik test yöntemlerinden Smirnov ve Shapiro Wilks testi sonuçları ile saptanmıştır (Tablo 2). “Kolmogorov Sminov ve Shapiro-Wilk Testi”ne göre Rekreatif Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi ölçeğinin ve alt boyutlarının anlamlılık değerinin $p < .05$ 'in altında olması normal dağılım koşulunun yerine getirilemediğini göstermiştir. Alt boyut değişkenleri arasında normallik dağılımlarının incelenmesinden sonra bütün değişkenlerin normallik şartlarını sağlayamadığı belirlenmiştir. Bu durumda non-parametrik testlerin kullanılması daha uygun görülmüştür. Rekreatif Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi Ölçeği ve alt boyutları çarpıklık ve basıklık katsayısının istenen değerler arasında olmaması sebebiyle “Kruskal-Wallis” ve “Mann-Whitney U” testlerinden faydalanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları

	Kişisel Özellikler	f	%
Cinsiyet	Kadın	108	58,1
	Erkek	78	41,9
Eğitim Durumu	Lisans	164	88,2
	Lisansüstü	22	11,8
Yaş	15-25	26	14,0
	26-35	108	58,1
	36-45	52	28,0
Medeni Durum	Evli	38	20,4
	Bekar	148	79,6
Boy	1.55-170	62	33,3
	1.71-1.80	68	36,6
	1.81-2.00	56	30,1
Kilo	50-	4	2,2
	51-70	82	44,1
	71-90	74	39,8
Egzersiz Yaşı	6 ay-2 yıl	46	24,7
	2-5 yıl	82	44,1
	5 yıl ve üzeri	58	31,2

Araştırmanın bu kısmında belirlenen araştırma sorularıyla ilgili elde edilen analiz sonuçlarına yer verilmiş ve ilgili bulguların bilimsel değerlendirmeleri yapılmıştır.

Değişkenlere Yönelik Betimsel Analizi Sonuçları

Araştırmanın değişkenleri; Rekreatyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi ve alt boyutlarından ibarettir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda değişkenlere yönelik elde edilen tanımlayıcı istatistiklere Tablo 2’te yer verilmiştir.

Tablo 2. Değişkenlere Yönelik Betimsel Analizi Sonuçları

Ölçek	N	\bar{X}	SS
Rekreatyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi	186	6,44	,43
Program Kalitesi	186	6,07	,57
Etkileşim Kalitesi	186	6,70	,39
Çıktı Kalitesi	186	6,59	,95
Fiziksel Çevre Kalitesi	186	6,38	,49

Araştırmaya dahil olan katılımcıların, Rekreatyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi Ölçeği ifadelerine verdikleri yanıtların toplam ortalaması (\bar{X} =6,44), Program Kalitesi yanıtların toplam ortalaması (\bar{X} =6,07), Etkileşim Kalitesi yanıtların toplam ortalaması (\bar{X} =6,70), Çıktı Kalitesi yanıtların toplam ortalaması; (\bar{X} =6,59), Fiziksel Çevre Kalitesi yanıtların toplam ortalaması (\bar{X} =6,38)’dir.

Fit Corner Rekreatyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesi Ölçeğine Yönelik Bulgular
Araştırmanın bu bölümünde çalışma grubunu temsil eden katılımcıların cinsiyet, eğitim, medeni durum, yaş, boy, kilo, egzersiz yaşı ve fit corner üyeliği dağılımlarına göre Rekreatyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi ölçeği ve alt boyutlarından elde edilen ortalama puanlar arasındaki farklılaşmalar ele alınmıştır. Fit Corner Rekreatyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular; Çizelge 3’te Fit Corner Rekreatyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin genel ortalama ve alt boyutlarının cinsiyete göre farklılaşmasını gösteren “Mann-Whitney U” testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyet Durumuna Göre Fit Corner Rekreatyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin İncelenmesine İlişkin Mann-Whitney U Testleri Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	u	z	p
Rekreatyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi	Kadın	108	6,48	,46	2928,00	-3,54	0,000*
	Erkek	78	6,38	,37			
Program Kalitesi	Kadın	108	6,20	,54	2508,00	-4,72	0,000*
	Erkek	78	5,89	,56			
Etkileşim Kalitesi	Kadın	108	6,71	,46	3246,00	-2,72	0,006*
	Erkek	78	6,68	,26			
Çıktı Kalitesi	Kadın	108	6,61	,93	3570,00	-1,78	0,075
	Erkek	78	6,57	,99			
Fiziksel Çevre Kalitesi	Kadın	108	6,38	,54	3900,00	-0,87	0,387
	Erkek	78	6,38	,42			

* p<.05

Yukarıda verilen Çizelge 3'e göre cinsiyet kategorik değişkeni açısından katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi ($p < .05$), program kalitesi ($p < .05$), etkileşim kalitesi ($p < .05$), ortalama puanlarının anlamlı farklılık belirlenmiştir. Ayrıca kadın katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi, program kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,48$) erkek katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi, program kalitesi puan ortalamalarından ($\bar{X}=6,38$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kadın katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,71$) erkek katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,68$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların cinsiyeti ile çıktı kalitesi ($p > .05$), fiziksel çevre kalitesi ($p > .0$) arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Fit Corner Rekreasyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin Eğitim Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular; Çizelge 4'te Fit Corner Rekreasyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin genel ortalama ve alt boyutlarının eğitim durumuna göre farklılaşmasını gösteren Mann-Whitney U testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 4. Eğitim Durumuna Göre Fit Corner Rekreasyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin İncelenmesine Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Eğitim	N	\bar{X}	Ss	u	z	p
Rekreasyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi	Lisans	164	6,41	,40	1600,0	-0,860	0,390
	Lisansüstü	22	6,61	,56			
Program Kalitesi	Lisans	164	6,06	,59	1792,0	-0,051	0,959
	Lisansüstü	22	6,13	,42			
Etkileşim Kalitesi	Lisans	164	6,69	,40	1776,0	-0,121	0,904
	Lisansüstü	22	6,72	,32			
Çıktı Kalitesi	Lisans	164	6,53	,75	1526,0	-1,177	0,239
	Lisansüstü	22	7,08	1,83			
Fiziksel Çevre Kalitesi	Lisans	164	6,36	,51	1542,0	-1,111	0,267
	Lisansüstü	22	6,53	,32			

Yukarıda verilen Çizelge 4'e göre eğitim değişkeni açısından katılımcıların Rekreasyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi, Program Kalitesi, Etkileşim Kalitesi, Çıktı Kalitesi, Fiziksel Çevre Kalitesi ortalama puanlarının $p > .05$ olması nedeniyle anlamlı farklılık içermediği saptanmamıştır. Fit Corner Rekreasyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin Medeni Durum Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular; Çizelge 5'te Fit Corner Rekreasyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin genel ortalama ve alt boyutlarının medeni durum değişkenine göre farklılaşmasını gösteren Mann-Whitney U Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 5. Medeni Durumu Göre Fit Corner Rekreatyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin İncelenmesine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Medeni Durum	N	\bar{X}	Ss	u	z	p
Rekreatyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi	Evli	38	6,51	,49			
	Bekar	148	6,42	,41	2532,0	-0,946	0,344
Program Kalitesi	Evli	38	5,95	,80			
	Bekar	148	6,10	,49	2798,0	-0,047	0,962
Etkileşim Kalitesi	Evli	38	6,76	,30			
	Bekar	148	6,68	,41	2448,0	-1,256	0,209
Çıktı Kalitesi	Evli	38	6,84	1,43			
	Bekar	148	6,53	,78	2430,0	-1,295	0,195
Fiziksel Çevre Kalitesi	Evli	38	6,50	,37			
	Bekar	148	6,35	,51	2396,0	-1,413	0,158

* $p < .05$

Yukarıda verilen Çizelge 5'e göre medeni durum değişkeni açısından katılımcıların Rekreatyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi, Program Kalitesi, Etkileşim Kalitesi, Çıktı Kalitesi, Fiziksel Çevre Kalitesi ortalama puanları $p > .05$ olduğundan anlamlı farklılık saptanmamıştır. Fit Corner Rekreatyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin Yaş Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular; Çizelge 6'da Fit Corner Rekreatyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin genel ortalama ve alt boyutlarının yaşa göre farklılaşmasını gösteren Kruskal-Wallis H Testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 6. Yaş Durumuna Göre Fit Corner Rekreatyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Değişkenler	Yaş	N	\bar{X}	Ss	sd	Kruskal-Wallis H p
Rekreatyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi	15-25	26(1)	6,55	,22		
	26-35	108(2)	6,36	,44	2	0,007
	36-45	52(3)	6,54	,44		**1 → 2,3
Program Kalitesi	15-25	26	6,23	,42		
	26-35	108	6,02	,62	2	0,370
	36-45	52	6,09	,51		
Etkileşim Kalitesi	15-25	26	6,75	,16		
	26-35	108	6,67	,45	2	0,621
	36-45	52	6,72	,35		
Çıktı Kalitesi	15-25	26	6,64	,24		
	26-35	108	6,50	,90	2	0,010
	36-45	52	6,76	1,23		**1 → 2,3
Fiziksel Çevre Kalitesi	15-25	26	6,56	,40		
	26-35	108	6,24	,52	2	0,000
	36-45	52	6,59	,36		**1 → 2,3

* $p < .05$

Yukarıda verilen Çizelge 6'ya göre yaş değişkeni açısından katılımcıların rekreatyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi ($p < .05$), çıktı kalitesi ($p < .05$), fiziksel çevre kalitesi ($p < .0$)

ortalama puanlarının anlamlı farklılık belirlenmiştir. Ayrıca 15-25 yaş katılımcıların Fit Corner rekreasyonel spor merkezinde hizmet kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,55$) 26-35 yaş katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,36$) 36-45 yaş katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,54$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 36-45 yaş katılımcıların Fit Corner rekreasyonel spor merkezinde çıktı kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,64$) 26-35 yaş katılımcıların çıktı kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,50$) 15-25 yaş katılımcıların çıktı kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,64$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 36-45 yaş katılımcıların Fit Corner rekreasyonel spor merkezinde fiziksel çevre kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,59$) 26-35 yaş katılımcıların fiziksel çevre kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,24$) 15-25 yaş katılımcıların fiziksel çevre kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,56$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların yaş ile program kalitesi ($p>.05$), etkileşim kalitesi ($p>.05$) arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Fit Corner Rekreasyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin Boy Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular; Çizelge 7’de Fit Corner Rekreasyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin genel ortalama ve alt boyutlarının boya göre farklılaşmasını gösteren Kruskal-Wallis H Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 7. Boy Değişkenine Göre Fit Corner Rekreasyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin Farklılaşması Kruskal-Wallis H Testi

Değişkenler	Boy	N	Sıra Ortalaması	x 2	sd	p
Rekreasyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi	1.55-170	62	109,73	12,963	2	0,002*
	1.71-1.80	68	94,71			
	1.81-2.00	56	74,07			
Program Kalitesi	1.55-170	62	113,85	21,183	2	0,000*
	1.71-1.80	68	95,53			
	1.81-2.00	56	68,50			
Etkileşim Kalitesi	1.55-170	62	113,56	13,489	2	0,001*
	1.71-1.80	68	83,18			
	1.81-2.00	56	83,82			
Çıktı Kalitesi	1.55-170	62	102,31	4,104	2	0,129
	1.71-1.80	68	94,62			
	1.81-2.00	56	82,39			
Fiziksel Çevre Kalitesi	1.55-170	62	98,56	0,837	2	0,658
	1.71-1.80	68	91,26			
	1.81-2.00	56	90,61			

* $p<.05$

Yukarıda verilen Çizelge 7’ye göre boy değişkeni açısından katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi ($p<.05$), program kalitesi ($p<.05$), etkileşim kalitesi ($p<.05$), ortalama puanlarının anlamlı farklılık belirlenmiştir. Ayrıca 1.71- 1.80cm arasında boya sahip olan katılımcıların Fit Corner rekreasyonel spor merkezinde hizmet

kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,49$) 1.55-1.70 cm arasında boya sahip olan katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,47$) ve 1.81-2.00 cm arasında boya sahip olan katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,47$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 1.55-1.70 cm arasında boya sahip olan katılımcıların program kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,23$) 1.71-1.80 cm arasında boya sahip olan katılımcıların program kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,11$) ve 1.81-2.00 cm arasında boya sahip olan katılımcıların program kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=5,84$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 1.55-1.70 cm arasında boya sahip olan katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,76$) 1.71-1.80 cm arasında boya sahip olan katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,65$) ve 1.81-2.00 cm arasında boya sahip olan katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,68$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların boya ile çıktı kalitesi ($p>.05$), fiziksel çevre kalitesi ($p>.0$) arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık içermediği saptanmıştır. Fit Corner Rekreasyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin Kilo Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular; Çizelge 8’de Fit Corner Rekreasyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin genel ortalama ve alt boyutlarının kilo durumuna göre farklılaşmasını gösteren Kruskal-Wallis H Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 8. Kilo Durumuna Göre Fit Corner Rekreasyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin Farklılaşması Kruskal-Wallis H Testi

Değişkenler	Kilo	N	\bar{X}	Ss	sd	Kruskal-Wallis H p
Rekreasyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi	50-(1)	4	6,57	,08	2	0,002 **1>4
	51-70(2)	82	6,47	,43		
	71-90(3)	74	6,45	,46		
	91+(4)	26	6,28	,29		
Program Kalitesi	50-	4	6,17	,32	3	0,000 **2→3
	51-70	82	6,22	,59		
	71-90	74	6,01	,36		
	91+	26	5,76	,83		
Etkileşim Kalitesi	50-	4	7,00	,00	3	0,000 **1→2,3,4
	51-70	82	6,73	,49		
	71-90	74	6,66	,28		
	91+	26	6,63	,32		
Çıktı Kalitesi	50-	4	6,63	,34	3	0,153
	51-70	82	6,52	,44		
	71-90	74	6,74	1,41		
	91+	26	6,41	,37		
Fiziksel Çevre Kalitesi	50-	4	6,50	,32	3	0,413
	51-70	82	6,39	,56		
	71-90	74	6,40	,43		
	91+	26	6,30	,42		

$p<.05$ ** grup farkı

Yukarıda verilen Çizelge 8'e göre kilo değişkeni açısından katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi ($p<.05$), program kalitesi ($p<.05$), etkileşim kalitesi ($p<.05$), ortalama puanlarının anlamlı farklılık belirlenmiştir. Ayrıca 50 kilo ve altı katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi, ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,57$) 91 ve üzeri kiloya sahip katılımcıların spor merkezlerinde hizmet kalitesi, ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,28$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 51-70 kilo arasındaki katılımcıların program kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,22$) 71-90 arası kiloya sahip katılımcıların program kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,01$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 50 kilo ve altı katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=7,00$) 51-70 kiloya sahip katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,73$) 71-90 kiloya sahip katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,66$) 91 ve üzeri kiloya sahip katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,63$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların kilosuna göre çıktı kalitesi ($p>.05$), fiziksel çevre kalitesi ($p>.0$) arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Fit Corner Rekreasyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin Egzersiz Süresi Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular; Çizelge 9'da Fit Corner Rekreasyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin genel ortalama ve alt boyutlarının egzersiz süresine göre farklılaşmasını gösteren Kruskal-Wallis H Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 9. Egzersiz Yaşı Değişkenine Göre Fit Corner Rekreasyonel Spor Merkezinde Hizmet Kalitesinin Farklılaşması Kruskal-Wallis H Testi

Değişkenler	Egzersiz Süresi	N	\bar{X}	Ss	sd	Kruskal-Wallis H p
Rekreasyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi	6 ay-2 yıl(1)	46	6,43	,29	2	0,000 3→1,2
	2-5 yıl(2)	82	6,38	,31		
	5 + yıl(3)	58	6,52	,61		
Program Kalitesi	6 ay-2 yıl	46	6,14	,67	2	0,000 3→2,1
	2-5 yıl	82	5,97	,54		
	5 + yıl	58	6,16	,52		
Etkileşim Kalitesi	6 ay-2 yıl	46	6,77	,24	2	0,000 1→2,3
	2-5 yıl	82	6,69	,30		
	5 + yıl	58	6,65	,56		
Çıktı Kalitesi	6 ay-2 yıl	46	6,46	,34	2	0,153
	2-5 yıl	82	6,47	,33		
	5 + yıl	58	6,88	1,60		
Fiziksel Çevre Kalitesi	6 ay-2 yıl	46	6,36	,48	2	0,413
	2-5 yıl	82	6,38	,41		
	5 + yıl	58	6,41	,60		

* $p<.05$

Yukarıda verilen Çizelge 9'a göre egzersiz süresi değişkeni açısından katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi ($p<.05$), program kalitesi ($p<.05$), etkileşim

kalitesi ($p<.05$), ortalama puanlarının anlamlı farklılık belirlenmiştir. Ayrıca 5 yıl ve üzeri egzersiz süresi olan katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,52$) 6 ay -2 yıl egzersiz süresine sahip olan katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,43$) ve 2 -5 yıl egzersiz süresine sahip olan katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,38$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 5 yıl ve üzeri egzersiz süresi olan katılımcıların program kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,16$) 6 ay -2 yıl egzersiz süresine sahip olan katılımcıların program kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,14$) ve 2 -5 yıl egzersiz süresine sahip olan katılımcıların program kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=5,97$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte 6 ay 2 yıl arası egzersiz süresine sahip katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,77$) 5 yıl ve üzeri egzersiz süresine sahip olan katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,65$) ve 2 -5 yıl egzersiz süresine sahip olan katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,69$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların egzersiz süresi ile çıktı kalitesi ($p>.05$), fiziksel çevre kalitesi ($p>.0$) arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Ülkemizde her geçen gün spor bilinci artan bireylerin, günlük rutinlerinde serbest zamanlarını egzersiz ve antrenmana ayırmaya başladıklarını gözlemlemekteyiz. Teknolojinin hızla gelişmesi ve sosyal medya faktörünün bireylerin vaktinin önemli bir bölümünü aldığı çağımızda düzenli olarak rekreatif etkinliklere katılan insanların bu etkinlikleri sosyal medya ve iletişim yolu ile topluma aktardıkları aşikardır. Bu aktarımın ardında toplumumuzda spor alanında bilinçlenme ve yavaşta olsa serbest zamanlarında spor yapabilecek bir kültür oluşturma aşamasında olduklarını söyleyebiliriz.

Çalışmamızda gözlemlemekte olduğumuz sadece bireysel spor eğitimi veren fit corner rekreasyonel spor merkezinde 186 katılımcıya ulaşılmıştır. Bu rakam bile bize günümüzde bireylerin spor alanında bireysel spor eğitimi almak adına bu alanda profesyonellere danışmaya başladığı çıkarımını bölgesel de olsa göstermektedir.

Artan talep doğrultusunda günümüzde rekreasyonel spor merkezlerinin de artacağını düşünerek bu alanda rekreasyonel hizmet veren spor merkezleri arasında bir rekabet oluşacağını öngörebiliriz. Bu sebeple rekreasyonel spor merkezlerinin öncelikli olarak merkez içerisinde, üyelerinin hizmet kalitesi algısını belirlemesi ve bu belirlenen algı doğrultusunda

sürekli iyileştirmeye giderek, artan talep ile oluşan rekabet ortamında verdikleri hizmet ile diğer rakiplerine nazaran daha ileride olabilecekleri düşünülmektedir.

Rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi algısının demografik değişkenlere göre incelenmesi ise spor merkezlerine gelecek olan üyelereki tüm demografik özelliklerde farklı ihtiyaçların algılanması spor merkezinin iyileştirme sürecini çeşitlendirecek ve hızlandıracaktır. Bununla birlikte algılanan hizmet kalitesini artırarak katılımcılarının memnuniyet oranında ölçümün sonunca çıkarılacak dersler üzerinden oluşturulacak çözümlere paralel olarak yükselişe geçecektir.

Bireysel spor eğitimi veren Fit Corner Etiler spor merkezinin hizmet kalitesinin ölçülmesinin dışında, aynı bölgede ya da farklı bölgelerde bireysel spor eğitimi sunan tesislerde de karşılaştırılmalı yapılabilecek bir hizmet kalitesi ölçümü araştırmasının önünün açılacağı düşünülmüştür. Bu nedenle bireysel spor eğitimi veren Fit Corner Etiler Spor Tesisindeki üyelerinin bu tesisten aldığı hizmeti birbirinden farklı kişisel özellikleri göz önünde bulundurularak, program kalitesi, etkileşim kalitesi, çıktı kalitesi ve fiziksel çevre kalitesi alt boyutlarında karşılaştırılıp değerlendirilmiştir.

Demografik Bulgulara İlişkin Değerlendirme Analizi İncelendiğinde;

Araştırmaya katılan katılımcıların yaklaşık %58,1'i kadın, %41,9'u erkek katılımcılardan olduğu saptanmıştır.

Literatür taramasına bakıldığında Ali Eraslan'ın 2014 yılında gerçekleştirmiş olduğu yayımlanmış yüksek lisans tezi (Eraslan, 2014) çalışmasında spor merkezlerindeki üyelere %78'e %28'lik bir oranla erkek katılımının yüksek olduğunu göstermekte olsa da bireysel spor eğitimi veren merkezde bu oran yüzdesel açıdan %58,1 kadın ile büyük ölçüde farklılık göstermektedir.

Literatür taramasında, geçmişte yapılan rekreatif amaçlı spor hizmeti veren tesislerde üyelerin hizmet kalitesi algısının belirlenmesinde demografik değişkenler incelendiğinde, katılımcıların eğitim durumları oldukça farklılık göstermektedir. Üzerinde çalışmış olduğumuz araştırmada bireysel spor eğitimi alan katılımcıların eğitim durumu incelendiğinde en düşük lisans mezunu olduklarını gözlemlemiş bulunmaktayız. Bu sonuçla yorumlama yapacak olursak bireysel spor eğitimi veren bir merkezde demografik özellikler incelendiğinde bireysel spor eğitimi alan bireylerin eğitim durumlarının daha yüksek seviyede olduğunu söyleyebiliriz. Bu sonuçla birlikte eğitim seviyesi yüksek bireylerin üyelik sistemli

spor tesislerinde egzersiz yapmak için kendi başlarına çalışmak yerine bireysel spor eğitimi veren tesislerde alanında profesyonel eğitmenlere danıştığını gözlemlemekteyiz.

Katılımcıların %88,2'si lisans mezunu iken %11,8'i lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Bununla birlikte katılımcıların %20,4'ü evli iken % 79,6'sı bekar. Katılımcıların boy durumuna bakıldığında ise %33,3'ü 1.55-1.70 cm, %36,6'sı 1.71-1.80 cm ve %30,1'i 1.81-2.00 cm arası boya sahip olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların % 2,2'si 50 kilo altı ;% 44,1'i 51-70 kilo arası, %39,8'i 71-90 kilo arası ve %14,0'ü 91 ve üzeri ağırlığa sahip olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların % 97,8'inin bir işe sahip olduğu %96,8'inin kronik rahatsızlığının olmadığı ve % 97,8'inin gelirinin 7001tl üzeri olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların egzersiz süresine bakıldığında ise %44,1'inin 0-1 yıl arasında %31,2'sinin ise 5 yıl ve üzeri sürede egzersiz yaptığı belirlenmiştir. Katılımcıların Fit Corner üyelik süresine bakıldığında ise %43,0'ünün 2-3 yıl arasında %39,8'inin ise 1-2 yıl arası sürede üyeliğinin olduğu belirlenmiştir.

Fit Corner Rekreatif Spor Merkezinde Hizmet Kalitesi Ölçeğinden elde edilen sonuçlar arasındaki farklılaşmalar ele alındığında;

Cinsiyet değişkeni bakımından katılımcıların fit corner rekreatif spor merkezinde hizmet kalitesi ($p<.05$), program kalitesi ($p<.05$), etkileşim kalitesi ($p<.05$), ortalama puanlarının anlamlı farklılık belirlenmiştir. Ayrıca kadın katılımcıların fit corner rekreatif spor merkezinde hizmet kalitesi, program kalitesi ve etkileşim kalitesi ortalama puanlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların cinsiyeti ile çıktı kalitesi ($p>.05$), fiziksel çevre kalitesi ($p>.0$) arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Çalışmada analizleri yapılan “eğitim” değişkeni ve “medeni durum” değişkenleri açısından katılımcıların fit corner rekreatif spor merkezinde Hizmet Kalitesi, Program Kalitesi, Etkileşim Kalitesi, Çıktı Kalitesi, Fiziksel Çevre Kalitesi ortalama puanlarının ($p>.05$) istatistiksel açıdan anlamlı farklılık içermediği belirlenmiştir.

Ayrıca 15-25 yaş katılımcıların rekreatif spor merkezlerinde hizmet kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,55$) 26-35 yaş katılımcıların fit corner rekreatif spor merkezinde hizmet kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,36$) 36-45 yaş katılımcıların fit corner rekreatif spor merkezinde hizmet kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,54$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 36-45 yaş katılımcıların fit corner rekreatif spor merkezinde çıktı kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,64$) 26-35 yaş katılımcıların çıktı kalitesi ortalama

puanlarından ($\bar{X}=6,50$) 15-25 yaş katılımcıların çıktı kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,64$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 36-45 yaş katılımcıların fit corner rekreasyonel spor merkezinde fiziksel çevre kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,59$) 26-35 yaş katılımcıların fiziksel çevre kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,24$) 15-25 yaş katılımcıların fiziksel çevre kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,56$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların yaş ile program kalitesi ($p>.05$), etkileşim kalitesi ($p>.05$) arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Boy değişkeni açısından katılımcıların fit corner rekreasyonel spor merkezinde hizmet kalitesi ($p<.05$), program kalitesi ($p<.05$), etkileşim kalitesi ($p<.05$), ortalama puanlarının anlamlı farklılık belirlenmiştir. Ayrıca 1.71- 1.80cm arasında boya sahip olan katılımcıların fit corner rekreasyonel spor merkezinde hizmet kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,49$) 1.55-1.70 cm arasında boya sahip olan katılımcıların fit rekreasyonel spor merkezinde hizmet kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,47$) ve 1.81-2.00 cm arasında boya sahip olan katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,47$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 1.55-1.70 cm arasında boya sahip olan katılımcıların program kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,23$) 1.71- 1.80 cm arasında boya sahip olan katılımcıların program kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,11$) ve 1.81-2.00 cm arasında boya sahip olan katılımcıların program kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=5,84$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 1.55-1.70 cm arasında boya sahip olan katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,76$) 1.71- 1.80 cm arasında boya sahip olan katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,65$) ve 1.81-2.00 cm arasında boya sahip olan katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,68$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların boyu ile çıktı kalitesi ($p>.05$), fiziksel çevre kalitesi ($p>.0$) arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Kilo değişkeni açısından katılımcıların fit corner rekreasyonel spor merkezinde hizmet kalitesi ($p<.05$), program kalitesi ($p<.05$), etkileşim kalitesi ($p<.05$), ortalama puanlarının anlamlı farklılık belirlenmiştir. Ayrıca 50 kilo ve altı katılımcıların fit corner rekreasyonel spor merkezinde hizmet kalitesi, ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,57$) 91 ve üzeri kiloya sahip katılımcıların spor merkezlerinde hizmet kalitesi, ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,28$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 51-70 kilo arasındaki katılımcıların program kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,22$) 71-90 arası kiloya sahip katılımcıların program kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,01$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 50 kilo ve altı katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=7,00$) 51-70 kiloya sahip

katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,73$) 71-90 kiloya sahip katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,66$) 91 ve üzeri kiloya sahip katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,63$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların kilosu ile çıktı kalitesi ($p>.05$), fiziksel çevre kalitesi ($p>.0$) arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Egzersiz süresi değişkeni açısından katılımcıların fit corner rekreasyonel spor merkezinde hizmet kalitesi ($p<.05$), program kalitesi ($p<.05$), etkileşim kalitesi ($p<.05$), ortalama puanlarının anlamlı farklılık belirlenmiştir. Ayrıca 5 yıl ve üzeri egzersiz süresi olan katılımcıların fit corner rekreasyonel spor merkezinde hizmet kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,52$) 6 ay -2 yıl egzersiz süresine sahip olan katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,43$) ve 2 -5 yıl egzersiz süresine sahip olan katılımcıların rekreasyonel spor merkezlerinde hizmet kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,38$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 5 yıl ve üzeri egzersiz süresi olan katılımcıların program kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,16$) 6 ay -2 yıl egzersiz süresine sahip olan katılımcıların program kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,14$) ve 2 -5 yıl egzersiz süresine sahip olan katılımcıların program kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=5,97$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte 6 ay 2 yıl arası egzersiz süresine sahip katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarının ($\bar{X}=6,77$) 5 yıl ve üzeri egzersiz süresine sahip olan katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,65$) ve 2 -5 yıl egzersiz süresine sahip olan katılımcıların etkileşim kalitesi ortalama puanlarından ($\bar{X}=6,69$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öneriler

Üzerinde çalışmış olduğumuz araştırmanın sadece Beşiktaş ilçesi, etiler mahallesinde bulunan bireysel spor eğitimi veren Fit Corner Etiler spor ve rekreasyon merkezi ile sınırlandırılmıştır. Araştırmanın bölgedeki ve ülkemizdeki diğer bölgelerdeki bireysel spor eğitimi hizmeti veren spor tesisine hizmet kalitesi değerlendirmesi açısından birçok katkısı olacağı öngörülmektedir.

Spor tesisi işletmelerinde hizmet kalitesini artırmanın en doğru yolu, tesis üyelerinin olumsuz algıladığı ve memnuniyetsizliğine yol açan etkenleri belirlemek ve etkenleri göz önünde bulundurarak kısa zamanda çözüm üretmektir. Tesis içerisindeki eksik ya da arızalı olan ekipmanları tesis üyelerinin hizmet algısına göre belirlemek burada tek başına yeterli olmayacaktır. Kalite oluşturmanın temelinde kapsamlı bir plan, program oluşturma yatmaktadır. Oluşturulan planlamanın ardından Japonların uygulamakta olduğu sürekli

yenileme ve iyileştirme süreci gerçekleştirilmelidir (Serarşlan ve Kepoğlu, 2005). Fit Corner Rekreatyonel Spor Merkezinde üyelerin beklentilerinin karşılanabilmesi ve ihtiyaçlarının giderilebilmesi işletme müşterilerini elde tutabilme ve rekabet avantajı elde edebilme çalışmalarında en önemli faktörler olarak gözlemlenmektedir (Bozkurt ve Odaman, 1999). Böylelikle İstanbul ili Beşiktaş ilçesinde yer alan Fit Corner Etiler rekreatyonel spor merkezinde de hizmet kalitesinin yükseltilmesi için ilk olarak üyelerin beklentilerinin saptanması gerektiği düşünölmüştür. Bu amaç kapsamında, üyelere sunulan hizmet kalitesi açısından düşönceleri, şikâyet ve önerilerinin alınması ve gerekli değişikliklerin en kısa zamanda gözle görülür bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekir.

Fit Corner rekreatyonel spor merkezlerindeki üyelerin tesise internet ve telefon yolu ile ulaşımı kolaylaştırılmalı, eğitimcilerin her şeyden önce hizmet kalitesinin gerekli unsurlarını güncel olarak öğrenmeli ve öğrencilerine kalite standartlarına uygun bir hizmet anlayışı içinde eğitim vermeleri gerekmektedir. Salonun ekipmanları çevre kalitesi açısından güncel teknoloji ve antrenman biliminin ışığı doğrultusunda yenilenmelidir.

KAYNAKLAR

- Altınışık, Ü., İlhan, E. L., ve Kurtipek, S. (2021). Zihinsel Engelli Bireylerde Sporun Etkilerine Yönelik Farkındalık: Spor Yöneticisi Adayları Üzerine Bir Araştırma. CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 16(2), 79-90
- Bostanoğlu, E. (2012). Hizmet Sektöründe Hizmet Kalitesinin SERVQUAL Yöntemiyle Ölçülmesi ve Samsun İl Özel İdaresi'nde Bir Uygulama. Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi, On dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Bozkurt, R., Odaman, A. (1999). ISO 9000 Kalite Güvence Sistemleri, Ankara, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları No: 549.Ceyhun, S. (2006). Spor İşletmelerinde Hizmet Kalitesi, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Ceyhun, S. (2006). "Spor İşletmelerinde Hizmet Kalitesi", (Yayımlanmış doktora tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Çakırer, M. A. (2005) Hastanelerde Hizmet Kalitesi ve Hizmet Kalitesinin Ölçümü." Afyon Kocaeli Üniversitesi İİ BF Dergisi 5 s. 10-14.
- Dedeoğlu, B.B. (2012). Otel işletmelerinde Paydaşların Hizmet Kalitesini Algılama Farklılıkları: Antalya örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay.

- Demir, Ş., Demir, M. Babat, D. (2012). Turizm Bölümü Öğrencilerinin Serbest Zaman Gereksinimi Serbest Zaman Doyumu İlişkisi Algılamaları, Antalya: I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı, 12-15 Nisan 2012, s. 914 – 928.
- Devecioğlu, S., Gündoğdu C. (2009) Human Resources Planning In Sports Enterprises e- Journal of New World Sciences Academy; 1: 10-20.
- Eraslan, A. (2014). Üniversite Yerleşkelerindeki Rekreasyonel Spor Merkezlerinde Hizmet Kalitesi Ölçümü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.
- Erdemli, A. (2008). Spor Yapan İnsan. İstanbul: E Yayınları. 197.
- Ertürk, M. (2011). Türkiye’deki Otel İşletmelerinde Hizmet Kalitesinin Ölçülmesine Yönelik Bir Alan Araştırması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Hazar, A. (2000). Rekreasyon ve Animasyon. Ankara: Detay Yayıncılık. 29,36-37.
- Karaküçük, S. (1995). Rekreasyon, Boş Zamanları Değerlendirme. (6. Baskı) Ankara: Gazi Kitabevi.
- Katırcı, H. (2012). Spor Tesisi İşletmesi ve Saha Malzeme Bilgisi. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları. Eskişehir.
- Köşker Demir, E., Çimen Z. (2012). Rekreasyonel Spor Hizmetleri Kalite Ölçeği – 38’ in Türkçe Versiyonu Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması, Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, (6) 3.
- Redhouse, J. W. (1992). A Turkish and English Lexicon. (2. Baskı). Çağrı Yayınları
- Tunç Çağlayan, A. (2020). Anxiety and Psychological Well Being Levels Of Faculty Of Sports Sciences Students. International Education Studies, 13(5), 117-124.
- Yetim, A. (2011). Sosyoloji ve Spor. Ankara: Berikan Yayınevi.

Selim Sırrı Tarcan'ın Dekroli Mektebi II İsimli Yazısının Osmanlıcadan Latin Harflerine Çevirisi

Şeymus ÖYÜN¹, Ünsal TAZEGÜL²

ÖZET

Selim Sırrı Tarcan, yazdığı kitap ve makalelerle Türk sporunun çağdaşlaşmasına büyük katkılar sağlamıştır. Selim Sırrı Tarcan, Osmanlı İmparatorluğunun son döneminde ve Cumhuriyetin ilk yıllarında ülkesindeki insanların beden ve ruhen gelişip ve güçlenmesi için çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur. Yapılan bu çalışmanın amacı, Selim Sırrı Tarcan'ın Hayat dergisinde yayınlanan Dekroli Mektebi II İsimli Yazısının Osmanlıcadan Türkçeye çevirmektir. Yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi içerisinde yer alan doküman analizi yöntem olarak kullanılmıştır. Selim Sırrı Tarcan yazdığı bu yazıda, köylü çocuğu ve şehirli çocuk arasındaki farklara değinmiştir. Çocuğun doğadan koparılması gerektiğini savunmaktadır. Şehir çocuğu genellikle eşyanın dış kısımlarıyla ilgilenir. Bilgiler yüzeysel ve esassızdır. Dekor ve lüks kabilindedir. Kendi kendine uğraşarak bir işin içinden çıkmaya, zorluklarla mücadele etmeye alışmamış ve beceriksizdir. Kelime itibarıyla dili zengindir. Fakat çoğunlukla söylediği kelimelerin tam manasını ve kullanma alanını bilmez. Köylü çocuğunun muhakemesi daha pratiktir. Şehirliye nispetle daha girişimcidir. Her işin içinden daha çabuk, daha kolaylıkla sıyrılabilir ve daha beceriklidir. Şehirli daha parlak ve daha anlayışlıdır. Köylü ise daha mahir ve daha kabiliyetlidir.

Anahtar Kelimeler: Selim Sırrı Tarcan, Hayat Dergisi, Dekroli Mektebi II.

ABSTRACT

Translation of Selim Sırrı Tarcan's Dekroli Mektebi II from Ottoman Turkish to Latin Letters

Selim Sırrı Tarcan made great contributions to the modernization of Turkish sports with his books and articles. Selim Sırrı Tarcan carried out various activities in the last period of the Ottoman Empire and in the first years of the Republic for the physical and spiritual development and strengthening of the people in his country. The aim of this study is to translate Selim Sırrı Tarcan's Dekroli Mektebi II, published in Hayat magazine, from Ottoman Turkish to Turkish. In this study, document analysis, which is included in the qualitative research method, was used as a method. In this article, Selim Sırrı Tarcan touched upon the differences between a country boy and a city boy. He argues that the child should not be separated from nature. The city boy is usually interested in the exterior of things. The information is superficial and baseless. Decor and luxury. He is inept and unaccustomed to dealing with difficulties and dealing with difficulties by himself. The language is rich in terms of vocabulary. But most of the time, he doesn't know the exact meaning and usage area of the words he says. The peasant boy's reasoning is more practical. It is more entrepreneurial compared to the city dweller. It can get out of any job quicker, easier and more dexterous. The city dweller is brighter and more understanding. The peasant is more skilled and more capable.

Keywords: Selim Sırrı Tarcan, Hayat Magazine, Dekroli School II.

¹ Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul/TÜRKİYE. ORCID:000-0003-4257-9519 tarihci1364@gmail.com

² Iğdır Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Iğdır/TÜRKİYE. ORCID: 0000-0001-9772-9305 unsaltazegul@gmail.com

GİRİŞ

Yapılan bu çalışmanın amacı, Türk sporunun gelişmesine büyük katkılar sağlayan Selim Sırrı Tarcan'ın Hayat dergisinde yayınlanan Dekroli Mektebi II İsimli Yazısının Osmanlıcadan Türkçeye çevirmektir.

Selim Sırrı Tarcan, Osmanlı İmparatorluğunun son döneminde ve Cumhuriyetin ilk yıllarında ülkesindeki insanların beden ve ruhen gelişip ve güçlenmesi için çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur. Tarcan bu faaliyetler kapsamında birçok konferans, kitap, gazete ve dergilerde beden eğitimi ve sporla ilgili birçok yazı kaleme almıştır (Mutlu, 2019; Çapan, 1999). Selim Sırrı Tarcan, 25 Mart 1874'te Mora/Yenişehir'de, Elazığ'ın Kesrik Köyünde Yusuf Bey ve Zeynep Hanım'ın çocuğu olarak Dünyaya gözünü açmıştır (Tarcan,1946). Tarcan 93 harbinin kaybedilmesinin ardından Annesiyle birlikte İstanbul'a gitmiştir. İstanbul da Mekteb-i Sultani'ye de okurken jimnastik ile tanışmıştır (Tarcan, 1953). Mekteb-i Sultani'de okuduğu dönemde derslerinde pek başarılı olamamıştır. Sıklıkla yaramazlıklarıyla anıldığı okulunda, belki de başarılı olduğu tek ders olan jimnastikten dönem sonlarında sınıf birincisi olarak ödül almıştır (Şinoforoğlu, 2015). Selim Sırrı Tarcan'ın jimnastiğe olan yeteneği ve başarısı onun hayatının ilerleyen dönemlerinde Kara Kuvvetleri Komutanlığında Jimnastik Öğretmeni olmasına vesile olacaktır. Tarcan öğretmenlik yaptığı bu dönem içerisinde 1909 yılın da Stokholme'e Yüksek Beden Eğitimi Enstitüsü'ne tahsil için gönderilir (BEO, 3521/ 264073; BEO.003511.263276001). Burada eğitimini tamamlayıp ülkesine geri döndükten sonra çağdaş beden eğitimi ve sporun gelişmesi için akademik ve saha çalışması yapar (Güven, 1996; Gülüm, 2008).

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Kesitsel Yapılan bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi içerisinde yer alan doküman analizi yöntem olarak kullanılmıştır.

Doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek için kullanılan bir nitel araştırma yöntemidir (Kıral, 2020). Doküman analizi, basılı ve elektronik materyaller olmak üzere tüm belgeleri incelemek ve değerlendirmek için kullanılan sistemli bir yöntemdir (Corbin & Strauss, 2008). Çalışama için Iğdır Üniversitesi etik kurulundan, etik onayı alınmıştır.

ÇEVİRİ

Hayat Dergisi, Sayı: 4 Ankara, 23 Kânûn-ı evvel, 1926 1. Cilt, Sayfa 18- Dekroli Mektebi II

Köylü çocuğu ile şehirli arasında fark-şehir çocuğunun bilgisi mi daha yüzeysel yoksa köylünün mü daha esaslıdır. Çocukların aile bağları azalmıştır, çocuk dershaneden ziyade tabiattan ders almalı, çocuk eşya ile temas etmeli, çocuklar becerikli yetişmeli, vazife ve sorumluluğa alışmalı.

Şurası muhakkaktır ki, doğal olmayan çocukların incelenmesi fikir ve his mekanizmasının bazı sırlarını keşfe vesile olmuş ve bu sayede o gün geçerli olan terbiye usullerinde ehemmiyetli bazı değişmeler yapılabilmektedir.

Daha çok zihinsel olarak geri olan çocuklarla ilgilendiğim için çocuk bahçeleriyle, ilk eğitimin birinci devresi faaliyet alanımı meydana getirdi. Bundan başka bazı izlenimlerde daha bulundum. Büyük şehirlerde yaşayan çocukların doğal oldukları hayat şartlarını inceledim. Bunların içinde gelişme devresi eksik olan veya gerileyen çocukların halleriyle özel bir şekilde ilgilendim ve bu eksikliklerin sebeplerini araştırdım.

Ticaret veya sanayi merkezi olan büyük şehirlerin, çocuklar üzerindeki etkisi hakkında kanaatim şudur; çocuk mektebe sahip olduğu bazı yüzeysel bilgilerle geliyor ve mektep onun eksikliklerini tamamlıyor.

Eğer bu bakış açısıyla ufak şehirler ve köylerde yaşayan çocuklarla, büyük ve kalabalık şehirlerde yaşayan çocuklar arasında bir mukayese yapılırsa netice doğal olarak köylünün lehinedir. İtiraf etmeliyim ki şehir çocuklarının kelime ve ifadeleri itibariyle çoğunlukla daha önemli bir miktara sahip olan sermayesi vardır. Bu sayede daha çabuk dile getirme yeteneğini gösterirler. Buna karşın köylü çocuğunun muhakemesi daha pratiktir. Şehirliye nispetle daha girişimcidir. Her işin içinden daha çabuk, daha kolaylıkla sıyrılabilir ve daha beceriklidir. Şehirli daha parlak ve daha anlayışlıdır. Köylü ise daha mahir ve daha kabiliyetlidir.

Yalnız köylünün salak, mahcup, çekingen, hatta bazen kaba tavırları bir bakışta onun özelliklerini göstermez. Fakat aradan birkaç sene geçince ne oluyor? Bunu şüphesiz ki sizler de tecrübe etmişsinizdir. Bazılarını örneklerle bile zikredebiliriz. Evet, eğitimin üçüncü veya dördüncü senesinde kaba ve ahmak görüntüsüyle medeniyetsiz gibi görünen köylü çocukları, vazifede ciddiyetleri, çalışkanlıkları, sebatları sayesinde ister dil bilgisine ihtiyaç duyulan tarih ve eşya derslerinde, ister zekâyâ ve hafızaya bağlı hesap ve coğrafya derslerinde hatta

ister el işleri gibi yeteneğe bağlı olan uğraşlarda da daima büyük bir başarı gösterdiklerine şahit olduk.

Bunu neye mal edebiliriz? Bence bu gayet basittir. Olaylar bunu bana bin kere ispat etmiştir. Şöyle ki:

Şehir çocuğu genellikle eşyanın dış kısımlarıyla ilgilenir. Bilgiler yüzeysel ve esassızdır. Dekor ve lüks kabilindedir. Kendi kendine uğraşarak bir işin içinden çıkmaya, zorluklarla mücadele etmeye alışmamış ve beceriksizdir. Şüphesiz çok şey görmüştür. Hatta lüzumundan fazla, fakat hiçbir şeyi sonuna kadar görmemiştir. Pek az anlamıştır. Kelime itibariyle dili zengindir. Fakat çoğunlukla söylediği kelimelerin tam manasını ve kullanma alanını bilmez. Çok gören ve az kavrayan bu çocuklar dereceli eşyanın hakikatine karşı lakaydiye alışıarak bir şeyin özüne vakıf olmayı düşünmezler.

Müzeler, gramofonlar, sinemalar, kabileler, doğa alanı, tabiatın muazzam ve zengin manzaralarının yerini tutmazlar. Çeşitli mevsimlerde şekilden şekle, renkten renge giren tabiatın en süslü tablolarının temsiline imkân yoktur. Semanın her gün değişen yüzü, ağaçların manzarası, soğuşun ve sıcaklığın etkisi sonucunda ancak tecrübe ile his ve idrak edilir.

Muntazam süslenip ve düzenlenmiş olan parklar, geniş caddeler, şık otomobiller, askeri resmigeçitleri, saraylar, kışlalar, köşkler... Hiçbir vakit dağların, ormanların, göllerin, nehirlerin, tarla görüntülerinin yerini tutmaz. Kaftan öten bir kanarya ile tarlalarda cıvıldaşan çalı kuşlarının, ispinozların, serçelerin ruha bıraktığı tesir büsbütün başkadır. İtfaiye çalışanlarının, polislerin veya düzenli eğitim görmüş askerlerin durumları ile tarlasında toprağını belleyen harman savuran, süt sağan, odun yaran, hayvan nallayan rençperin veya çiftçinin hali mukayese edilemez.

Bir şehir emininin bütün debdebe ve heybetiyle, sayılı günlerde merasime katılması ile bir köy ağasının bayramdaki hal ve hareketleri başka şeylerdir.

Şehir çocukları çiçek buketleriyle süslü cenaze veya gelin alaylarının arabalarla, otomobillerle geçtiğini, bazen bir tramvayın adam çığnediğini, bazen bir yankesicinin suç işlediği sırada yakalandığını bazen de iki kişinin sokak ortasında saç saça, baş başa kavga ettiğini görür. Fakat ne kimin olduğundan ne kimin evlendiğinden ne tramvay altında kalanın ne kimin dolandırıldığının ne de gırtlaklaşanların kim olduklarının farkındadır.

Şehir çocuğu sokakta gördüğü şeylerin en kötüsünü alır ve en çok da onlar küçücük akıllarında yer tutar. Çünkü iyilikten çok fenalık vardır. Sık sık gördüğü şeyler iz bırakır. İyi şeyler ise arada kaynar gider.

Yine kanaatimce şehir okullarına giden çocukların büyük çoğunluğu köylerdeki okul çocuklarına nispetle daha cahildirler. Onun için öğretmen kendilerine terbiye ve bilgi vermek hususunda daha çok zahmet çeker.

Sizlere küçük bir noktayı daha hatırlatmama müsaade ediniz. Bunun ile sizlerin vaktiyle bundan yirmi beş otuz sene evvel okula devam ettiğiniz zaman arasında çok büyük bir fark vardır. Büyük ve gelişmiş şehirler bu müddet zarfında hem genişledi hem de kalabalıklaştı. Bu büyük beldelerde şimdi artık çocuklar belki yarısından fazlası fikri, ahlaki ve bedeni olarak pek fena şartlar altında yaşıyorlar. Toplumsal alanların doğal ve üstü örtülü olmayan alametlerin ve ailelerin geçim şekilleri bir etkiye sebep olmakla beraber, aileden gelen davranışlar ve terbiyenin de mühim bir rol oynadığı unutulmamalıdır. Bu etken bütün sosyal sınıflarda vardır. Günümüzde var olan aile bağları, eskisi kadar sıkı değildir. Anne çalışmağa mecbur olduğu için gündüzleri evladından uzaklaşıyor. O sebeptendir ki zamanımızda öğretmenlerin ve okulların vazifesi bir kat daha önem kazanmış ve her ikisinin de sosyal rolleri artmıştır.

İşte benim dikkatimi çeken ilk husus budur. Bu hakikatin önemini kavradıktan sonra anladım ki çocuktaki bir durumu iyileştirmek için evvelâ ona uygun ortamı meydana getirmeye çalışmak lâzımdır. Ortamın, onun zihniyeti ve faaliyeti üzerindeki müthiş etkilerine bizzat ikna oldum ve yavaş yavaş anladım ki dersaneler büyük bir şey yerine getirmiyor. Kuşlardan, tarlalardan, çimenliklerden, evcil hayvanlardan, ekilen tohumlardan, yetiştirilen çiçeklerden oluşan bir bölge çocukta gizli olan kuvvetleri uyandırmaya yardımcı olur ve onu harekete getirmeye kâdir olan yegâne kabul görülen maddeler ve olayları kapsayan doğal bir alandır. Şu hakikati de öğrendim ki, küçük öğrencilerin büyük bir çoğunluğunda varlıklar ile işler ve olaylara karşı ilgilerinin ortaya çıkmasına vesile olacak, onları düşünmeye hesap etmeye ve yazmağa sevk edecek, bitmek tükenmek bilmeyen maden, kâinatın bizzat kendisidir. İşte insanlar yeryüzünde yaşamağa başladıkları andan itibaren kullandıkları araç bu tabiat olmuştur. Yine bugünkü insanların da sosyal vazifelerini yerine getirmek için müracaat edecekleri araç yine tabiattır. Ben de bundan ilham alarak ortak düşünce, fikir ve çeşitli konuları içeren programımı meydana getirdim ki şimdi de size ondan bahsedeceğim.

Yine bu tarz düşünceler bende şu kanaatleri meydana getirdi:

1. Bütün ilkokulları şehir dışına, kırlara doğru taşımaya çalışmalı ve bunu yapınca kadar okul içine mümkün olduğu mertebe çok canlı ve doğal şeyleri sokmalı. Mesela tarım ve hayvani şeyler getirmeli. Sık sık bitkiler, hayvanlar, madenler ve benzeri ile temasa geçmek için doğal inceleme gezintileri yapmalı ve çocukları daima bunlarla temasa getirmeli.

2. İşlenmemiş eşyanın basit sanatlarla nasıl istifadeye veya kullanmaya elverişli bir şekle sokulduğunu (marangozluk, kunduracılık, terzilik, demircilik, değirmencilik, fırıncılık, aşçılık, vb.) gösterme ve mümkün olabildiğince bu işleri uygulamalı olarak yaptırmalı.

3. Sosyal hayatın başlangıçtaki şekillerini mesela nahiye teşkilatı, memurların iş başında nasıl çalıştıklarını götürüp göstermeli, onlara anlayacakları bir dille görev ve sorumluluk kazandırılmalıdır. Aşamalı olarak büyüdükleri zaman içinde bulunmuş oldukları toplumun selameti için nasıl bir disipline ihtiyaç olduğunu öğretilmeli.

Bölgenin uygunluğu hakkında başlıca düşündüklerim de bundan ibarettir. Şimdi okullarınızın mevcut düzenine göre ne yapmak gerektiğini düşünebilirsiniz zannedirim.

Selim Sırrı

SONUÇ

Selim Sırrı Tarcan yazdığı bu yazıda, köylü çocuğu ve şehirli çocuk arasındaki farklara değinmiştir. Çocuğun doğadan koparılmaması gerektiğini savunmaktadır. Sorumluluk duygusu kazandırılmalıdır. Köylü çocuğunun muhakemesinin daha pratiktir ve Şehirliye nispetle daha girişimci olduğu vurgulanmaktadır. Şehirli daha parlak ve daha anlayışlıdır. Köylü ise daha mahir ve daha kabiliyetlidir.

KAYNAKLAR

- Corbin, J. ve Strauss, A. (2008). Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory. Thousand Oaks: Sage.
- Çapan M.Ş. (1999). Türk sporunda Selim Sırrı Tarcan. Ünyay Yayınları. Muğla.
- Gülüm, V. (2008). Adana İlindeki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İlköğretim Okullarında Uygulanmakta Olan Beden Eğitimi Öğretim Programına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Adana.
- Güven, Ö. (1996). Türkiye Cumhuriyeti Döneminde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştiren Okulların Eğitimini Hazırlayıcı Çalışmalar, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1 (2), 70-82.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(15), 170-189.
- Mutlu M. (2019). II. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e spor ve eğitimde öncü bir isim: Selim Sırrı Tarcan. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Ankara.
- Tarcan, S. S. (1946). Hatıralarım. Canlı Tarihler XVI, İstanbul: Türkiye Yayınevi.
- Tarcan, S. S. (1953). Spor dünyasında 1953. İstanbul: TRT Radyosu.
- Şinforoğlu, O.T. (2015). Selim Sırrı Tarcan ve İsveç Jimnastiği: Beden Eğitiminde İsveç Modelinin II. Meşrutiyet Dönemi Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonu. Yayınlanmış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi

BEO, 3521/ 264073

BEO.003511.263276001

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması ve Okul Deneyimi Web Günlüğü Yansımaları*

Sena KARAKOÇ¹, Kıvanç SEMİZ²

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada, beden eğitimi öğretmen adaylarının web günlüğü (blog) kullanarak aktardıkları öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi yansımalarını incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Nitel araştırma yöntemlerinden bütüncül tek durum çalışmasının temel alındığı araştırma; Giresun Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi 2018-2019 bahar dönemi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi dersi alan 15 öğretmen adayı ve bir danışman öğretim elemanı ile gerçekleştirilmiştir. 12 hafta boyunca öğretmen adaylarından yaşadıklarını ve gözlemlediklerini çevrimiçi bir blog (wordpress) aracılığıyla aktarmaları istenmiştir. Katılımcılardan en çok ve en anlamlı web günlüğü girdileri olan 6 öğretmen adayı ile yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca araştırmacının alan gözlem notları ile doküman analizi (web günlükleri) yapılarak veriler toplanmıştır. NVIVO 12 programı ile tematik içerik analizi ile bulgular raporlanmıştır.

Bulgular: Öğretmenlik Becerileri, İletişim, Staj Okulunun Ortamı, Teknoloji Okuryazarlığı olmak üzere dört ana tema altında bulgular elde edilmiştir. Danışman öğretmenin alan bilgisinin sınırlılığı, danışman öğretim elemanı ile öğretmen adayının iş yükünün fazla olması bu çalışmada öne çıkmıştır. Bununla birlikte web günlüğü gibi dijital bir aracın sürece dahil edilmesi paydaşların iletişimi konusunda iyileştirmeler sunmuştur.

Sonuç: Danışman öğretim elemanı ve öğretmen adayları arasındaki iletişim konusunda web günlüğünün önemli katkısı olduğu ve öğretmen adaylarının gerçek tecrübelerinin gözlemlenmesi açısından web günlüğü kullanımının etkili olduğu sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik Uygulaması Dersi, Okul Deneyimi Dersi, Web Günlüğü

ABSTRACT

Preservice Physical Education Teachers' Online Blog Reflections On Teaching Practice And School Experience

Purpose: The purpose of this study was to investigate the online blog reflections of preservice physical education teachers on teaching practices and school experiences.

Method: Case study design was used as a research design. During the 2018-2019 spring semester, 15 preservice teachers, who took teaching practice and school experience lessons and one consultant instructor were participated in the study. For a total of 12 weeks, preservice teachers were asked to share their experiences and observations via an online blog (wordpress). Structured interviews were conducted with 6 prospective teachers who had the most blog entries. Field observation notes and document analysis (web logs) were also collected. Thematic content analysis was performed with NVIVO 12 program.

Results: Four main themes emerged as follow: Teaching Skills, Communication, Internship School Environment, Technology Literacy. The lack of field knowledge of the supervisor teacher, the workload of the supervisor instructor and the prospective teacher were high and

* Bu çalışma Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nce Sena KARAKOÇ tarafından hazırlanan "Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması ve Okul Deneyimi Web Günlüğü Yansımaları" adlı tez çalışmasından üretilmiştir.

¹ Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Giresun/TÜRKİYE. ORCID NO: 0000-0001-7185-3121, senakrkc54@gmail.com

² Giresun Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Giresun/TÜRKİYE. ORCID NO: 0000-0003-3051-4814, kivancsemiz@gmail.com

the problems arising from the practice school came to the fore. However, the inclusion of a digital tool, such as a blog, has improved stakeholder communication. Technology literacy of prospective teachers is an important element in this process.

Conclusion: It is concluded that using blogs has an important contribution in the communication between the advisor and the preservice teachers. It is thought that online blogs can offer opportunities to form a pre-service professional development group.

Keywords: Teaching Practice course, School experience lesson, Online blog

GİRİŞ

Öğretmen adaylarının mesleki gelişiminde ders planlanması, anlamlı geri bildirim ve mesleğe karşı olumlu tutum geliştirmede doğrudan etkisi olan öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi derslerinin dersin uygulanmasında her bir paydaşa önemli roller düşmektedir (Batmaz ve Ergen, 2020; Ünlü ve Karahan, 2010; Taşdere, 2014). Öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi ile alakalı yapılan çalışmalarda birçok yapısal problem ortaya konmuştur. Örneğin Seçer ve arkadaşları (2010), uygulama öğretmenlerinin yetersizliği ve öğretmen adaylarına karşı olumsuz davranışlarda bulunduğu, uygulama okulunda öğretmen adaylarının ciddiye alınmadığı ve uygulama okulu ile üniversite arasında iletişimsizlik olduğunu ortaya koymuşlardır. Aynı zamanda, öğretmen adaylarının isteksizliği, sorumluluklarını yerine getirmeme ve uygulama okullarında denetimin yapılmadığı vurgulanmıştır. Öğretmen adaylarının uygulama okulunda öğretmen olarak benimsenmediğinin vurgulandığı bir başka çalışmada Görgeç ve arkadaşları (2012) uygulama okulundaki uygulama öğretmeni ile öğretmen adayı arasındaki iletişimsizlik ve öğretmen rehberliklerinin yetersiz olduğu sonucunun altını çizmiştir. Öğretmenlik uygulaması dersi ile alakalı öğretmen adaylarının alan bilgisi açısından kendilerini yeterli gördükleri ancak mesleki bilgi açısından gelişime ihtiyaç duydukları raporlanmıştır (Gündoğdu ve ark., 2018).

Okul deneyimi olarak Türkçe alan yazın incelendiğinde; çoğunlukla okul deneyimi dersine ilişkin görüşler, teknoloji kullanımı, uygulama okulundaki görevlilerin öğretmen adayları üzerindeki etkililiği öne çıkmaktadır (Yılmaz ve ark., 2010). Bunun yanı sıra okul deneyimi dersinin işleyişi ve yaşanan sorunlara da değinilmiştir. Beden eğitimi öğretmenliğinde okuyan 45 öğretmen adayının katılımı ile yapılan öğretmenlik mesleği - okul deneyimi anketi sonucunda; dersin önemli bir katkısının olduğunu fakat içeriğinin değişmesi gerektiğini ve danışman öğretmende gönüllülük arandığı belirtilirken, danışman öğretmenin yeterli bilgiye sahip olması gerektiği sonucu elde edilmiştir (Argon ve ark., 2010). Öğretmenlik deneyimi dersinin yapıldığı okulun imkanları ve öğrenim görülen üniversitenin önemli olduğu (Ünlü ve Karahan, 2010), öğrencilerin okul deneyimi dersine karşın

düşüncelerinin çoğunlukla olumlu olduğu (Kılınç ve Altuk, 2010; Saracaloğlu ve ark., 2011), “uygulama öğretmeni beni ciddiye almadı” yorumuna karşılık sosyoekonomik ve cinsiyetin farklılaşabildiği belirtilmiştir.

Uygulama okulundaki öğretmen modeli öğretmen adayı için çok önemlidir. Aday öğretmenlerin okulda daha uzun süreli kalmaları, uygulama öğretmenine düşen aday öğretmen sayısının azaltılması, okul deneyimi dersinin süresinin uzatılması gibi gereklilikler (Alkan ve ark., 2013) yanında, öğretmenlik meslek derslerinde uygulamaya yönelik bilgilerin de aktarılması beklentisi (Bulca ve ark., 2012), hizmet öncesinde yetiştirilme sürecindeki öğrencilere mesleki yetenek ve tecrübe kazandırmayı hedefleyen okul deneyimi dersinin önemini ortaya çıkarmaktadır (Değirmançay ve Kasap, 2013). Üniversitede akran öğretimi gibi öğretmen adayları arasındaki iletişimin ön planda olduğu bir modelle işlenen okul deneyimi dersinin; öğretmenlik becerilerini, meslek ile ilgili eksikleri, öğrencilerle etkili iletişim kurma, beden eğitimi derslerinde uygulamanın ve pekiştirecin önemini anlama, geliştirme, araştırma yapma gibi fırsatlar sunduğu görülmüştür (Mirzeoğlu ve Özcan, 2015).

Kişiler arası iletişimin, günümüzde teknoloji ile iyileştirilebildiği yapılan birçok araştırmada yer bulmuştur. Blog üzerinden verilen akran değerlendirmesinin geribildirimdeki başarısı ve blog kullanımı hakkındaki düşünceleri inceleyen bir araştırmada; yazma becerilerinin geliştiği görülürken; blog kullanan öğrenciler, blogları yazma becerilerini geliştirmede etkili bir araç olarak görmüşlerdir (Bener ve Yıldız, 2019). Öğretimde teknolojik materyallerin kullanılması ile öğrencilerin tutumlarının pozitif yönde etkilendiği (Yılmaz ve ark., 2010), bilişim teknolojileri öğrencilerinin okul deneyimi dersinde blog üzerinden yazdıkları ile yansıtma ve eleştirel yansıtma çerçevesindeki farklı görüşlerin paylaşarak katkı sağlandığı belirtilmiştir (Collet, 2020). Bir başka araştırmada dijital ortamlarda yansıma yapma ve geri bildirim vermenin, öğretmen adaylarının öz yeterliliklerine katkı sağladığı görülmüştür (Prilop ve ark., 2019).

Uygulama okulu ile üniversite arasındaki iletişimi güçlendirme adına internet temelli çözüm önerilerinin yeni bir bakış açısı getirebileceği ön görülebilir. Ders faaliyetlerinde Facebook kullanımının öğrenenlerin tamamı, Blogger kullanımının ise öğrenenlerin yarısı tarafından olumlu karşılandığı (Sarsar ve ark., 2015), dersi destekleyici mahiyette kullanılan web günlüğünün (blog) bilgi etkileşimine imkân verdiği, öğrencilerin farklı görüşlerine katkı sağlarken yansıtma ve eleştirel yansıtma çerçevesinde yazılar yazmaya olanak sağladığı ifade edilmiştir (Collet, 2020).

Bu bilgiler ışığında; web günlüğü kullanımının ders dışı aktivite olarak ders süresi dışında etkileşim imkânı sunabileceği düşünüldüğünde; bu araştırma kapsamında beden eğitimi öğretmen adaylarının web günlüğü kullanarak aktardıkları öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimleri ile yansımalarını incelemek amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma üniversite ve orta öğretim kurumları gibi doğal bir çevre içerisinde gerçekleştirildiği ve bahsi geçen ortamların özelindeki süreçlerin bütüncül bir yorumunu hedeflediği için, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması araştırma deseni olarak seçilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Birçok paydaşın açıkça belli olmayan sınırlarını gerçek hayat ortamında (öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi dersleri özelinde üniversite-okul iş birliği) farklı kanıt ve veri kaynaklarının ışığında incelemek amaçlanmıştır. Tek bir analiz biriminin (bir kurum) olduğu kendine özgü bir durumun irdelenmesi söz konusu olduğundan; durum çalışması türlerinden bütüncül tek durum deseni bu çalışmada kullanılmıştır (Saban ve Ersoy, 2017).

Katılımcılar

Giresun Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde görevli bir danışman öğretim elemanı ile; 3. Sınıf öğrencilerinden okul deneyimi dersi alan 8 kişi (1 kadın, 7 erkek) ve 4. Sınıf öğrencilerinden öğretmenlik uygulaması dersi alan 7 kişi (2 kadın, 5 erkek) olmak üzere toplam 15 öğretmen adayı bu çalışmada çalışma grubu olarak seçilmiştir. Seçilen öğrencilerin yaşları 20 ile 33 arasındadır.

Veri Toplama Yöntemleri

2018-2019 bahar döneminde, okul deneyimi dersi alan öğretmen adayları gözlemlerini, öğretmenlik uygulaması dersi alan öğretmen adayları ise işledikleri ders deneyimlerini web günlüğü üzerinden yazdılar. Öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi dersleri sürecinin öğretmen adaylarının lensinden derinlemesine anlaşılması için üç farklı veri toplama yöntemi kullanıldı. Bunlar sırasıyla yapılandırılmış görüşmeler, araştırmacının alan gözlem notları ve doküman analizi (web günlükleri)'dir.

Toplam 15 öğretmen adayı ile Öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi dersleri kapsamında danışman öğretim elemanı ile öğretmen adayları arasında değerlendirme yapmak ve fikir alışverişinde bulunmak üzere haftalık toplantılar yapılmıştır. Araştırmacı, bu toplantılar süresince gözlemlediklerini ve danışman öğretim elemanı ile aday öğretmenlerden

elde ettiği yansımaları sistematik olarak kaydetmiştir. Öğretmen adaylarının uygulama okulu hakkındaki düşüncelerini ve öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi dersi deneyimlerini anlatmak için dijital ortam olarak web günlükleri seçilmiştir. Sosyal medya ortamlarından web günlüğünün kullanımı, her an ulaşılabilir olması, ücretsiz olması ve en önemlisi Google Android ile IOS'a indirilebiliyor olmasından dolayı wordpress kullanılmıştır. 12 haftanın sonunda 15 öğretmen adayından 12 hafta boyunca gözlemlenen web günlüğü girdisi ve kelime sayıları üzerinde en çok aktif görünen 6 öğretmen adayı (4 kadın, 2 erkek) yapılandırılmış görüşme yapmak üzere seçilmiştir. Araştırma sorularını literatür taramasından elde edilen bulgular ışığında 9 soru olarak hazırlanmıştır. Görüşmeler dönem bitiminde teknoloji koçu/araştırmacı tarafından gerçekleştirilerek ses kaydı alınmıştır.

Veri Analizi

Verilerin analizinde NVIVO 12 nitel veri analizi programı kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerin ses kayıtlarının çözümlemesi (transkripsiyonu) yapılmıştır. Araştırmacının alan gözlem notları ve öğretmen adaylarının web günlükleri içerikleri Word formatında çevrilerek kaydedilmiştir. İkinci bir alan uzmanı ile beraber tematik içerik analizi gerçekleştirilmiştir.

Araştırmacının Rolü

Nitel araştırmada araştırmacı kendisini alan çalışmasının dışında tutamaz, veri toplama aracı olarak öznel olmalı, rolünden bahsetmeli ve kendisini belli etmesi gerekmektedir. Nitel araştırmada araştırmacının özdeşünümselliğini sağlayabilme yolları ve aşamaları kişisel duruş, konumsallık ve özdeşünümsellik olarak belirtilmiştir (Koca 2017; Savin-Baden ve Major, 2013). Bu çalışmada araştırmacı, aynı bölümden mezun olduğundan dolayı söz konusu dersleri yakın geçmişte deneyimlemiş, bu ortamı iyileştirecek bir araştırmaya teknoloji koçu rolüyle katılım sağlamıştır. Bu süre kapsamında; web günlüğü oluşturma, öğretmen adaylarının web günlüğü yazıları yazmalarının denetlenmesi, danışman öğretim elemanı ve en çok da öğretmen adaylarına destek verme, 12 hafta boyunca her Perşembe günü öğretmen adayları ve danışman öğretim üyesi ile okulda toplantı yapılmıştır. Öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi dosyalarında istenilen etkinlikler hakkında bilgilendirmelerde bulunma, ders hakkında geri dönütler verme gibi konularda iletişimi güçlendirme amacıyla WhatsApp üzerinden sorun çözme ya da danışman öğretim elemanı tarafından bilgilendirme gibi konularda araştırmacı destek sağlanmıştır.

İnandırıcılık (Geçerlilik ve Güvenirlilik) Unsurları

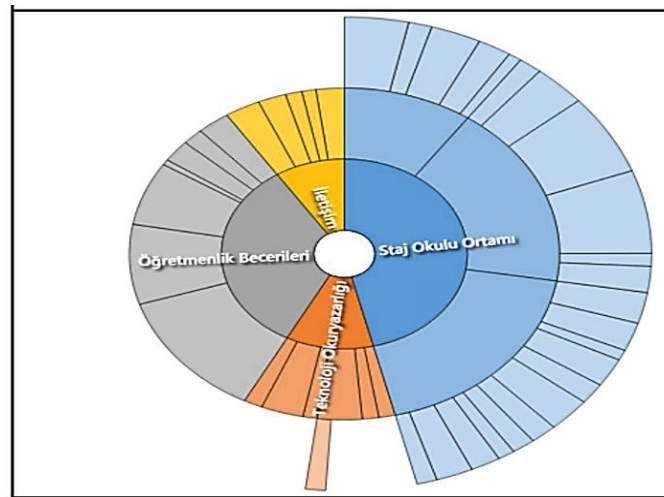
Katılımcılarla etkileşim süresinin mümkün olduğunca uzun tutulması için 12 hafta boyunca süren bu araştırmada her hafta yüz yüze buluşmalar gerçekleştirilmiştir. Buluşmalar arasında da çalışmanın doğası gereği web günlükleri katılımcıların deneyimleri konusunda araştırmacıyı haberdar etmiştir. İnanırcılığın sağlanması için veri çeşitlemesi/üçlemesi yöntemi kullanılmıştır. Toplanan verilerin sunulurken birbirini desteklemesi ve teyit etmesi bu yöntemde esastır. Veri kaynakları olarak yapılandırılmış görüşmeler, araştırmacının alan gözlem notları ve doküman analizi (web günlüğü) kullanılmıştır. Bu sayede toplanan veriler aracılığı ile bir çeşit kanıt zincirinin oluşturulmasıyla yapı geçerliği sağlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Çalışmanın Sınırlılıkları

Durum çalışmaları hakkında birçok ön yargı vardır. Nitel araştırmaların doğasında araştırmacı veri toplama aracının kendisi olduğu için, bu araştırma türünün yanlı olduğu, uzun zaman aldığı ve genellemelere müsaade etmediği kanıları yaygındır. Araştırmacıların bulgulara dayanmayan kendi öznel görüşleri bu ön yargıları beslemektedir. Ayrıca durum çalışmalarının belli bir zaman sürecinde gerçekleştirilmesi toplanan verilerinde bir o kadar derin ve nitelikli olmasına yardım etmektedir. Genelleme konusu ise hiçbir zaman nitel araştırmaların ana amaçlarından olmamıştır. Sadece benzer durumlar için kuramsal önermeler ve analitik genellemeler yapılabilir (Saban ve Ersoy, 2017; Yıldırım ve Şimşek, 2016).

BULGULAR

Tematik içerik analizi sonucunda 4 adet tema ortaya çıkmıştır. Bunlar; Şekil 1’de görüldüğü üzere 1.Öğretmenlik Becerileri, 2.İletişim, 3.Staj Okulu Ortamı ve 4.Teknoloji Okuryazarlığı olarak ortaya konmuştur. Bulunan temalarda kendi içerisinde alt temalara ayrılmıştır.

Şekil 1. Ana Temalar

1. Öğretmenlik Becerileri

Öğretmenlik Becerileri de kendi içerisinde; yansıtıcı düşünme becerisi, özgüven, öğretmenlik deneyimi heyecanı, öğretmenlik mesleği algısı, alan bilgisi ve sınıf yönetimi olmak üzere altı alt temaya ayrılmıştır. Öğretmen adaylarının staj dersleri süresince gerek yarı yapılandırılmış görüşmelerde gerekse web günlüklerinde gözlemlenen unsurlardan öğretmenlik becerisi öne çıkan başlıklardan olmuştur. Yansıtıcı Düşünme Becerisi, öğretmenlik becerileri odağında öğretmen adaylarının en çok yansıma yaptığı konuların başında gelmiştir. Örneğin; Öğretmen Adayı Z ile yapılan görüşmede; *“Aslında günlük yazma insanın özellikle kendisiyle yüzleşmesi konusunda güzel bir şey bence. Eksikliklerini görüyor, eleştiriye açık bir tarz haline geliyor artık kişiliğinde bir değişiklik yapabiliyor.”* şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Özgüven konusu staj derslerinde bir öğretmen adayının gelişimi açısından en çok gözlemlenen konulardan biriydi. Öğretmen Adayı Ç ise kendi özgüven geliştirme sürecini; *“Direkt sınıfa gidip öğrencilerime günaydın dedim. Yoklamanın ardından salona geçtik. Uygulama öğretmenim oturarak, öğretmeninizi dinleyip sıraya geçin dedi ve bana harika bir özgüven aşıladı. Öğretmenlik basamaklarını hızla tırmanmış gibi hissettim.”* şeklinde web günlüğünde ifade etmiştir. Öğretmen adaylarını en çok Öğretmenlik Deneyiminin heyecanlandığı görülmüştür. Örneğin; yine bir web günlüğünde Öğretmen Adayı A; *“Öğrencilerimle tanışacak olmanın heyecanı içinde uyandım.”* ifadesini kullanmıştır.

Öğretmen adayları, staj dersleri ile gittikleri okullarda nasıl bir öğretmen olmak istedikleri konusunda kendilerine rol biçmektedirler. Öğretmenlik Mesleği Algısı açısından bakıldığında, Öğretmen Adayı S web günlüğünde; *“Özellikle sporla ilgilenen öğrenciler bizzat ilgi gösterip okul, voleybol hakkında ve nerede oynuyorsun tarzında farklı sorular yönelttiler, güzel bir sohbet çemberi oluştu. Kendimi ait olduğum yerde hissetmemi sağladılar ve bu haz mükemmeldi.”* şeklinde duygularını ifade etmiştir. Web günlüğü aracılığı ile öğretmen adaylarının alan bilgisi konusundaki gelişim süreçleri hakkında da bilgi sahibi olunabilmektedir. Örneğin; Öğretmen Adayı C basketbol dersi öğretiminde hangi alıştırmaları yaptırdığını web günlüğünde şu şekilde aktarmıştır;

“Konumuz basketbol olduğu için, ısınma sonrası herkesten birer top almasını isteyerek, gösterdiğim şekilde tam saha koşarak top sürdürdüm. Önce bir tur sağ elle, sonra bir tur sol elle ve daha sonra el değiştirerek top sürdük. Topla yaptırdığım bu çalışmanın ardından, iki kişide bir top olacak şekilde karşılıklı sıraya koydum. Hareketleri her seferinde ben göstererek yapmalarına yardımcı

oldum. İlk olarak göğüs pas yaptırdım. Bu çalışmayı kısa ve uzun mesafe olacak şekilde yaptıktan sonra yerden pasa ve sonrasında da baş üstü pasa geçtik. Öğrenciler hepsini düzgünce hiç sorun çıkarmadan yaptılar.”

Staj derslerinde en çok gözlemlenen öğretmen adayı davranışlarından biri de sınıf yönetimi becerileridir. Sınıf Yönetimi hakkında, Öğretmen Adayı Z gözlemini; *“Hangi açıdan aklında kaldı? Öğrencinin zorlandığını gördüm. Aday öğretmenin zorlandığını gördüm. Öğrenci ile baş edemiyordu. Aynı okulda görev yaptığım bir arkadaştı bu.”* şeklinde aktarmıştır.

2. İletişim

İletişim, staj derslerinde web günlüğü kullanımının en önemli etkilerinden biri olarak öne çıkmıştır. İletişim ana temasının alt temaları da; Geribildirim, Kendini İfade Etme Fırsatı, Öğretmen Adayı- Öğrenci, Danışman Öğretim Üyesi-Öğretmen Adayı ve son olarak da Danışman Öğretmen-Öğretmen Adayı olmak üzere 5 alt temaya ayrılmıştır. Danışman öğretim üyesinin öğretmen adaylarına verdiği geribildirimler hakkında Öğretmen Adayı Ç görüşmesinde:

“Benim görmediğim bir şeyi onların görme ihtimali vardı çünkü birçok arkadaşına ben de yorum yaptım. Bana göre yanlış gelen şeyler vardı. Ben de onlara doğru bir dille ifade ettim. Böyle yaparsan daha iyi olur diye aynı şekilde hocalarımız da yazılanları okuyarak bize geri dönüşler yaptılar. Ben onlardan da mesela birçok fikir edindim. Arkadaşlarıma nasıl soru sormam gerektiğini öğrendim. Neleri görmem gerektiğini öğrendim.”

ifadesinde bulunmuştur. Teknoloji Koçu da web günlüğü gibi dijital araçların eğitim-öğretim ortamlarında kullanımının özendirilmesi ve fayda sağlaması konusundaki rolünü alan gözlem notunda belirtmiştir; *“Yanlışlarını elimizden geldiğince hem e-posta yoluyla hem de sınıfta sözlü olarak dile getirdik.”*

Kendini İfade Etme Fırsatı, web günlükleri sayesinde staj dersleri süresince öğretmen adaylarının sahip olduğu önemli imkanlardan biriydi. Öğretmen Adayı Ç düşüncelerini şöyle dile getirmiştir; *“Bence de zevkli. Keşke tek bir olay üzerinde olmasa. Keşke her konu üzerinde yazma özgürlüğümüz olsaydı çok daha güzel olurdu.”*

Staj dersi birçok farklı paydaş arasındaki iletişim örgüsünden oluşmaktadır. Öğretmen Adayı ile staj okulundaki öğrenciler arasındaki iletişimin ifade edildiği örnek cümleler Öğretmen Adayı A tarafından web günlüğünde şu şekildedir; *“Ders esnasında öğrencilerimle aramdaki iletişimin her geçen hafta daha iyi ilerlediğini ve derse ilgilerinin arttığını*

gözlemledim. Bu durumun aramızdaki saygıyı da koruyarak ilerlemesi beni memnun ediyordu. Soru soran öğrencilerimin sorularını yanıtlıyor, bazen de esprili bir dille cevap veriyordum.”

Fakülteadaki iş yükü arasında Danışman Öğretim Üyesi ile iletişimleri açısından öğretmen adayları birçok olumlu geribildirimde bulunmuşlardır. Örneğin Öğretmen Adayı B, görüşme notunda; *“Benim danışman hocam, inanılmaz iyi biri. Kendimi ifade edebileceğim, kendimi anlatacağım ki yorumlara dayalı, üzerinde tartışmalar doğrultusunda konuşmalarımız olduğu için çok memnundum.”* şeklinde duygularını paylaşmıştır. Paydaşlar arasında iletişim konusu belli zorlukları da beraberinde getirmiştir. Öğretmen Adayı Z, Web Günlüğünde Danışman Öğretmen ile Öğretmen Adayı iletişimi konusunda düşüncelerini Danışman Öğretmeni ile geçen bir diyalog üzerinden aşağıdaki cümleleriyle dile getirmiştir:

*“Eğer bir öğrenciye bir şey yaptırmak istiyorsan önce onun kalbine degeceksin”.
Evet işte asıl mesele buydu. Düşünceme göre öğrencilere karşı samimi olmam,
Onların üzerinde bir etki yaratmış olmalı ki, küçük aksaklıklar ve zorlanmalar
dışında dersimizi verimli geçirdiğimiz kanımdayım.”*

3. Staj Okulu Ortamı

Staj dersleri süresince öğretmen adaylarının karşılaştığı belli zorluklar içerik analizi sonucunda üç alt başlık olarak öne çıkmıştır. Bunlar; staj okulu ortamının zorlukları, danışman öğretmen özellikleri ve staj okulunun özellikleridir. Bu alt temalarda kendi içerisinde alt gruplara ayrılmıştır. Kendi içerisinde alt başlıklara ayrılan bulgularda en çok staj okulu ortamının zorluklarında alt gruplaşma ortaya çıkmıştır. Bu başlıklara bakıldığında; Türkçe yazım becerisi, zaman yönetimi, çift kariyerli öğrenci olma, öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı algısı, öğretmen adayı takibini yapılmaması, iş yükü, akran değerlendirmesi problemi, devamsızlık problemi, not kaygısı, sorumluluk kaygısı ve staj formlarının niteliğidir. Yapılan içerik analizine göre en çok çıkan gruplaşmalara bakacak olursak; Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Karşı Algısı açısından bakıldığında ise Öğretmen Adayı K, Web Günlüğünde görüşlerini şu şekilde belirtmiştir;

*“Gerçek şu ki okulda çok fazla Beden Eğitimi dersine önem verilmiyor.
Öğrenciler zoraki derse giriyor gibi davranıyor ve genelde sayımız asgari
miktarında oluyor, diğer öğrenciler kenarda oluyorlar, oynayanların ve öğrenmek
isteyenlerin dışında aslında çok fazla bir merak ve istek yoktu. Bu şekilde de
olunca Öğretmen dersin bitimine son 10 dakika kala öğrencileri kıyafetlerini
değiştirmesi için gönderiyor. Gün boyu ders bu şekilde devam ediyor. Aslında
öğrencilerin geneli öğrenmeye duyarlı olsa bizler de onlara bir şeyler katmak için*

daha istekli olabiliriz. Staj hocamızla konuşmamızda da öğrencilerin Beden Eğitimi derslerine pek ilgisi olmadığını söylüyor, bu da gelecek nesil için aslında bende düşündürücü bir izlenim bırakıyor.”

Öğretmen Adayı H, görüşmesinde Öğretmen Adayı Takibinin Yapılmaması konusunda görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir;

“Formlar internet üzerinden olsa daha iyi olur çünkü insanlar bu konuda bayağı internetten bakarak yazıyorlar. Çünkü çoğu kişi staja gitmeden bir gün içinde 12-13 formları doldurup veriyorlar. Bu da yani başkalarının bilgilerini çalıyorlar. Kendi düşüncelerini yansıtmıyorlar. Tabi bazı hocalar da staja öğrencilerin gelmemesini istiyor. Öğrencilerde staja gitmemek için hocalarla ayarlıyorlar bir günde dolduruyorlar yani. Pek bir önemi yok yani”

Öğretmen Adayı E, yapılan görüşmesinde Akran Değerlendirmesi hakkındaki düşüncelerini aşağıdaki gibi belirtmiştir;

“Yapılan işler, işlenen dersler, ders içerikleri o gün neler yaşandığını ve neler yapıldığını tabii ki böyle ortamlarda paylaşmak başkalarının en azından bunları görüp okuyup ona göre değerlendirme veya senin yazdıklarından etkilenmesi ona göre kendine bir yol çizmesi için gayet faydalı bir uygulamaydı”

Devamsızlık Problemi olarak bakıldığında Teknoloji Koçu; alan gözlem notunda görüşlerini şu şekilde dile getirmiştir;

“Bu hafta derse başlayalı 3. Haftamız ama gelmeyenler olduğu için staja ilk hafta gitmediklerinden dolayı 2.haftayı işliyoruz. Yavaş yavaş derse katılımlar çoğalmaya başladı. Geçtiğimiz haftalarda olmayan öğrencilere tekrardan blog açmayı gösterdik. İlk haftada neler yaptığımızı söyledik ve ilk haftayı telafi etmeleri gerektiğini söyledik.” ve “5.haftaya girmemize rağmen hala blog açmayan, derse gelmeyen, blog açıp da bana haber vermeyenler var.”

Not Kaygısı açısından bakıldığında Öğretmen Adayı Ç tarafından, görüşme notlarında beden eğitimi öğretmenliği bölümündeki değerlendirme problemi öğretmen adaylarının bakış açısıyla şu şekilde ifade edilmektedir:

“Verilen notlar konusunda şöyle bir sıkıntı var; bence herkes eşit davranmıyor. Kimisi daha rahat kimisi daha sıkı davranıyor. Bence bu öğrencilerden de kaynaklı. En azından kendi adıma gerçekten verimli bir staj geçirdiğimi düşünüyorum, dolu dolu ama stajı pek umursamayan öğrencilerin olduğunu da düşünüyorum. Yani son haftaya staj dosyalarını bırakan öğrenciler olduğunu da gördüm. O yüzden bu noktada adalet görmüyorum. Keşke her öğretmen yani

üniversitedeki her danışmanımız her hafta bizim başımızda olsa da hepimizi kıyaslama durumları olsa. Bizim için çok daha iyi olur diye düşünüyorum.”

Sorumluluk Kaygısı düşünüldüğünde, Teknoloji Koçu; araştırmacının alan gözlem notunda: *“Yapacağımız çalışma kapsamını anlattıktan sonra öğrencilerde; okul formları dışında bir başka etkinlik istediğimiz için ister istemez not kaygısı ve daha fazla sorumluluk sahibi olacakları için bir korku oluştu.”* İfadesinde bulunmuştur. Staj Formlarının Niteliği hakkında, Öğretmen Adayı B: *“Gereksiz buluyorum formları. Çünkü; kendini ifade etmen için kâğıda yazı yazmanın çok yetersiz kaldığını düşünüyorum, bunu danışabileceğim, yorum yapabileceğim, üzerinde durabileceğim şekilde yaparsam bence daha etkili olur diye düşünüyorum.”* olarak ifade etmiştir.

Danışman Öğretmen Özellikleri zorluklardan bir başkası olarak öne çıkmıştır. Bu özelliklerden danışman öğretmenin niteliği, danışman öğretmenin rolü, okul içi fiziksel etkinlik, antrenör-öğretmen odağı ve danışman öğretmenin müsabaka gezileri olmak üzere beş alt başlık öne çıkmıştır. Danışman Öğretmenin Niteliği açısından bakıldığında; Öğretmen Adayı B ;*“Öğretmenler biz staj öğrencisi olduğumuz için bize çok farklı davranıyorlar. Kendileri en üst seviyede öğretmenlermiş gibi yıl boyunca hiçbir şey yapmayıp sadece staj öğrencileri gelince ben bir şey yapıyormuşum gibi davranıyorlar genellikle. Ama aslında hiçbir beden eğitimi öğretmeni hiç ders işlemiyorlar. Bunu gördük staj öğrencileri olarak.”* .” şeklinde düşüncesini paylaşmıştır. Danışman öğretmenin rolü hakkında Öğretmen Adayı E'nin web günlüğünde düşüncesi aşağıdaki gibidir;

“Okulun mevcut beden eğitimi öğretmeni ilk günden sınıfların kontrolünü biz stajyer öğretmenlere bıraktı. İlk aşamada okuldaki mevcut öğrencilerin genel karakterlerinden onlara nasıl yaklaşmamız, nasıl davranmamız gerektiğinden, ders içeriklerinden, dersleri işleyiş biçimlerinden uzunca bahsettikten sonra sizler artık birer öğretmensiniz, bu deneyimi kendiniz yaşayıp görmelisiniz” diyerek bütün yetkiyi bize bıraktı.”

Okul İçi Fiziksel Etkinlik olarak incelendiğinde Öğretmen Adayı G web günlüğünde şu ifadeleri kullanmıştır;

“Aslında hissettiğim bizim için belki sıradan olan bir turnuvanın öğrenciler için kıyasıya rekabet edip eğlenecekleri bir etkinlik fırsatı olmasıydı. Bu etkinlik sayesinde dersten uzak olan spor yapmayı sevmeyen öğrenciler de turnuvaların yarattığı, rekabet kokan atmosferden nasibini alıyor ve içinde bulunmak istiyorlardı. Her yönüyle geliştirilebilir ve desteklenebilir bir organizasyon”

Danışman Öğretmenin Müsabaka Gezileri açısından bakıldığında, spor müsabakalarının yarattığı etkilerden araştırmacının alan gözlem notunda şu şekilde bahsedilmiştir; “*Spor müsabakasına giden öğretmenlerin hala derse gelmediği söylendi.*”

Staj Okulunun Özellikleri öğretmen adaylarının zorlandığı bir diğer unsurlardan biri olarak ön plana çıkmıştır. Staj okulları; staj okulunun fiziksel imkanları beklentisi, staj okulunun sosyal ortamı, staj okulu lokasyonu, okul yönetimi, staj okullarının ayarlanması ve staj okulu türünden kaynaklı problemler olmak üzere alt gruplara ayrılmıştır. Staj Okulunun Özelliklerinde Staj Okulunun Fiziksel İmkanları Beklentisi olarak incelendiğinde Öğretmen Adayı B ile yapılan görüşmedeki ifadeleri şu şekildedir;

“Okulun kendine ait spor salonu olmaması en büyük eksiklik diye görüyorum. Çünkü bir beden eğitimi öğretmeni sınıfta ne kadar ders işleyebilir? Ne kadar bir şey öğretebilir? Yazın sadece bahçede hava şartları da çok fazla el verişli olmuyor. Öğrenciler beden eğitimi dersini hiç yapamıyor.”

Staj Okulunun Sosyal Ortamı açısından bakıldığında, Öğretmen Adayı B, Web Günlüğünde duygularını şu şekilde diler getirmiştir;

“Uygulamalı okulunda fiziksel, sosyal ve kültürel bir yönü yoktur. Okul yatılı olduğundan öğrenciler sadece kendi aralarında okul bahçesinin içinde etkinlik ve aktivite yaptığından dışarı bile çıkmıyorlar. Veliler öğrenciler ile çok fazla okula gelip ilgi gösteremiyor çoğunluğu şehir dışında olduğundan etkinliklere katılım sağlayamıyorlar.”

Staj Okulu Lokasyonu olarak bakıldığında, Öğretmen Adayı K ile yapılan görüşmede: “*Konum olarak çok iç açıcı bir konumda değildi. Yani bakıldığında yüksek bir yerde, şehrin baya bir dışına itilmiş, fabrikaların olduğu bir kısımda ve hiçbir sosyal aktivite alanı doğru düzgün olmayan bir okula yönlendirildim.*” Şeklinde düşüncesini paylaşmıştır. Okul Yönetimi olarak incelendiğinde, Öğretmen Adayı C, görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmiştir;

“Okul müdürününün tavrı net. Başarıyı seven birisi. Her alanda bir yerlerde olmaktan veya okulun katılmasını isteyen destekleyen bir yapıya sahip. Her müdür gibi kılık, kıyafet, saygıya dikkat ediyor öğrencilerin sağ sola ders saatlerinde çıkmamasını istiyor. Bu yüzden güvenliği uyarması dikkatimi çekti”

Staj Okullarının Ayarlanması açısından yaşanan problemlere bakıldığında, Öğretmen Adayı Ç web günlüğünde okullarda uygulama öğretmenlerinin sürekli değişmesi ve bu sebepten dolayı ders günlerinin her hafta farklılık göstermesinden kaynaklı yaşadığı sorunu şu şekilde ifade etmiştir; “*Sistemsel bir değişiklik yüzünden farklı bir ders gününde okula giderek*

uygulama öğretmenimle görüşme yapmamız gerekti. Uygulama öğretmenimiz değiştiği için bugün değişen öğretmenle gireceğimiz sınıfların hangileri olduğunu konuşmaya okula gittim.” . Staj okulu türünden yaşanan problemler araştırmacının alan gözlem notunda şu ifadelerle dile getirilmiştir;

“Stajların son haftalarına girmek üzereyiz ve uygulama okullarının türünden kaynaklı olarak sorunlar yaşamaya başladık. Meslek liseleri bu haftadan sonra staja başlayacakları için okulda öğrenci olmayacağını dile getirdiler.”

4. Teknoloji Okuryazarlığı

Web günlüğü gibi dijital araçların kullanımı konusu öğretmen adaylarının teknoloji okuryazarlığı beklentilerini ön plana çıkarmıştır. Teknoloji kullanım motivasyonu, teknoloji kullanım algısı, teknoloji kullanım becerisi, akıllı telefon kullanımı, açık erişim ve teknoloji koçunun rolü olmak üzere altı başlık teknoloji okuryazarlığı temasını oluşturmuştur. Bu başlıklardan Teknoloji Koçunun Rolü de kendi içerisinde paydaşlar arası iletişime bölünmüştür. Teknoloji Kullanım Motivasyonu olarak bakıldığında, Öğretmen Adayı B: *“Biri beğendiğinde bile çok hoşuma gidiyor. Beğenildiğinde direkt staj hocamla paylaştım bunu. İlk defa böyle bir şey yapıp da beğeni almak benim için güzel bir şeydi.”* ifadesini kullanmıştır. Teknoloji kullanım algısı açısından bakıldığında Öğretmen Adayı B, görüşmesinde düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir;

“Kâğıda yazı yazmaktansa Word’e yazıp onu yoruma dayalı döküyorsun. İstedığın şekilde yazıyorsun. Sana bir de yorum yapmaları inanılmaz güzel bir şey. Çünkü hatalarını görüyorsun, yorum yapıyorlar, eleştiri yapıyorlar yani bir diyalog halinde olabilmen çok güzel bir şey.”

Öğretmen Adayı Ç ile yapılan görüşmede web günlüğü hakkındaki duygularını belirtmiştir;

“İlk haftalarda önce bir bocaladık zorlandık ama daha sonrasında kendimizi gerçekten blog yazmada geliştirdiğimizi düşünüyorum. Herkesten çok farklı fikirler düşünceler çıktı. Kendimi çok daha öğretmen gibi görerek yazmaya başladım, herkesi düşünerek yazmaya başladım. Çünkü herkes okuyordu bu blogları. Bence çok verimli bir şey oldu. Yarın öbür gün önüme böyle bir şey gelse hiç zorlanacağımı düşünmüyorum”

Teknoloji kullanım becerisi hakkında Öğretmen Adayı H ve Öğretmen Adayı Ç, görüşme sonucu düşüncelerini sırasıyla aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir;

“Video koyuyordum fotoğraf koyuyordum. Daha iyi daha güzel anlatabilmek için elimizden geleni yaptık yani. Bu iyi bir şey ama önceden biraz korkmuştuk yani. Blog açma konusunda biraz sıkıntı yaşadık.”

“Mesela ilk blog kelimesini duyduğumda böyle internette blog yazarlar oluyordu sen de duymuşsundur, dikkatimi çekiyordu. Nasıl bir şey acaba? Galiba herkes yapamaz, yetenek işi filan diye düşünüyordum ama aslında çok zevkli, kendi dünyanı kuruyorsun gibi bir şey.”

Akıllı Telefon Kullanımına bakıldığında ise Öğretmen Adayı E:

“Herhangi bir zorluğu yok, zaten çok fazla zaman alan bir şey değil. Seni zorlayacak zamanından alacak işlerini aksatacak bir şey değil sonuçta. Bazen bazı uygulamalarda mesela okul bittiğinde son ders zili çaldığında dolmuşta bile giderken aklındaki bilgiler tazeyken hemen telefonu çıkarıp orada içinden geçenleri satır satır döküp yazıp aktarabildiğin bir ortam sonuçta herhangi bir zorluğu bir sıkıntısı yoktu”

Şeklinde düşüncesini belirtmiştir. Teknoloji Koçunun Rolü hakkında Öğretmen Adayı H, duygu ve düşüncelerini aşağıda belirtmiştir;

“Kendini bir şeyleri ispatlamaya, bir şeyler yapıp ortaya bir şeyler sunmaya, insanların çocukların hayatında bir şeyler değiştirmek için uğraşmaya çalıştığını görüyorum. Bizden bir tık daha farklısın ve okulda mevcut olan öğrencilerin birçoğuna da büyük ihtimalle bir esin kaynağı olmuşsundur, rol model olmuşsundur bu konuda. Gayet başarılıydın, daha önce yapılmamış bir şey yapıyorsun. Yeni yöntemler bulmaya çalışıyorsun sonuç itibari ile. Bu çocukları daha iyi nasıl eğitiriz? Bu çocukları eğitecek olan insanları daha iyi seviyeye nasıl getiririz? Sorularının peşinde blog ile alakalı gayet faydalı oldun bizler için”

Son olarak Paydaşlar Arası İletişim hakkında Teknoloji Koçu olarak alan gözlem notlarında düştüğü WhatsApp ile ilgili notta şu şekilde düşüncesini ifade etmiştir:

“Danışman öğretim elemanı dışında araştırmacı rolü ve teknoloji koçu olarak öğrenciler ile iletişime geçen benim. Bir WhatsApp üzerinden grup oluşturarak sürekli iletişim içerisine kalmayı tercih ettik.” ve bir başka alan gözlemimde “gün içerisinde bu haftaki istediklerimizi madde halinde WhatsApp’tan onlara tekrar yazacağımı söyledim.”

TARTIŞMA ve SONUÇ

Beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersleri ile yaşadıkları geçiş sürecinin, danışman öğretim üyeleri ve danışman öğretmenlerin gözünden değerlendirilmesinin yanında, öğretmen adaylarının bu zaman diliminde yaşadıklarının onların gözünden de görülebilmesi açısından web günlüğü kullanımının faydalı olduğu düşünülmektedir. Literatüre bakıldığında öğretmen adaylarının staj derslerinde yaşadığı sorunlar göz önünde bulundurulduğunda; birçok benzer problemin web günlüklerine yansıdığı bu çalışmada da ortaya konmuştur. Örneğin literatür ile paralellik gösteren öğretmenlik uygulamasının zamanından kaynaklanan sorunlar, öğretmen adaylarının aynı süreçte KPSS sınavı hazırlığı ile ilgilenmek durumunda olması belli bir stres yaratmaktadır. Ayrıca uygulama okullarından kaynaklanan problemlerin bu çalışmada da gözlemlenmesi, öğretmen adayı açısından bu sürecin nasıl işlediğine dair ışık tutmaktadır (Nel ve Marais, 2021; Değirmençay ve Kasap, 2013).

Öğretmenlik uygulaması sürecinde sorumlu paydaşların (danışman öğretim üyesi, danışman öğretmen, öğretmen adayları) görev ve sorumlulukları yerine getirme düzeylerinin yetersiz olmasından kaynaklanan sorunlar da alan yazında yansımıştır (Görgeç ve ark., 2012; Kırksekiz ve ark., 2015). Bu çalışmada da paydaşların birbirinden haberdar olması, takip ve geri bildirim konularında web günlüğünün yardımcı bir rol alması önem arz etmektedir. Web günlüğü üzerinden öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinin takibinin yapılabilmesi, paydaşlar üzerindeki yükü hafifletebilmekle beraber, mesleki alan bilgisi konusundaki hassasiyetler staj derslerinin yürütülmesinde uygulama okulundaki danışman öğretmenin ve danışman öğretim üyesinin rollerini ön plana çıkarmaktadır (Yılmaz, 2011; Özmen, 2008).

Literatüre bakıldığında görülen öğretmen adaylarından kaynaklanan özgüven, öğretmenlik kaygısı ve ders hazırlığı gibi unsurlar (Charisma ve Nurmalaşari, 2020; Değirmençay ve Kasap, 2013), bu çalışmada da öne çıkmıştır. Öğretmen adaylarının hafta hafta web günlük girdilerinden, özellikle ilk haftalarda öğretmenlik kaygısı ve derse hazırlık problemi görülürken, sonraki aşamalarda bu kaygılar yerini özgüven gelişimine bırakmıştır. Bu gelişim süreci sömestr boyunca araştırmacının gözlemlerine de yansımıştır.

Bu çalışma; web günlüğü kullanımının danışman öğretim elemanlarının iş yükü, öğretim elemanına düşen öğrenci sayısına bağlı gözlem ve değerlendirmelerin yetersiz olması (Kalsoom ve ark., 2019; Şimşek ve ark., 2013; Gorospe, 2022), öğretmen adaylarına gözlem,

dönüt ve rehberliğin yetersiz kalması (Lin ve ark., 2019) gibi problemlere karşı çözüm önerilerinden biri olabileceğini ortaya konmuştur. Zira internet üzerinden her an ulaşım imkânı sunan staj dersleri deneyimlerini web günlüğü kullanımı ile aktarmak, eğitim-öğretim ortamlarında dijital araç kullanımı konusunda örnek teşkil edebileceği düşünülmektedir.

Literatürde görülen danışman öğretmenlerin çeşitli nedenler (turnuva seyahatleri vb.) öğretmen adaylarını yalnız bırakması, yetersiz geribildirim vermeleri veya fazla sorumluluk vermeleri bu çalışmada da web günlüklerinde göze çarpan unsurlardandır. İletişim, gerek alan yazında (Sünkür Çakmak, 2019) gerekse bu çalışma özelinde öne çıkan bulgulardan biridir. Öğretmen adayları ile öz yeterlilik geliştirmede iletişim kurulması, web günlükleri üzerinden staj dersi sürecinin aşamalarını ve derse verdikleri önemi (Gorospe, 2022) ve yaşadıkları stresi (Charisma ve Nurmalasari, 2020) takip konusunda avantaj sağlamıştır. Haftalık toplantı yapılmaması gibi sorunlar (Klassen ve Durksen, 2014) web günlüğünden öğretmen adayının sürecini yansımalarla belirtmesi üzerine telafi edilebilmiştir. Çeşitli nedenlerle görevinden uzak kalan danışman öğretmenlerin, öğretmen adaylarına geri bildirim vermeleri hususunda web günlüklerini uzaktan takip etme imkânı bulabilmeleri, staj dersleri niteliğinin korunması hususunda faydalar sağlayabilir.

Öğretmen adaylarının staj derslerinde en çok karşılaştıkları sorunlardan sınıf yönetimi (Şimşek ve ark., 2013), bu çalışmada da en çok öne çıkan unsurlardandır. Ayrıca, akran değerlendirmenin yetersiz olması (Cabello ve Topping, 2020), ders planı hazırlama (Charisma ve Nurmalasari, 2020; Değirmençay ve Kasap 2013) ve Teorik bilgiyi pratiğe dönüştürmek (Tsuda ve ark., 2019) gibi sorunlar web günlükleri deneyimlerinde de öne çıkmıştır.

Okul yöneticilerinin beden eğitimi derslerini önemsiz görmesi ayrıca velilerin derslere ilgisiz olması öğrencilerin derse uygun kıyafet getirmemesi özellikle kız öğrencilerin derslere ilgisiz olması fiziki imkânlar ve materyal yetersizlikleri planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinin olmaması beden eğitimi öğretmenlerinin uygulamada karşılaştıkları sorunlar olarak tespit edilmiştir (Demirhan ve ark., 2014).

Öneriler

Bu çalışmada, Giresun Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi dahilinde 2018-2019 Bahar yarıyılı staj derslerinde (öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi) bir danışman öğretim üyesine ve 15 öğretmen adayına araştırmacı tarafından 12 hafta boyunca web günlüğü kullanımı konusunda teknoloji koçu rolü ile destek sağlanmıştır. Bu süre zarfında öğretmen adaylarının deneyimleri ve yaşantılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Beden eğitimi

öğretmen adaylarının staj dersleri süresince iletişim, öğretmenlik becerileri, teknoloji okuryazarlığı ve staj okulu ortamından kaynaklı sorunlar başlıkları altında bu deneyimleri özetlenebilir.

Danışman öğretim üyesi, danışman öğretmen ve öğretmen adayları arasındaki iletişim konusunda web günlüklerinin sağladığı avantaj bu çalışma ile ortaya konan önemli bulgulardan olmuştur. Web günlükleri üzerinden öğretmen adaylarının öğretmenlik becerileri konusundaki yansımaları, staj okulundan kaynaklı problemler başta olmak üzere karşılaştıkları sorunları dile getirmeleri bu çalışmanın öne çıkan bulgularından biri olmuştur. Ayrıca bir 21. yy becerisi olarak teknoloji okuryazarlığı konusu da öğretmen adaylarının odağında önemli bir beceri olarak ortaya konmuştur.

Millî Eğitim Bakanlığının özellikle beden eğitimi öğretmenliği dördüncü sınıf öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında öğretmen adaylarının atandıkları danışman öğretmenlerce çevrimiçi sistem aracılığı ile değerlendirilmeleri yapılmaktadır. Öğretmen adaylarının gerçek yaşam tecrübelerinin gözlemlenmesi açısından web günlüğü kullanımı bu sistemi destekleyecek bir yapı olarak öğretmenlerin beden eğitiminde dijital araçlar kullanabilmesini teşvik edecektir.

Bu araştırma ışığında web günlüklerinin yalnız öğretmen adayları tarafından aktif kullanılmasının yanında diğer paydaşların da yorum ve öneri / eleştiri ile hafta hafta çevrimiçi paylaşımlarda bulunması, zengin bir tartışma ortamı yaratarak anlamlı öğrenme fırsatları yaratabilir. Bir sonraki aşama olarak, web günlükleri kullanan öğretmen adayları birbirlerine de geri bildirimlerde bulunmaları konusunda güdülenebilir ve böylelikle uygulama dersinin daha zengin bir geri bildirim ortamı ve akran öğrenimi gibi daha çeşitli öğrenme fırsatları oluşturulabilir.

KAYNAKLAR

- Alkan, V., Şimşek, S., ve Erdem, A. R. (2013). Uygulama Okullarındaki Yönetici ve Eğitici Personelin Okul Deneyimi Dersine İlişkin Önerileri. *Education Sciences*, 8(2), 245-260.
- Argon, T., ve Kösterelioğlu, M. A. (2010). Öğretmenlik Mesleği ve Okul Deneyimi Dersleri. *Millî Eğitim Dergisi*, 40(186), 265-277.
- Batmaz, O. ve Ergen, Y. (2020). İlkokul Öğretmenleri ve Öğretim Üyelerinin Öğretmenlik Uygulaması Dersine Yönelik Görüşleri. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 53(2), 549-576.

- Bener, E., ve Yıldız, S. (2019). The use of blog activities to promote reflection in an ELT practicum. *Australian Journal of Teacher Education*, 44(8), 38-56.
- Bulca, Y., Saçlı, F., Kangalgil, M., ve Demirhan, G. (2012). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğretmen Yetiştirme Programına İlişkin Görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 37(165).
- Cabello, V. M. ve Topping, K. J. (2020). Pre-service teachers' conceptions about the quality of explanations for the science classroom in the context of peer assessment. *LUMAT: International Journal on Math, Science and Technology Education*, 8(1), 297-318.
- Charisma, D. ve Nurmalasari, P. (2020). An Investigation of Student Teachers' Anxiety Related to the Teaching Practicum. *ELLITE: Journal of English Language, Literature, and Teaching*, 5(1), 15-20.
- Collet, V. S. (2020). Blogging as online reflection during student teaching. In *Effective practices in online teacher preparation for literacy educators* (pp. 24-44). IGI Global.
- Değirmençay, Ş. A. ve Kasap, G. (2013). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 47-57.
- Demirhan, G., Bulca, Y., Saçlı, F. ve Kangalgil, M. (2014). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 57-68.
- Eraslan, A. (2009). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının 'öğretmenlik uygulaması' üzerine görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi* 3(1), 207-221.
- Gorospe, J. D. (2022). Pre-Service Teachers' Teaching Anxiety, Teaching Self-Efficacy, and Problems Encountered during the Practice Teaching Course. *Journal of Education and Learning*, 11(4), 84-91.
- Görgeç, İ., Çokçalışkan, H., ve Korkut, Ü. (2012). Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Öğretmen Adayları, Uygulama Öğretmenleri ve Uygulama Öğretim Üyeleri Açısından İşlevselliği. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (28), 56-73.
- Gündoğdu, K., Altın, M., Üstündağ, N. ve Altay, B. (2018). Öğretmen adayları öğretmenlik uygulamasında yeterli mi?(Bir olgubilim çalışması). *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 150-166.

- Kalsoom, T., Showunmi, V. ve Ibrar, I. (2019). A Systematic Literature Review on the Role of Mentoring and Feedback in Improvement of Teaching Practicum. *Sir Syed Journal of Education & Social Research*, 20-32.
- Klassen, R. M. ve Durksen, T. L. (2014). Weekly self-efficacy and work stress during the teaching practicum: A mixed methods study. *Learning and Instruction*, 33, 158-169.
- Kılınç, A., ve Altuk, Y. G. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okul Deneyimi Derslerine Yönelik Tutumları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (19), 41-70.
- Kırksekiz, A., Uysal, M., İşbulan, O., Akgün, Ö. E., Kiyici, M., ve Horzum, M. B. (2015). Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine Eleştirel Bir Bakış: Problemler, Beklentiler ve Çözüm Önerileri (A Critical View To School Experience And Application Of Teaching Courses. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 433-451.
- Koca, C. (2017). Spor bilimlerinde nitel araştırma yaklaşımı. *Spor Bilimleri Dergisi*, 28(1), 30-48.
- Lin, Z., Wu, B., Wang, F., ve Yang, D. (2019). Enhancing student teacher motivation through mentor feedback on practicum reports: a case study. *Journal of Education for Teaching*, 45(5), 605-607.
- Mirzeoğlu, A. ve Özcan, G. (2015). Akran Öğretimiyle İşlenen Okul Deneyimi Dersi Hakkında Öğrenci Görüşleri ve Kazanımları. *Sport Sciences*, 10(4), 16-33.
- Nel, C. ve Marais, E. (2021). Addressing the wicked problem of feedback during the teaching practicum. *Perspectives in Education*, 39(1), 410-426.
- Prilop, C. N., Weber, K. E., ve Kleinknecht, M. (2019). How digital reflection and feedback environments contribute to pre-service teachers' beliefs during a teaching practicum. *Studies in Educational Evaluation*, 62, 158-170.
- Saban, A., Ersoy, A. (2017). Eğitimde Nitel Araştırma Desenleri. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Saracaloğlu, A., Yılmaz, S., Çoğmen, S., ve Şahin, Ü. (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okul Deneyimi Dersine İlişkin Görüşleri sınıf Öğretmeni Adaylarının Okul Deneyimi Dersine İlişkin Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(22), 15-32.
- Sarsar, F., Başbay, M., ve Başbay, A. (2015). Öğrenme-Öğretme Sürecinde Sosyal Medya Kullanımı. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 11(2).

- Savin-Baden M ve Major C. H. (2013). *Qualitative Research: The Essential Guide to Theory and Practice*. London: Routledge.
- Seçer, Z., Çeliköz, N., ve Kayılı, A. G. G. (2010). Okul Öncesi Öğretmenliği Okul Uygulamalarında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 128-152.
- Sünkür Çakmak, M. (2019). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Derslerine İlişkin Görüşleri. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 207-226
- Şimşek, S., Alkan, V., ve Erdem, A. R. (2013). Öğretmenlik uygulamasına ilişkin nitel bir çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(34).
- Taşdere, A. (2014). Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersine Yönelik Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic*, 9(2), 1477-1497.
- Tsuda, E., Wyant, J., Sato, T. ve Haegele, J. A. (2019). Pre-service physical education teachers' practicum experiences teaching PREK children. *International Journal of Kinesiology in Higher Education*, 3(4), 128-140.
- Ünlü, H. ve Karahan, B. G. (2010). Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 125-134.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H., (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, İstanbul.
- Yılmaz, M. (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersini Yürüten Öğretim Elemanlarına İlişkin Görüşleri. *Gaziantep University Journal Of Social Sciences*, 10(4), 1377-1387.
- Yılmaz, İ., Ulucan, H. ve Pehlivan, S. (2010). Beden Eğitimi Öğretmenliği Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum ve Düşünceleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 105-118.

Okçuluk Sporcularının Sporda İmgeleme Becerilerinin Hedef Yönelimi Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi*

Esra ŞENTÜRK¹, İlker ÖZMUTLU²

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı okçuluk sporu ile ilgilenen sporcuların imgeleme becerileri ve hedef yönelimleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Araştırma grubu; araştırma grubunu 2019-2020 yılları arasında Türkiye okçuluk federasyonuna bağlı 116 erkek ve 135 kadın olmak üzere 251 gönüllü sporcudan oluşmaktadır. Araştırma örnekleminin belirlenmesi için tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İlişkisel tarama yöntemi ile yapılan araştırmada veri toplama aracı olarak Sporda İmgeleme Envanteri ve Sporda Hedef (Görev ve Ego) Yönelimi Envanteri kullanılmıştır. Verilerin çözüm ve yorumlamasında ilişkisiz ölçümler için Mann Whitney-U testi ve Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Ayrıca değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi için de Spearman korelasyon testi kullanılmıştır.

Bulgular ve Sonuç: Bu çalışmanın sonucunda; okçuluk sporu ile ilgilenen sporcuların imgeleme becerilerinin hedef yönelimine etkisinin olduğu, okçuların imgeleme becerileri ile hedef yönelimi arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde fark olduğu bulunmuştur. Bu farklılık sonucunda imgeleme alt boyutlarından motivasyonel ve bilişsel özel boyut arttıkça hedef yönelimi alt boyutlarından görev ve ego yöneliminin arttığı söylenebilir. Sonuç olarak belirlenen değişkenler ile imgeleme alt boyutlarındaki farkın hedef yönelimine etkisi olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Okçuluk, İmgeleme, Hedef yönelimi

ABSTRACT

Investigation of the Effects of Archery Athletes' in Sports Visualization Skills on Target Orientation Levels

Purpose: The aim of this study is to examine the relationship between imagery skills and target orientations of athletes interested in archery.

Method: The research group consists of 251 volunteer athletes, 116 male and 135 female, affiliated with the Turkish Archery Federation between the years 2019-2020. Random sampling method was used to determine the research sample. In the research conducted with the relational scanning method, the Sports Imagery Inventory and the Sports Goal (task and Ego) Orientation Inventory were used as data collection tools., Kruskal Wallis H test, Mann Whitney U test was used for independent samples for variables with more than, In addition, Spearman correlation test was used to examine the relationship between variables.

Results and Conclusion: As a result of this study; It was determined that the imagination skills of the athletes had an effect on the target orientation, and a positive difference was found between the imagination skills of the archers and the target orientation. As a result of this difference, it can be said that as the motivational and cognitive special dimension increase, the task and ego orientation, which are the sub-dimensions of target orientation, also increased. As a result, it can be said that variations in the sub-dimensions of imagination with the determined variables have an effect on target orientation.

Keywords: Archery, Imagination, Target orientation

*Bu çalışma Esra ŞENTÜRK'ün tez çalışmasından üretilmiştir.

¹ Fenerbahçe Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul/TÜRKİYE. ORCID: 0000-0003-2613-5272
esra.senturk1@stu.fbu.edu.tr

² Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Tekirdağ/TÜRKİYE.
ORCID: 0000-0002-8287-4275 iozmutlu@nku.edu.tr

GİRİŞ

Sporcunun, optimal performans düzeyine ulaşmada olumlu uyarınları konsantre durumuna getirmesi gerekir. Sporcuların hem yarışma öncesi hem de yarışma esnasında yaşamış oldukları psikolojik baskı ve yoğun strese karşın konsantre olma ve odaklanma durumlarını müsabaka bitene dek sürdürebilmeleri halinde başarıları yükselecektir. Dikkat, belli bir yöne doğru odaklanma nedeniyle hareketlenmeyi meydana getiren yetenek şeklinde ortaya çıkmaktadır. Böylece bireylerin algıları, sadece konsantre oldukları unsurları bilince yerleştirir konsantre olmadıkları unsurları da bilinç dışına atarlar (Tavacıoğlu, 1999).

Okçuluk; eğlenmek, yaşamak, avlanmak, savaşmak ve spor olarak yapmanın yanında İslam inancında kutsal olarak kabul edilmiş felsefesi olan ve kendine ait sözlüğü olan bir spor dalıdır.

Zaman içerisinde çağdaş sporlar arasına girerek, günümüzde dünya çapında dikkat çeken spor dalları arasında kendine yer bulmuştur. Hedef, yay, belirli sayıda ok ve bazı yardımcı aletler kullanılarak yapılan bu sporun amacı uzak bulunan hedefin vurulması ve en fazla puanın alınmasıdır (Atabeyoğlu, 1988). Bugün modern olimpiyatlarda atletizmden sonra ikinci olimpik spor dalı olarak kendine yer bulması bu spor dalının hala öneminin devam ettirdiğini de ortaya koymaktadır.

Okçuluk; sabır, odaklanma, koordinasyon ve güç gerektiren hem zevkli hem de zor bir spor türüdür. Sporcunun hırs seviyesi ve çalışkanlık kazanabileceği başarılarla doğru orantılı bir spordur. Verilen okçuluk eğitimleri, bireylerin gerek vücut formları bakımından gerekse olumlu zihinsel gelişimleri bakımından gündelik hayatta meydana gelen hasarların elimine edilmesinde katkı sağlamaktadır (Türkiye Okçuluk Federasyonu, 2018). İmgeleme, zihinde canlandırmanın yanında zihinde canlandırılan durumu, koklama, görme, dokunma, tat alma, işitme ve kinestetik açıdan duyu organlarının tümüyle yaşamayı içerir (Konter, 1999). Okçuluk sporu için zihinde canlandırmayı gerektiren tüm bu unsurlar kinestetik hafızaya temel oluşturur. Sporcunun kullandığı imgeleme unsurları hedefe yöneliminde önemli bir araç görevi görür.

Spor psikolojisi alanında sportif başarı için motivasyonun rolü oldukça yaygın inceleme konusudur. Bir motivasyon etkisi ile meydana gelen şartlara bağlı şekilde bir davranışa neden olan ve bu eylemi devam ettiren süreç şeklinde tarif edilen güdülenme, psikoloji alanında da oldukça fazla ele alınan çalışma konuları arasındadır. Güdülenmeye ilişkin çalışmalar incelendiği zaman bugüne kadar çeşitli bakış açıları ile karşımıza çıksa da günümüzde sosyal

bilişsel kuramlara göre ele alındığı görülür. Sosyal bilişsel kuramlar içinde egzersiz ve spor ortamında başarı güdülenmesini açıklayan esas yaklaşımlar arasında başarı hedefi kuramı gelmektedir. Başarı hedefi yaklaşımında başarı ortamında görev katılım ve ego katılım şeklinde belirtilen iki başarı hedefi olduğu varsayılmaktadır. Söz konusu hedefler, kişilerin yetenek seviyelerini bireysel açıdan yargılama biçimiyle ilintilidir. Görev katılımına sahip bir birey; sıkı çalışma, görevde ustalığı gösterme, yeni beceri öğrenme ve beceri gelişimi üzerine odaklanır. Yetenek gösterme, en yüksek çabaya dayandırılırken birey referanslıdır.

Araştırmamızda okçuluk sporcularının sporda imgeleme becerilerinin hedef yönelimi düzeylerine etkisinin incelenmesi konu alınmıştır. Bu sporun imgeleme kavramı ile hedef yönelimi arasındaki ilişkiyi, kavramların alt boyutları ve belirlediğimiz değişkenler açısından açıklamaya çalıştık.

KAVRAMSAL BİLGİLER

Okçuluk

Okçuluk, çubuk şeklindeki ok malzemesinin gergi özelliğine sahip yay aracı ile istenilen hedefe isabetli atışı olarak tanımlanabilir. Farklı bir deyişle tanımlayacak olursak; okun yay aracılığıyla belirli bir hedefe duruş, tutuş ve atış tekniklerinin kuvvetle bütünleştirilerek uygulandığı spor dalıdır. Okçuluk sporu süreci bakımından statik ve dinamik kuvvet gerektiren, aynı zamanda dikkat, motivasyon ve denge becerilerini kullanmayı gerektiren spesifik bir branştır (Çelikel, Sezer ve Karadağ, 2020). Çağdaş sporlar içerisinde kendisine sağlam bir yer edinirken, günümüzde dünya çapında ilgiyle yapılan ve takip edilen spor dallarından biri haline gelmiştir. Spor anlayışıyla bakıldığında ok atmanın regreatif faaliyetler olarak askerler arasında yaygınlığı göze çarpar (Marinas, 2019).

Sabır, konsantrasyon, koordinasyon ve güç gerektiren okçuluk sporu hem zor hem de zevkli bir spordur. Sporcuların hırs ve çalışkanlık seviyesi kazanabileceği başarılarla doğru orantılıdır.

İmgeleme

Bireylerin spor alanında başarı gösterebilmeleri adına yetenek ve fiziksel güce sahip olmalarının yanında psikolojik güç ve yeteneklerinin de olması gerekmektedir. Pek çok psikolojik yetenek, fiziksel performans gelişimine etki etmektedir. Bunlar arasında imgeleme becerisi gelmektedir. İmgeleme; yapılacak olan hareketin uygulaması olmaksızın yoğun bir şekilde zihinde canlandırılmasıdır (İkizler ve Karagözoğlu, 1997; Kaya ve Günay, 2020).

İmgeleme zihinde canlandırmanın yanında, zihinde canlandırılan durumun görülmesi, tat alma, dokunma, işitme ve koklama gibi duyu organlarının tümüyle yaşamayı içerir. Mesela bir sporcu müsabaka ya da antrenman sahasında olmasa dahi kendisini o anda hayal ederek, müsabaka sırasında yapması gereken eylemleri zihninde canlandırarak imgeleme becerisini geliştirebilir. Böylece gerek psikolojisini gerekse kendisini yarışmaya hazır hale getirmiş olmaktadır.

İmgeleme merkezi, beynin sağ yarım küresinde yer alan kas grubunun koordineli hareketleri ile çalışır. Çalışmayan beyin kası, gerilemeye sebep olacaktır. Gerileyen kas bölgesi imgeleme antrenmanları sayesinde güçlendirilir ve kişi potansiyelini kullanır duruma gelir (Martens, 1987). Söz edilen açıklamalar ışığında imgeleme yeteneğinin geliştirilebilir ve öğrenilebilir bir kavram olduğu ifade edilebilir.

Hedef Yönelimi

Bütün bireyler yaşamlarında başarıya ulaşmak ve başarının getireceği haz ve tadı hissetmek istemektedirler. Bundan dolayı sürekli planlama yapılırken, uzun ve kısa dönemli hedefler konularak söz konusu hedeflere göre etkinlik ve çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Hedef yönelimi, başarıya ulaşılması adına koyulan hedef ve amaçların çeşitleri ve sporcu veya bireyin bu hedef türlerine paralel ortaya koymuş olduğu etkinlik ve faaliyetler şeklinde tarif edilebilir. Hedef yönelimi kuramı; insanların, hedeflerine ulaştıklarında başarı hissini elde ettiklerini belirtmektedir. Hedeflerin başarılmasının bir neticesi olarak başarı hisleri elde edilirken bu hedefin değeri sporcu tarafından başarılması doğrultusunda verilmektedir. Bir başka ifadeyle hedef yönelimi kuramcılar hedeflere ulaşmaktan kaynaklanan başarı hissini varlığını ileri sürmektedirler. Sporcular tarafından değerli olarak tanımlanan hedefler, hedef yönelimin kanıtı niteliğindedir (Aksoy, 2019). Nicholls'un gelişimsel temelli algılanan yetenek kuramını başarılı bir şekilde spor ortamına Duda (1989) uyarlamıştır ve bu kuram, bireylerin başarı yargıları hedef yönelim tiplerini ayırt etmekte kullanılmaktadır. Buradan hareketle bireylerin hedef yönelimleri, birbirleri ile ilişkili olan ego ve görev yönelimleri şeklinde iki alt boyutta ele alınmaktadır (Doğru, 2019).

Hedef yöneliminin iki bağımsız etmeni her sporcuda mevcuttur ve her etmenin kendini sergilediği derece sporcunun hedef yönelimidir. Bu iki bağımsız etmende, görev yüksek-ego yüksek, görev yüksek-ego düşük, görev düşük ego yüksek, görev düşük-ego düşük olabilir (Nicholls ve ark. 1989).

Görev Yönelimi

Yüksek yetenek algısına sahip kişilerin normale göre zor görevlerle karşılaşarak söz konusu görevler için becerilerini ortaya koyma beklentileri bulunmaktadır. Böyle bireyler sürekli normalden zor görevlere yönelirler. Oldukları seviyelerden düşüşleri beklenmemekte olup, bundan dolayı belli bir seviyede yinelenen başarılar kazandıkları zaman onlar kazanıyor olsalar bile daha zor görevlerin başarılması adına teşebbüs gösterirler. Yüksek görev yönelimine sahip kişilerin yüksek başarı ve gurur duygularına sahip olduğu görülmektedir.

Sporcular, kendilerine ait bireysel performansları paralelinde hedeflerini belirlerken, kendisini bir başka sporcu ile kıyaslamaz ve de onun performansını dikkate almaz. Her zaman kendisinin performansı ön planda olup, önceki performans düzeyiyle o anda sahip olduğu performans seviyesini kıyaslar. Kendinde bir gelişme görmesi durumunda bunu başarı olarak görür. Böyle bireyler, rakibinden çok yapacağı görevi düşünürler. Görevini düşündüğünden dolayı rakibinin kim olduğuyla ilgilenmez. Bundan dolayı rakip kimliği, ona baskı oluşturan bir etken olmaktan çıkar (Yıldız, 2018).

Sporcu için kayda değer öge, antrenmanlar sırasında çok çalışma, antrenörün verdiği tüm görevleri en yüksek düzeyde yapmaya gayret etme ve sahada da sürekli yardımlaşmak suretiyle takım başarısına destek olmaksızın bu durum, bireyin görev yönelimine sahip olduğunu gösterir (Terlemez, 2019).

Ego Yönelimi

Görev odaklıların tersine, ego yönelimliler bir görevin gerçekleştirilmesi sırasında kendi yeteneklerine ilişkin endişe duyarlar. Ego yönelimine sahip kişi çabasını ve yeteneğini çeşitli şekillerde sergiler. Bu bireyler aynı yeterlilik düzeyine ulaşmak amacıyla rakiplerine nispeten daha çok gayret ortaya koyarlarsa kendilerini daha az yetenekli algırlar. Bu görüşe göre, ego yönelimliler eğer başkalarından daha az gayret ile daha iyisini yaparlarsa kendilerini diğerlerine nazaran daha becerikli algırlar. Ego yönelimliler başarıyı başkalarına göre üstün olma veya geri planda kalmaya engel olmak şeklinde anlamlandırır. Uzmanlar bu kişilerin başarılı olma uğruna uyumsuz davranışları benimseme eğiliminde olduklarını ispatlamışlardır (Kocaekşi, 2010).

Ego yönelimli sporcu, başka sporculara göre üstünlük sağladığı zaman başarı hissi duyar. Onun için en iyi olarak adlandırmak zevk konusudur ve devamlı şekilde en iyi olmayı isterler. Sporcunun başarısız olması durumunda veya kendini rakibinden üstün algılaması durumunda spora katılımını sürdürmeyebilir (Haslofça, 2012). Yenmişseniz başarılı,

yenilmişseniz başarısızlığınızı değerlendirmesi yanlış bir anlayıştır. Ego yönelimliler üstün yeteneklerini ispat etme paralelinde çaba gösterirler (Duda, 1989).

YÖNTEM

Araştırma Deseni ve Katılımcı Grubu

Bu araştırma kapsamında, nicel araştırma modelleri arasındaki tarama modelinde, kurgulanan iki veya ikiden fazla parametre arasında yer alan ilişkinin analiz edilmesini hedefleyen ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu çalışmada imgeleme becerileri ve alt boyutları ile hedef yönelimi düzeylerine dair ilişkiler farklı istatistiksel yöntemlerden yararlanarak irdelenmiştir. Araştırma modeli; milli sporcu olma durumu, yaş, cinsiyet, yarışma kategorisi, okul ve spor yaşı değişkenleri doğrultusunda meydana gelen farklılıklar ele alındığından dolayı karşılaştırmalı ilişkisel tarama modeli karakteristiklerini de kapsamaktadır.

Araştırma evren ve örneklemini, araştırma yılı içerisinde düzenlenen ulusal yarışmalara katılan ilgili federasyonun lisanslı sporcularından 17 ile 20 yaş aralığındaki makaralı ve klasik yay kategorilerinde yarışan 116 erkek ve 135 kadın olmak üzere toplam 251 gönüllü meydana getirmektedir. Araştırmada tesadüfi örnekleme yönteminden yararlanılmıştır.

Veri Toplama Yöntemi ve Aracı

Bu çalışmada veri toplama araçları olarak; araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu, Sporda İmgeleme Envanteri ve Sporda Görev ve Ego Yönelimi Envanteri kullanılmıştır.

Sporda İmgeleme Envanteri (SİE)

Sporda imgeleme envanteri Hall vd. (1998)'nin geliştirdiği ve Vurgun (2010) tarafından Türkçe'ye uyarlanan imgelemenin beş türünü ölçen, (bilişsel özel imgeleme, bilişsel genel imgeleme, motivasyonel özel imgeleme, motivasyonel genel uyarılmışlık ve motivasyonel genel ustalaktır) yargıların yedi değerlendirme basamağına göre değerlendirildiği, (tamamen uygun, uygun, biraz uygun, tarafsızım, biraz uygunsuz, uygunsuz, kesinlikle uygunsuz) 30 maddeden oluşan Sporda İmgeleme Envanterinden faydalanılmıştır. Sporda İmgeleme Envanteri (SİE) sporcuların imgelemenin hangi türünü kullandıklarını belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Envanterin genel Cronbach alpha katsayısı 0.93'dür. Araştırmada envanter alt boyutlarına ait Cronbach alpha ile hesaplanan iç tutarlık değerleri 0,66 ile 0,84 arasında değişmektedir. Araştırma sonucunda imgeleme envanteri alt boyutlarının kat sayıları; bilişsel

özel 0,788, bilişsel genel 0,807, motivasyonel özel 0,842, motivasyonel genel uyarılmışlık 0,661 ve motivasyonel genel ustalaktır 0 ,824 bulunmuştur.

Sporda Hedef (Görev ve Ego) Yönelimi Envanteri

Sporda hedef (görev ve ego) yönelimi envanteri başarı hedef kuramına dayanmaktadır. Duda (1989; 1992) tarafından geliştirilen ve Toros (2001) tarafından Türkçe' ye uyarlanan Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği (SGEYÖ) ölçeği, başarı hedef kuramına dayanmaktadır. Ölçek, “kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum, kesinlikle katılıyorum” biçiminde ifade edilen 5’ li likert tipinden meydana gelmektedir. Ölçek, yargıların beş değerlendirme basamağına göre 13 maddeden oluşmakta ve iki alt ölçeği içermektedir. Birincisi Görev Yönelimi (2, 5, 7, 8, 10, 12, 13), ikincisi Ego Yönelimi (1, 3, 4, 6, 9, 11)’ ni ifade etmektedir. Orjinal ölçekte olduğu gibi iki faktör altında toplanmakta ve boyutlar ise toplam varyansın % 5 1.011 'ini açıklamaktadır. Ölçek cronbach alpha katsayısı görev yöneliminde 0,79, ego yöneliminde 0,81 bulunmuştur. Araştırmamızda ise hedef yönelimi alt boyutlarından olan görev yönelimi alt boyutunun güvenirlik katsayısı 0,932, ego yönelimi alt boyutunun güvenirlik katsayısı 0,899 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Uygulama için yarışma öncesinde envanterler hakkında sporcular uygulamalı bir biçimde bilgilendirilmiştir. Tüm uygulamalar okçuluk spor tesislerindeki yarışma sırasında gönüllü okçularla yapılmıştır. Uygulamalar için bu sporculara araştırma envanterleri verilmiştir. Katılımcı sporculardan kimlik bilgileri istenerek yalnızca gönüllü olur formu doldurulmuştur. 18 yaş altı sporcular için veli aydınlatılmış onam formları da alınmıştır. Diğer aşamada ise doldurulmuş olan envanterler ön incelemeden geçirilerek bunlar arasından bazı madde ya da bölümlerin doldurulmadığı ve gelişigüzel doldurulduğu tespit edilenler değerlendirilme dışı bırakılarak analizlere ilave edilmemiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin çözüm ve yorumlamasında önce araştırma bulgularına kolmogorov smirnov testi ve Shapiro-Wilk testi ve ayrıca Skewness ve Kurtosis değerlerine göre normallik dağılımları yapılmış ve $p < 0.05$ ten küçük olduğu için ve standart sapma değerlerinin (standart eror) $-1,96 < X > 1,96$ arasında olmadığı için verilerin normal dağılmadığını söyleyebiliriz. Buna göre ilişkisiz ölçümler için mann whitney u testi ve kruskal wallis h testi kullanılmıştır. Ayrıca değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi için de spearman korelasyon testi kullanılmıştır. Kruskal wallis testinden anlamlı farklılık elde etmiş

olduğumuz sonuçlara da, Kruskal Wallis Hypothesis Summary Testi uygulanmıştır. Mann whitney ve kruskal wallis testinden elde ettiğimiz sonuçları yorumlamak ve etki değerlerini ölçmek için de cohen's d kullanılmış ve buna gören Cohen (1988) tarafından önerilen kriterler kullanılmıştır.

Değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi için de spearman korelasyon testi kullanılmıştır. Ayrıca alpha güvenirlik katsayısına bakılmış ve buna göre hedef yönelimi alt boyutlarından olan görev yönelimi alt boyutunun güvenirlik katsayısı 0 ,932, ego yönelimi alt boyutunun güvenirlik katsayısı 0,899.

Sporda imgeleme alt boyutlarından; motivasyonel özel alt boyutunun güvenirlik katsayısı 0,842, bilişsel özel alt boyutunun güvenirlik katsayısı; 0,788, bilişsel genel alt boyutunun 0,807, motivasyonel genel uyarılmışlık alt boyutunun güvenirlik katsayısı 0,661 ve motivasyonel genel ustalık alt boyutunun da güvenirlik katsayısı 0,824 bulunmuştur.

BULGULAR

Araştırma sonucunda okçuluk sporu yapan sporcuların %43,0'ı 17 yaşında, %19,9'u 18 yaşında, %16,7'si 19 yaşında, %20,3'ü 20 yaşındadır. %46,2'si kadın %53,8'i erkek, %39,0'ı makaralı yay kullanmakta, %61,0'ı klasik yay kullanmaktadır. %45,0'nin spor yılı 1-3 yıl, %41,4'nün spor yılı 4-6 yıl, %6,4'nün spor yılı 7-10, %7,2'sinin spor yılı 10 ve yukarıdır. %10,0'ı milli sporcu, %90,0'ı milli sporcu değildir. %20,3'ü branşından maddi gelir elde ettiğini vurgulamışlar, %79,7'si branşından maddi geliri elde etmediğini vurgulamışlardır. %53'8'nin ailesin de spor yapan bireylerin olduğunu vurgularken, %46,2'si ailelerinde spor yapan bireylerin olmadığını vurgulamışlardır. %9,6'sı temel liseden mezun olduklarını, %19,5'i meslek lisesinden mezun olduklarını, %56,6'sı Anadolu lisesinden mezun olduklarını, %14,3'fen lisesinden mezun olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 1. Okçuluk Sporcularının Demografik Faktörlerini Gösteren Frekans Analizi Sonuçları

		N	%
Yaş değişkeni	17 yaş	10	43,0
		8	
	18 yaş	5	19,9
		0	
	19 yaş	4	16,7
	2		
	20 yaş	5	20,3
		1	
Cinsiyet	Kız	11	46,2
	Erkek		53,8
		5	
Yay kategorisi	Makaralı	9	39,0
		8	
	Klasik	15	61,0
		3	
Spor yılı	1-3 yıl	11	45,0
		3	
	4-6 yıl	10	41,4
		4	
	7-10 yıl	1	6,4
	6		
	10 ve yukarısı	1	7,2
		8	
Millilik sayısı	Evet	2	10,0
		5	
	Hayır	22	90,0
		6	
Branşınızdan maddi gelir elde ediyor musunuz?	Evet	5	20,3
		1	
	Hayır	20	79,7
		0	
Ailenizde spor yapan var mı?	Evet	13	53,8
		5	
	Hayır	11	46,2
		6	

Tablo 2. Okçuluk Sporcularının Sporda İmgeleme Düzeyleri İle Hedef Yönelimi Arasındaki Spearman Korelasyon Testi Sonuçları

	Görev yönelimi	Ego yönelimi
--	----------------	--------------

Motivasyonel özel	r	<u>.320</u>	<u>.168</u>
	p	<u>.000</u>	<u>.008</u>
	n	251	251
Bilişsel özel	r,	243,	166
	p,	000,	008
	n	251,	251
Bilişsel genel	r	<u>.336</u>	<u>.156</u>
	p	<u>.000</u>	<u>.013</u>
	n	251	251
Motivasyonel genel uyarılmışlık	r	<u>.140</u>	<u>.282</u>
	p	<u>.027</u>	<u>.000</u>
	n	251	251
Motivasyonel genel ustalık	r	<u>.320</u>	<u>.168</u>
	p	<u>.000</u>	<u>.008</u>
	n	251	251

Araştırmada okçuluk sporcularının sporda imgeleme düzeyleri ile hedef yönelimleri arasındaki Spearman Korelasyon Testi sonuçlarına göre; motivasyonel özel alt boyutu ile görev yönelimi arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu, motivasyonel özel alt boyutu ile ego yönelimi arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Motivasyonel özel alt boyutu ile görev yönelimi arasında $r; .320$, $p; .000$, $n; 251$ bulunurken, motivasyonel özel alt boyutu ile ego yönelimi arasında $r; .168$, $p; .008$, $n; 251$ bulunmuştur. Buna göre; motivasyonel özel alt boyut arttıkça görev ve ego yöneliminin arttığı değerlendirilmektedir. Ayrıca bilişsel özel alt boyutu ile görev yönelimi arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu, bilişsel özel alt boyutu ile ego yönelimi arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Bu duruma göre; bilişsel özel alt boyut arttıkça görev ve ego yöneliminin arttığı ifade edilebilir. Bilişsel genel alt boyutu ile görev yönelimi ve ego yönelimi arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Bunun sonucunda; bilişsel genel alt boyut arttıkça görev ve ego yöneliminin arttığı söylenebilir. Motivasyonel genel uyarılmışlık alt boyutu ile görev yönelimi ve ego yönelimi arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir

Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine Göre Okçuluk Sporcularının Hedef Yönelimi Düzeylerini Gösteren Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	Z	P	Cohen's d (etki büyüklüğü)
Görev yönelimi	Kız	116	139,54	16186,50	6259,50	-2,746	,006	0,173
	Erkek	135		15439,50	0			
Ego yönelimi	Kız	116	114,37	16764,00	5682,00	-3,755	,000	0,237
			144,52		0			
	Erkek	135	110,09	14862,00				

Araştırma sonucunda okçuluk sporcularının cinsiyet değişkeni ile hedef yönelimi düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde kadınlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre kadın sporcuların hedef (görev) yönelimi düzeylerinin erkek sporculara göre yüksek olduğunu ortaya koyulmuştur.

Tablo 4. Cinsiyet Değişkenine Göre Okçuluk Sporcularının Sporda İmgeleme Düzeylerini Gösteren Mann-Whitney U Testi Sonuçları Cinsiyet N Sıra Sıra U Z P Cohen's d t ortalama toplamı

	Cinsiyet	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	Z	P	Cohen's d (etki büyüklüğü)
Motivasyonel özel	Kız	11	117,53	13634,00	6848,000	-1,715	,086	0,108
	Erkek	13	133,27	17992,00	0			
Bilişsel özel	Kız	11	101,70	11797,50	5011,500	-4,930	,000	0,311
	Erkek	13	146,88	19828,50	0			
Bilişsel genel	Kız	11	110,69	12839,50	6053,500	-	,002	0,195
			3,103	18786,50	0			
	Erkek	13	139,16	18786,50	0			
Motivasyonel genel uyarılmışlık	Kız	11	119,94	13912,50	7126,500	-1,229	,219	0,077
	Erkek	13	131,21	17713,50	0			
Motivasyonel genel ustalılık	Kız	11	117,53	13634,00	6848,000	-1,715	,086	0,108
	Erkek	13	133,27	17992,00	0			

Cinsiyet değişkenine göre okçuluk sporcularının görev motivasyonel özel düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($U=6848,500$, $P>0,086$). Etki büyüklüğüne bakıldığında;(cohen's d) cinsiyet değişkeninin orta derecede etkilediği söylenebilir. Cinsiyet

değişkenine göre okçuluk sporcularının bilişsel özel düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($U=5011,500$ $P<0,000$) bu farklılık sonucunda; kadın sporcuların bilişsel özel düzeyi ort:110,69 iken erkek sporcuların ise ort:139,16'dır. Etki büyüklüğüne bakıldığında;(cohen's d) cinsiyet değişkeninin büyük derecede etkilediği söylenebilir.

Cinsiyet değişkenine göre okçuluk sporcularının bilişsel genel düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($U=6053,500$ $P<0,002$) bu farklılık sonucunda; kadın sporcuların bilişsel genel düzeyi ort:110,69 iken erkek sporcuların ise ort:139,16 dır. Etki büyüklüğüne bakıldığında;(cohen's d) cinsiyet değişkeninin büyük derecede etkilediği söylenebilir. Cinsiyet değişkenine göre okçuluk sporcularının motivasyonel genel uyarılmışlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($U=7126,500$, $P>0,219$). Etki büyüklüğüne bakıldığında; (cohen's d) cinsiyet değişkeninin küçük derecede etkilediği söylenebilir. Cinsiyet değişkenine göre okçuluk sporcularının motivasyonel genel ustalık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($U=6848,000$, $P>0,219$). Etki büyüklüğüne bakıldığında;(cohen's d) cinsiyet değişkeninin orta derecede etkilediği söylenebilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma sonucunda, okçuluk sporcularının imgeleme becerileri ile hedef yönelimi alt boyutları düzeylerine etkisinin pozitif yönde olduğu bulunmuştur. İmgeleme ve hedef yönelimi alt boyutlarında bulunan pozitif etkinin imgeleme becerileri ve motivasyonel çalışmaların destekleyicisi olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada okçuluk sporcularının cinsiyet değişkeni ile hedef yönelimleri düzeyleri arasındaki ilişkinin kadınlar lehine farklılaşmasının nedenleri olarak sorumluluk bilincinin daha yüksek olması, bir işi bitirmeden diğerine geçmeme, görev yönelimine yatkınlığı gibi sebeplerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Kadın sporcuların farklı branşlarla uğraşmış olması da bu sonucu değiştirmemektedir. Türk toplumunda kadın sporu olarak tabir edilen ve kadınlar tarafından daha çok ilgi gösterilen, kendilerini daha başarılı hissettikleri hentbol ve voleybol branşlarında elde edilen bulgularla da örnek gösterilebilir.

Cinsiyet değişkeni ile hedef yönelimim etki büyüklüğüne bakıldığında elde ettiğimiz sonuçlar doğrultusunda; görev ve ego yönelimi etki büyüklüğüne bakıldığında (Cohen's D) cinsiyet değişkeninin büyük derecede etkilediği söylenebilir.

Araştırmada okçuluk sporcularının cinsiyet değişkeni ile imgeleme ilişkisine bakıldığında motivasyonel genel, motivasyonel özel ve motivasyonel ustalık alt boyutlarında

herhangi bir fark tespit edilmemiştir. Bilişsel genel ve bilişsel özel alt boyutlarında ise erkekler lehine bulunan anlamlı farklılığın sebebi erkeklerin kadınlara göre aynı anda tek bir duruma olan yönelimlerinin daha kuvvetli olmasından kaynaklanabilir.

Bu araştırmanın sonucunda; okçuluk sporu ile ilgilenen sporcuların imgeleme becerilerinin hedef yönelimine etkisinin olduğu, okçuların imgeleme becerileri ile hedef yönelimi arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde fark olduğu bulunmuştur. Bu farklılık sonucunda imgeleme alt boyutlarından motivasyonel ve bilişsel özel boyut arttıkça hedef yönelimi alt boyutlarından görev ve ego yöneliminin arttığı söylenebilir. Sonuç olarak belirlenen değişkenler ile imgeleme alt boyutlarındaki farkın hedef yönelimine etkisi olduğu söylenebilir.

Araştırma sonuçlarının, alanda yapılan diğer araştırmalar ile düzeyine bakıldığında, Karademir ve ark. (2018), tarafından yapılan Bireysel ve Takım Sporuna İle Uğraşan Sporcularda Hayal Etme Biçimlerinin İncelenmesi adlı araştırmada kadınlar lehine bulunan sonuçlarla örtüştüğünü göstermektedir. Kızıldağ (2007), Farklı Spor Branşlarındaki Sporcuların İmgeleme Biçimleri adlı araştırmasında, erkek ve kadın sporcuların aldıkları puanlarla ilgili test neticesinde kadın sporcuların motivasyonel genel, motivasyonel özel ve bilişsel imgeleme alt boyutlarında erkek sporculara göre anlamlı olarak daha yüksek puanlar aldıkları saptanmıştır. Araştırmalarda ele alınan sporcuların kişisel özellikleri ve sporculuk durumları bu sonuçları ortaya koymuş olabilir. Doğan (2019), takım sporlarında kadın ve erkek sporcuların bulunduğu örneklem ile yaptığı araştırmada cinsiyetlerin imgelemede farklılığa neden olmadığını öne sürmüştür. Karademir ve ark. (2018), araştırmalarında cinsiyet değişkeninin sporcular üzerinde imgelemede anlamlı bir farklılığa neden olmadığını ortaya koymuştur. Yamak ve ark. (2018), yaptıkları araştırmada kadın sporcuların imgeleme şekillerini ele almış ve bu çalışma neticesinde kadın sporcuların farklı imgeleme yöntemlerine başvurduklarını belirtmiştir.

Okçuluk sporcularının cinsiyet değişkeni ile imgeleme ilişkisine bakıldığında motivasyonel genel, motivasyonel özel ve motivasyonel ustalık alt boyutlarında herhangi bir fark tespit edilmemiştir. Bilişsel genel ve bilişsel özel alt boyutlarında ise erkekler lehine bulunan anlamlı farklılığın sebebi erkeklerin kadınlara göre aynı anda tek bir duruma olan yönelimlerinin daha kuvvetli olmasından kaynaklanabilir. Araştırma sonucunda okçuluk sporcularının cinsiyet değişkeni ile hedef yönelimi düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde kadınlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre kadın sporcuların hedef (görev) yönelimi düzeylerinin erkek sporculara göre yüksek olduğunu ortaya koyulmuştur.

Literatürdeki benzer araştırmalardan Chie-der ve ark. (2003), yaptıkları araştırmada basketbolcu kadın sporcuların hedef yönelimi düzeylerinin erkek sporculara göre yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır. Altıntaş ve ark. (2011), yaptıkları araştırmada kadın sporcuların hedef yönelimi düzeylerinin yüksek olmasını görev ve ego yöneliminin ortak değerde kadın sporcuları motivasyonel olarak beslediğini ortaya koymuşlardır. Chie-der ve ark. (2003) inceleme ve araştırmaları sonucu kadın sporcularda hedef yönelimi, yetenek sergileme ve performanslarında pozitif ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca bu araştırmada kuvvet yeterliği yüksek olan kadın sporcuların hedef (görev) yönelimi puanları ile kuvvet yeterliği düşük kadın sporcuların hedef (görev) yönelimi puanlarının arasında fark olmadığı ortaya koyulmuştur. Altıntaş A. (2010) tarafından yapılan araştırmada, kadın sporcuların hedef yönelimi (görev ve ego yönelimi) puanlarının erkek sporculara göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte araştırmamızla örtüşmeyen Byoung ve Gill (1997) tarafından yapılan araştırmada, sporcuların hedef yönelimi düzeylerinin cinsiyet değişkeni bakımından farklılaşmadığı sonucu elde edilmiştir. Literatürde yer alan başka bir araştırmada, erkeklerin daha çok ego yönelimli, kadınların ise görev yönelimli olduğu görülmüştür (Duda, 1989; Duda vd. 1993 ,Keller ve Bless, 2008). Buna göre, hedef yöneliminin iki alt boyutu da yüksek bulunabilirken, ikisinden biri düşük veya yüksek de bulunabilmektedir (Duda, 1998).

Araştırmadan farklı olarak örneklem grubu değiştirilerek çalışmalar yapılabilir, benzer çalışmalar farklı branşlarda yapılabilir, konu ile ilgili deneysel çalışmalar yapılabilir, farklı disiplinler ile benzer çalışmalar yapılabilir.

Aynı zamanda; okçuluk sporcularının hedef yönelimi düzeylerine istinaden hem bireysel hem takım atışları ile geniş bir çalışma yapılabilir, okçuluk sporcularının imgeleme becerilerine istinaden kadınların gelişmesi yönünde eğitimler düzenlenebilir, okçuluk sporcularının imgeleme ve hedef yönelimi düzeylerinin milli oluş durumları ile hedef başarısı oranına istinaden eğitimler düzenlenebilir, okçuluk sporcularının yarışma puanları üzerinden deneysel yöntem ile hedef yönelimi düzeylerine bakılabilir.

Literatürdeki araştırmalar incelendiğinde değişkenler ile benzer bir çalışmaya rastlanamamıştır. Dolayısıyla bu araştırmanın gelecekte yapılacak çalışmalar bakımından önemli bir kaynak olacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKLAR

- Aksoy, H. (2019). Profesyonel Futbolcuların Örgütsel Adalet Algıları, Hedef Yönelimleri ve Güdüsel İklim Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altıntaş, A. (2010) Sporcuların Hedef Yönelimleri, Algılanan Güdüsel İklimleri ve Algılanan Fiziksel Yeterliklerinin Cinsiyete Ve Deneyim Düzeyine Göre Karşılaştırılması. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı.
- Altıntaş, A. Koruç, P. Akalan, C. (2011). Sporcuların Hedef Yönelimleri, Algılanan Güdüsel İklimleri ve Algılanan Fiziksel Yeterliklerinin Cinsiyete ve Deneyim Düzeyine Göre Karşılaştırılması. Türkiye Klinikleri J Sports Sci 2012;4(1):1-15.
- Atabeyoğlu, C. (1988). Okçuluk Tarihi. Ankara: Türk Spor Vakfı Yayınları, Başkent Yayınevi.
- Byoung, J. K. ve Gill, D. L. (1997). A cross-cultural extension of goal perspective theory to Korean youth sport. Journal of Sport & Exercise Psychology, 19, 142155.
- Chie-Der, D. Chen, S. Hung-Yu, C. ve Li-Kang, C. (2003). Male and female basketball players' goal orientation, perceived motivational climate, perceived ability and the sources of sport confidence. The Sport Journal. 6 (3).
- Çelikel, B. Sezer, S. ve Karadağ, M. (2020). Erkek Okçularda Reaksiyon Süratinin Hedef Atış İsabet Puanına Etkisi. Spor Eğitim Dergisi, 4 (1) 30-4.
- Doğan E. (2019). Kadın ve Erkek Sporcuların İmgeleme Biçimlerinin Karşılaştırılması. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 4(3),
- Doğru, Z. (2019). Voleybol Milli Takım Gelişim Kampına Çağrılan 14-15 Yaş Grubu Erkek Sporcuların Hedef Yönelimleri ve Yaşam Doyum Düzeyleri. Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi, 11 (1), 67-83.
- Duda, J. L. (1989). Relationship between task and ego orientation and the perceived purpose of sport among high school athletes. Journal of Sport and Exercise Psychology.
- Duda, J. L. (1998). Advances in Sport and Exercise Psychology Measurement: Sport Motivation and Perceived Competence. Morgantown: Fitness International Technology.

- Duda, J. L. HOM, H. L. (1993). Interdependencies between the perceived and selfreported goal orientations of young athletes and their parents. *Pediatric Exercise Science*, 5, 234-241.
- Duda, J.L. ve Nicholls, J. (1992). Dimensions of achievement motivation in schoolwork and sport. *Journal of Educational Psychology*, 89, 290-299.
- Hall, C.R. Mack, D.E., Pavio, A. ve Hausenblas, H.A. (1998). Imagery use by athletes: development of the Sport Imagery Questionnaire. *International Journal of Sport Psychology*.
- Haslofça, F. (2012), *Beden Eğitiminde Görev Ve Ego Yönelimleri Ölçeğinin Ortaokul Öğrencileri İçin Geçerlik Ve Güvenilirlik Çalışması*, *Spor Hekimliği Dergisi Cilt: 47*, S. 105-112, 2012
- İkizler, C. ve Karagözoğlu, C. (1997). *Sporda Başarının Psikolojisi*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Karademir, T. Türkçapar, U, Açak, M. ve Eroğlu, H. (2018). Bireysel Ve Takım Sporü İle Uğraşan Sporcularda Hayal Etme Biçimlerinin İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20 (3) , 92-102.
- Kaya, D. ve Günay, M. (2020). Güreş Grekoromen Milli Sporcularının İmgeleme ve Başarı Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18, 62-72.
- Keller, J. BLESS, H. (2008). Flow and regulatory compatibility: An experimental approach to the flow model of intrinsic motivation. *Society for Personality and Social Psychology*, 34, 196-209.
- Kızıldağ, E. (2007). *Farklı Spor Branşlarındaki Sporcuların İmgeleme Biçimleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Mersin.
- Kocaekşi, S. (2010). *Hentbol Bayan Milli Takımında Zaman Değişimi Ve Performansın Grup Sargınlığı, Sportif Kendine Güven, Öz-Yeterlik, Hedef Yönelimi Ve Yarışma Kaygısı Üzerine Etkisi*. (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Ana Bilim Dalı.
- Konter, E. (1999). *Uygulamalı Spor Psikolojisinde Zihinsel Antrenman (İmgeleme ve Doruk Performans)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Marinas, A. P. (2019). Archery for Beginners: The Complete Guide to Shooting Recurve and Compound Bows. North Clarendon: Tuttle Publishing.
- Martens, R. (1987). Coaches Guide to Sport Psychology. Illinois: Human Kinetics Publishers.
- Nicholls, J.G. Cheung, P.C., Lauer, J. ve Pastashnick, M. (1989). Individual differences in academic motivation: Perceived ability, goals, beliefs, and values. Learning and Individual Differences, 1, 63-84.
- Nicholls, J. G. (1989). The competitive ethos and democratic education. Harvard University Press.
- Tavacıoğlu, L. (1999). Spor Psikolojisi Bilişsel Değerlendirmeler. Ankara: Bağırğan Yayınevi.
- Terlemez, M. (2019), Antrenörlerin Davranış Özellikleri, İlke ve Çalışma Yöntemleri, Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, vol.1, Ek Sayı, p.19.
- Toros, T. (2001). Elit Ve Elit Olmayan Erkek Basketbolcularda Hedef Yönelimi, Güdüsel (Motivasyonel) İklim Ve Hedeflerin Özgünlük, Güçlük Derecesi Özelliklerinin, Yaşam Doyumuna Etkisi, (Yüksek Lisans Tezi) Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı.
- Türkiye Okçuluk Federasyonu, (2018). Yarışma Kuralları.
- Vurgun, N. (2010). Sporda İmgeleme Anketinin Türkçeye Uyarlanması ve Sporda İmgelemenin Yarışma Kaygısı ile Sportif Güven Üzerindeki Etkisi. (Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sporda Psiko Sosyal Alanlar Ana Bilim Dalı, İzmir.
- Yamak, B. Çebi, M. Eliöz, M. Küçük, H. ve Ceylan, L. (2018). Kadın Basketbolcuların Spor Yaşına Göre İmgeleme Puanlarının Karşılaştırılması. The Journal of International Anatolia Sport Science, 3(1).
- Yıldız, S. (2018). Üniversite Süper Lig Basketbol Oyuncularının Hedef Yönelimi ve Algılanan Motivasyonel İklim Düzeylerinin İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.